

ליקוט

מענות קודש

~ ה'תש"כ-ה'תשכ"ג ~

פתח דבר

לקראת כ"ף מנחם-אב, יום ההילולא של הרה"ג הרה"ח וכו' הרב לוי יצחק ז"ל, אביו של כ"ק אדמו"ר שליט"א –

הננו מוציאים לאור בזה "ליקוט מענות קודש – תש"כ-תשכ"ג", הכולל את מענות קודש כ"ק אדמו"ר שליט"א שכתבם במשך השנים תש"כ-תשכ"ג.

*

"פון איין תורת נשיא דורנו גייט מען צו נאך א תורת נשיא דורנו" (שיחת ש"פ תז"מ תנש"א – בלתי מוגה). כמה "חלקים" ישנם לתורת נשיא דורנו כ"ק אדמו"ר שליט"א.

בין החלקים השונים בתורת כ"ק אדמו"ר שליט"א, "חלק" מיוחד ישנו, והוא: "מענות קודש", הם אלפי המענות אשר כתב כ"ק אדמו"ר שליט"א במענה להשואלים:

החל מהשנים הראשונות לנשיאות כ"ק אדמו"ר שליט"א, הנה לצד ה"אגרות" ששלח להפונים אליו, נענו רבים מהמכתבים ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א בכתב יד קדשו על מכתב השואל, כאשר לאחר מכן נמסרים הדברים להנמען.

בשנים הראשונות ה' זה באופן מצומצם לפי-ערך, כאשר אלו שהיו נמצאים בסמיכות מקום קיבלו את מענה קדשו על גליון מכתבם.

וככל שעברו השנים – הלך הדבר והתרחב יותר ויותר, עד שה' לאופן העיקרי בו עונה כ"ק אדמו"ר שליט"א להכותבים אליו.

על אף היותו של "חלק" זה בתורת כ"ק אדמו"ר שליט"א – חלק עיקרי, נדמה, כי חלק זה אין מוסבת תשומת הלב אליו ככל הדרוש.

טעם העיקרי לדבר הוא, ככל הנראה, כיון שמפוזרים מענות הקודש על פני כמה וכמה מקומות שונים, ועד עתה לא נמצא להם גואל שילקטם לפונדק אחד.

צורך זה באנו למלאות בליקוטים אלו.

עד עתה הופיעו חוברות "ליקוט מענות קודש" דשנים: ה'תשי"ב – ה'תשי"ט; ה'תש"מ – ה'תשנ"ב¹,

ובתכניתנו להוציא ליקוטים נוספים בסדרה זה, להרוות צמאון אנ"ש והתמימים.

*

תודתנו נתונה לכל אלו שהואילו למסור את מענות הקודש שבידם לפרסום בליקוט זה, וזכות הרבים תלוי בהם.

במיוחד תודתנו נתונה למערכת אפליקציית "מפתח" על עזרתם.

וכאן המקום לבקש בבקשה כפולה ומכופלת מכל מי שיש בידו מענות קודש שטרם פורסמו, למסורם לידי המערכת על מנת לפרסמם, ויהיו בזה ממזכי הרבים.

כתובת הדוא"ל של המערכת: likkutkatyak@gmail.com.

*

1) "ליקוט מענות קודש - ה'תשי"ב-ה'תשי"ט" (יום הבהיר כ"ח סיון, ה'תשפ"א); "ליקוט מענות קודש - ה'תש"מ" (יום הבהיר יו"ד שבט, ה'תשפ"א); "ליקוט מענות קודש - ה'תשמ"א" (יום הבהיר ר"ח כסלו, ה'תשפ"א); "ליקוט מענות קודש - ה'תשמ"ב" (וא"ו תשרי, ה'תשפ"א); "ליקוט מענות קודש - ה'תשמ"ג" (כ"ף מנחם-אב, ה'תש"פ); "ליקוט מענות קודש - ה'תשד"מ" (יום הבהיר כ"ח סיון, ה'תש"פ); "ליקוט מענות קודש - ה'תשמ"ה" (י"ג אייר, ה'תש"פ); "ליקוט מענות קודש - ה'תשמ"ו" (יום הבהיר י"א ניסן, ה'תש"פ); "ליקוט מענות קודש - ה'תשמ"ז" (יום הבהיר יו"ד שבט, ה'תש"פ); "ליקוט מענות קודש - ה'תשמ"ח" (יום הבהיר ר"ח כסלו, ה'תש"פ); "ליקוט מענות קודש - ה'תשמ"ט" (הוצאה ראשונה - כ"ג סיון ה'תשע"ח; הוצאה שני' - יום הבהיר יו"ד שבט ה'תשע"ט); "ליקוט מענות קודש - ה'תשנ"נ" (יום הבהיר י"א ניסן, ה'תשע"ט); "ליקוט מענות קודש - ה'תנש"א" (יום הבהיר כ"ח סיון, ה'תשע"ט); "ליקוט מענות קודש - תשנ"ב" (וא"ו תשרי, ה'תש"פ); "ליקוט מענות קודש מילואים ח"א (ה'תשמ"ט-ה'תנש"א)" (ה' אלול, ה'תשע"ט). "ליקוט מענות קודש מילואים ח"ב (ה'תש"מ-ה'תשנ"ב)" (יום הבהיר י"א ניסן, ה'תשפ"א).

ליקוט מענות קודש - ה'תש"כ-ה'תשכ"ג

ויהי רצון שיחוס וירחם השי"ת עלינו, ונזכה להתראות עם כ"ק אדמו"ר שליט"א תיכף ומיד ממש, ותחזינה עינינו בהתפשטות מלכותו על כל באי עולם, תיכף ומיד ממש!

מערכת "ליקוט כתבי יד קודש"

ערב כ"ף מנ"א, ה'תשפ"א
ברוקלין, נ.י.

צילומי כתי"ק

— פרסום ראשון —

Tel. HYacinth 3-9251

בית

צעירי אגודת חב"ד

TZEIREI AGUDAS CHABAD

תחת נשיאות כ"ק אדמו"ר שליט"א מליובאוויטש

770 Eastern Parkway. Brooklyn 13, N. Y.

ב"ה כ"ז כסלו תש"כ.

כ"ק אדמו"ר שליט"א

הננו להודיע שר' אוריאל שי' צימער הכין
אח"כ חוכן ענינים של שיהות כ"ק אדמו"ר שליט"א
על חומש בראשית וגם ר' שמאל שי' זלמנוב כבר
עבר על זה, ויש בדעתנו למסרו לבית הדפוס להחזיל
בסידורו, ונחננו שואלים באיזה צורה לסדרו, ואולי
נכון לסדרו בדוגמת ספר השיחות - תורת שלום.

משה פסח גאלדמאן
דוד ראסקין

יחזקאל
21

לקמן מענה י

Tel. HYanakh 5-5251

בית

צעירי אגודת חב"ד

TZEIREI AGUDAS CHABAD

חנות נשיאות כ"ק אדמו"ר שליט"א מליובאוויטש

770 Eastern Parkway, Brooklyn 13, N. Y.

ב"ה. ו' תשרי ה'תשכ"א

כ"ק אדמו"ר שליט"א

פרשי-כל מאסיפת צאגו"ח אור ליום ב'ה' תשרי, בדבר סדר היום בכינוס,

ב-770 איסטערן פארקוויי.

המשתתפים:

שמואל בליזנסקי, צבי גנצבורג, דובער בוימגארטן, דוד ראסקין, שלום מרוזוב, מ"פ גאלדמאן, שד"ב בושמאן, ש"ד רייטשעק, מ"מ בוימגארטן, מיכאל טייטלבוים, יהושע דובראווסקי, א.קארף, שד"ב שם-שוב, בנימין קליין, (ח"א שי' גראפינקאל לא השתתף מסיבות הבית)

דובר:

א) הכינוס תתקיים אי"ה ביום א' ב' דחות"מ סוכות באולם בני יעקב ולחזמין על שעה 12.

ב) מזכירי הכינוס, דובער בוימגארטן ושד"ב בושמאן.

ג) להכין מכונת הקלטה, ולסדר צילומים.

ד) לדבר עם הרב י.י. העכט וד"ר זיידמאן שיפרטמו ברדיו ע"ר הכינוס.

ה) ליתן מודעה בהעתון ע"ד הכינוס, ושיבקר את ד. מעקלער ע"ד שיכתבו מהמערכת העתון ע"ד הכינוס, ולחזמין כתבים על הכינוס.

ו) לכתוב לסניפי צאגו"ח שישלחו צירים להכינוס.

ז) יו"ר הכינוס, צבי גנצבורג, ועל חלק קבלת פנים הרב יוסף ווינבערג.

ח) משה גאלדמאן יפתח את הכינוס וימסור להיו"ר צבי גנצבורג, דוד ראסקין ימסור דו"ח מהפעולות.

ט) א' מזכירי חב"ד דכאן ינאום.

י) באם הזמן יהי' מתאים, לבקש שהחברים יציעו הצעות שונות.

החלטות הכינוס:

א) ללמוד מאמרי כ"ק אדמו"ר שליט"א הנאמרים בשנה זו (החל מליל י"א) (3)

ב) לחזק לימוד דא"ח בבתי כנסיות.

ג) בהמשך לשיעורי הלימוד שגוסדו ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א בעש"ת - לקבוע שיעורי לימוד בגבלה ודא"ח על כל השנה. (4)

ד) לחפש עצות איך לקרב אלה מגזע אנ"ש אשר לע"ע רחוקים מהם.

ה) לחזק אסיפת הכספים עבור צאגו"ח באה"ק, מכ"א לכה"פ שקל אחד לחודש, כפי שתוחלט באסיפת הכללית דחודש אייר ה'תשכ"ב.

ו) לבקש את הרב חזקב שידבר בשעת הכינוס.

החלטות
הכינוס
ליל י"א
ה'תשכ"א

Tel. HYcodath 3-4251

בית

צעירי אגודת חב"ד

TZEIREI AGUDAS CHABAD

תחת נשיאות כ"ק אדמו"ר שליט"א מליובאוויטש

770 Eastern Parkway, Brooklyn 13, N. Y.

- 2 -

תשליך:
 טידרו ממונים ועוד צריכים להוסיף, וכן ישתדל הח' שרגא שיהי' שוטרים
 לשמור על הסדר, לפני ר"ה יסעו להפארק כדי ~~למפאזא~~ למפאזא כניסה רחבה,
 הממונים ע"ז, אחרן זאקאן, קהת וויס, י"ג לישנער, /
 לבקש מהרב חדוקוב שידבר בש"ק שלפני ר"ה אודות ~~הסדר~~ הסדר בעת התהלכה
 לתשליך.
 וכן דובר שילכו לנאום בבתי כנסיות ביום א' דר"ה, בין מנחה למעריב.
 לסדר קביעות בדא"ח, ובהוספה בעשי"ת.

מבצע ד' מינים:
 ממונים:
 אלי' גרוס, דובער יוניק יעקב צ. הלצמאן
 התועדויות בקרי השדה בחוה"מ.
 ממונים:
 ח"א גארפינקל ויתוספו.

הכינוס כללי של צאגו"ח יתקיים ביום א' ב' דחומ"ס, אודות ההכנות
 להכינוס יתקיים אי"ה אסיפה בסיוח.
 לפני נעילת האסיפה הציגו את האורח הרב נחמן שי' סוראקומסר דו"ח
 מעבודתו. הדו"ח מוטב"פ.
 עוררו שכא"א ישתדל לסדר קיבוץ ילדים בסוכה ולתת להם מיני מחיקה
 ולברך על הד' מינים.
 לנצל ימי שמיני עצרת ושמח"ת לשמח יהודים בבתי כנסיות.
 משה שי' קאזארנאווסקי הציע שכא"א ישתדל להפיץ את השמועסן, והרבה קבלו את
 ההצעה וחלקו טופסים עבור לעשות מנויים.
 משה פסח גאלדמאן
 דוד ראסקין

① נ. יעקב. גרעין ?

לקמן מענה נ

כֵּךְ אַצְמוֹר שְׁלִיטָא
 הַנֵּט אֶהוּדִיץ אֶכֶךְ אַצְמוֹר שְׁלִיטָא שְׂבִיחַ ג' י"ג תמוז ה'תש"כ
 יסָוּ בְּנֵינוּ: צְבִי בִידֵשׁ וּשְׁמֵאנִי צִמֵּן שִׁי אֲמַתְנֵה יְהוָה. וְיִסָּף יִבְחַךְ
 וְשִׁמְרָא שִׁי יִסָּו אִי"ה, עַם אֲחֻתָּה חִי' צְבִי' תְּחִי, אֲנֵנוּ דִשָּׁא.
 וְיִבְרַח בְּרַכְתָּ כֵּךְ אַצְמוֹר שְׁלִיטָא.
 וְיִהְיֶה בְּשֵׁל וְאִוֵּץ
 אֶזְכֶּה בֵּן בֵּית שִׁבְלִי
 זִידֵא אֶלְטָץ טוֹבֵא בֵּית אֵלֵה.
 אִיִּםִּזֶּאֶר

לקמון מענה קי

770 EASTERN PARKWAY • BROOKLYN 13, N. Y.

משה פסח גאלדסמאן
דוד רסקין

לקמן מענה קנג

Tel.: HYacloth 3-9251
FRadient 8-4270

ב"ה

TZEIREI AGUDAS CHABAD

LUBAVITCH YOUTH ORGANIZATION

Under the Auspices of
The Lubavitcher Rabbi שליט"א

לשכת המרכז Central Office

770 EASTERN PARKWAY • BROOKLYN 13, N. Y.

צעירי אגודת חב"ד

חנות ושיאונות

כ"ק אדמו"ר שליט"א מליובאוויטש

ב"ה ח' מנ"א חשכ"ב

כ"ק אדמו"ר שליט"א

בנוגד להוספה לליקוט שיחות חלק ב', אספנו כמה שיחות שהוגחו ויצאו כבר לאור בזמנים שונים, וברובם שייכים לפרשיות השבוע, ולמוסדי השנה (אמנם כמה מהם מדובר בהם יונינים שאין שייכים להג' / כמו שיחת לעסקי הישיבה שנאמרה בפ' ויצא ומדובר בה (במאמר הפתיחה) ע"י תו"ח ולא אודות פרשת השבוע (במאמר הסגירה מדובר ע"י פ' ויצא - ונדפס כבר בחלק א' של הלקוטי שיחות). כן עוד שיחות לנשי חב"ד שנאמרו בזמנים שונים (והוגבהו) אבל אין מדובר בהם אודות הזמן, כ"א אודות חובת נשי ישראל וכיו"ב).

אם
הוא
שם
הוא

ולזה חשבת ~~לסדר השיחות לפי סדר ימי ימי השנה (היינו על פ' השבוע ומידים, כפי מסדר שנדפס בגוף הספר, ולפי סדר ימי השנה שנאמרו בהן) א' לסדר לפי סדר השנים והזמנים בהם נאמרו (כסלו תשי"ט קודם לחש"כ וכיו"ב). או לשיחות ב' הוספות: הוספה א' מה ששייך לפרשיות השבוע ומידים ולסדרם כפי זמני השנה באופן שנדפסו בלקו"ט, והוספה ב' שיחות שנות לפי סדר הזמנים שנאמרו.~~

כן אנו שואלים, אם כדאי לצרף כאן גם השיחות שניחקו בקובץ ליובאוויטש ובאידיש היים (ולא נכנסו בהלקו"ט) לפי סדר הנ"ל.

אם
הוא
שם
הוא

משה פסח גאלדפאן
דוד רסקין

לקמן מענה קנד

ליקוט מענות קודש - ה'תש"כ-ה'תשכ"ג

ב"ה. מועתק כאן תשובה כ"ק אדמו"ר שליט"א על שאלה הב' וז"ל:

הכוונה, שבחוק"מ, ישנם ב' הענינים: חיוב בפ"ע (כהוכחה הנ"ל) וגם חשומות, ונפ"מ באם נאמר דלא עבדינן תקנתא לתקנתא, בכ"ז דא כשמברך ביו"ט ראשון (שברכה זו מוסרת חיוב הברכה) ונשכח ביו"ט שני צריך לברך בברכה, כמ"ש בסמ"ק ח"ג ס"ה. (חידושו של הרושם ונאה הוא. אלא מדצוין אדה"ז בס"י חרמ"ג ס"ה, כמשתנה בסתע"ג"ג משמע דס"ל דעבדינן תקנתא לתקנתא בדלוקט, ויש גם בזה ענין דחשומין.

א) לא תפסנו את הכוונה במ"ש, ונפק"מ באם נאמר דלא עבדינן תקנתא לתקנתא, דלכאורה הרי באם לא עבדינן תקנתא לתקנתא אין נפ"מ אם הוא מצד חיוב או מצד חשומות, דלב' האופנים לא יצטרך לברך בחוה"מ, מצד חיוב - שהרי נפטר כבר בברכה יו"ט ראשון, ומצד חשומות - שהרי לא עבדינן תקנתא לתקנתא (ולב' הנפק"מ אם הוא רק מצד חיוב או גם מצד חשומות, היא לכאורה דק לפי מסק אדה"ז דעבדינן תקנתא לתקנתא).

ב) כן לא תפסנו הכוונה במ"ש, מדצוין אדה"ז בס"י חרמ"ג ס"ה, כמשתנה בסתע"ג"ג משמע דס"ל דעבדינן תקנתא לתקנתא. שמשלשן זה משמע לכאורה שההוכחה דעבדינן תקנתא לתקנתא אינה מצד ההלכה דסימן חעג עצמא, כי אם, מזה שצוין בחרמ"ג בסימן חעג, הנה הכוונה בזה? לשאלה הא' ה' אפ"ל לכאורה דכיון שגם בימי חוה"מ ישנו חיוב מצד

עצמם אלא שנפטרים בברכה הזמן שבי"ט (כדמוכח מלשון אדה"ז בסימן חצ ס"ב), הנה בנוגע ליו"ט שני שתקנו לברך בו ולא נפטר בהברכה שברך ביו"ט ראשון, וא"כ הרי נשאר חיובו לא רק מצד היום שבו (שהו"ע תקנתא), אלא גם מצד קדושת חוה"מ שבו (כאילו לא ה' יו"ט, מאחר שתקנו שיום זה לא נפטר ביום ראשון, הרי במילא לא נפטר בכולו, גם חוה"מ שבו), וחייב דחוה"מ הרי אינו בגדר תקנה, ובמילא כשלא ברך ביו"ט שני, יצטרך להשלים (גם כשלא עבדינן תקנתא לתקנתא), לפי שאינה בגדר תקנה לתקנה. - אבל לפי"ז מהו ההוכחה דס"ל לאד"הז שעבדינן תקנתא לתקנתא?

גם אולי הכוונה, דגם אם לא עבדינן תקנתא לתקנתא היינו דוקא כשליכא חיוב כלל מצד עצמו וכל הברכה היא רק להשלים (וכמו חשומות שלאחרי חגה"ש (כמ"ש בח"י) דאז לא עבדינן תקנתא לתקנתא, בשבח ביו"ט ב' דחגה"ש), משא"כ בחוה"מ שמחייבים בפ"ע אלא שנפטרים בברכה דיו"ט ראשון, הנה מ"מ מאחר שיש בהם חיוב מצד עצמם, תקנו שבאופן זה כששכח בי"ט שני, לא יהיו נפטרים בהברכה דיו"ט ראשון, ויברך על החיוב שבהם מצד עצמם, ועי"ז ישלם גם ליו"ט שני. - אבל גם לפי"ז מהו ההוכחה דס"ל לאד"הז שעבדינן תקנתא לתקנתא?

לקמן מענה קפה

ליקוט מענות קודש

– ה'תש"כ-ה'תשכ"ג –

ליקוט מענות קודש

– תש"כ –

א

[ג' תשרי, צום גדלי', תש"כ]

מענה לר' יוסף מנחם מענדל טענענבוים שכתב – בהמשך לשיחת ליל ערב ראש השנה ע"ד ניצול ימים שמער"ה ועד יוהכ"פ ללימוד התורה באופן ד"ופרצת": "הנני בזה להודיע לכ"ק כי בהתאם עם דברי כ"ק בליל ער"ה דבר ופרצת מר"ה עד יוהכ"פ הי' היום אסיפה מכל הרמ"ס דבעדפארד עוו. והוחלט לעורר את התלמידים על דבר "ופרצת" ללמוד בשקידה יתירה ולחדש את הלימוד של ופרצת משעה 7-8 ביתר שאת וביתר עז. מקום הלימוד יהי' על 770 בהשאלאש. מחר אי"ה נדבר עם כל התלמידים השייכים לזה שיבואו ללמוד בשעה זו. כל הרמ"ס ישתתפו בההשגחה על התלמידים. ויתן השי"ת שנפעול ופרצת בעצמו ובהזולת כרצון וברכת כ"ק אדמו"ר שליט"א" (ס' "תולדות התמימים בארצות הברית" ע' 552):

יה"ר שירצו בהנ"ל ככל הדרוש ואז הרי הובטח יגעת ומצאת ובפרט בזמן דקירוב המאור (למע' וממילא גם שבנפש האלקית) אל הניצוץ. וכמחז"ל: כאן (בעשי"ת) ביחיד תשובה דיחידה יחידו של עולם (בזה"ל שמענו בלאדי. חנה אריאל האזינו מד, ב).

[וראה לקמן מענות: ב, ה].

ב

[ה' תשרי, תש"כ]

מענה לר' יוסף מנחם מענדל טענענבוים שכתב: "הנני בזה להודיע לכ"ק כי אתמול באו להלימוד ד"ופרצת" משעה 7-8 יותר משבעים תלמידים כ"י, למדו בחיות גדול ובקול שנשמע גם ברחוב מרחוק, שעשתה רושם גדול ביותר. אחר הלימוד התפללו תפלת ערבית בציבור. כמה מהתלמידים שאין יכולים לבוא מצד ריחוק מקום הבטיחו שילמדו בביתם בזמן הנ"ל, כן התלמידים ממחלקות הגבוהות דמתיבתא אשר הסדר שלהם הוא עד שעה 7 בערך הבטיחו להוסיף בלימוד בזמנים הפנוים שלהם. מהרמ"ם השתתפו אתמול: הרב לרנר, הרב פאפאק, הרב פאגעלמאן, הרב מרלא, הרב שרגא ואני" (ס' "תולדות התמימים בארצות הברית" ע' 553):

ת"ח על הבשוח"ט, ויה"ר שיעלו בקדש הולך והוסיף ואור.

ג

[לפני חג הסוכות, תש"כ]

מענה להת' משה שלמה סלונים שכתב: "אינני יודע איך עלי לנהוג ביו"ט שני של גלויות, לתשובתו הק' אחכה אם עלי לחוג את היום השני" ("בית משיח" גליון 108 ע' 48):

באם (וכיון) שבא לכאן על דעתי – צ"ל כמנהגי.

ד

[כ"ו תשרי, תש"כ]

מענה להנהלת ישיבת תו"ת המרכזית על מכתבם "בדבר הקבוצה ביחוד ללימוד החסידות" (מצילום כתי"ק – קובץ הערות וביאורים אהלי תורה חג הסוכות תשע"ט ע' 7):

[1] במכתבם כתבו: "בשנה שעברה למדו בזמן ההוספה ספר המאמרים תרכ"ט, וכפי הסדר שהורה כ"ק אדמו"ר שליט"א אשר הענינים שאומרים הוא בהענינים שלומדים בזמן ההוספה [ראה ליקוט מענות קודש תשי"ט מענה קמא], ולזאת התאוננו אשר להיות שמאמרי אדמו"ר מהר"ש נ"ע הם בקיצור, קשה להם להכין מה לדבר בזה. ולבד זאת, הנה

מצד הקיצור, אין להם חיות בהלימוד ואין זוכרים כ"כ את המאמרים. ולזאת הציעו – רובם – ללמוד בזמן ההוספה מאמרי אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, ולבחור באיזה המשך שאפשר להשיגו. – אם נכון הדבר?".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א :

(א) סימן בעיגול קטע זה, וכתב :

כבר אמחז"ל במקום שלבו חפץ

(ב) על מה שכתבו : "אם נכון הדבר?" – מחק תיבת "אם" וסימן-השאלה, והשאיר את התיבות "נכון הדבר".

[2] במכתבם כתבו : "בשנה שעברה למדו בכמות לא הרבה, ולזאת אם כדאי להגביל להם כמה צריכים ללמוד בכל שבוע?".

כ"ק אדמו"ר שליט"א מחק תיבת "אם" וסימן-השאלה, וכתב :

אין [כדאי להגביל להם כמה צריכים ללמוד בכל שבוע] **כיון שבא בתור התנדבות.**

[3] במכתבם כתבו :

"כמו שהי' הסדר עד עכשיו, הנה בשעה שהיו אומרים הענינים, לא היו מתערבים השומעים, ורק אח"כ, לפעמים, היו שואלים ובשקו"ט בהענין שדובר. אך להיות שזה הי' אחרי האמירה, הי' זאת רק לפעמים. – בנגלה סודר אשר גם באמצע שואלים. אך בחסידות לא סידרנו כן, כי חששנו שלהיות שישנם עוד תלמידים בהשיבה – יותר מבוגרים – שיודעים יותר דא"ח מתלמידי הקבוצה, לזאת ע"י השאלות אפשר שהמדברים יתבלבלו באמצע אמירתם, וגם אפשר שלפעמים יכנס הויכוח בענין של מדות וכו'.

הצעתנו : (א) טרם שמדברים ברבים, יתאספו ביניהם כל הקבוצה ויתפלפלו ביניהם בהענינים שצריכים לומר ברבים, כי מצד מיעוט המתפלפלים תהי' השקו"ט יותר בגוף הענין. (ב) אחרי השקו"ט שביניהם, אולי כדאי שיהי' שקו"ט גם ברבים, כי אחרי השקו"ט שביניהם יהי' אצלם הענין יותר ברור ובתוקף ולא יתבלבלו. אם ההצעות נכונות ובאיזה מהם לבחור?".

כ"ק אדמו"ר שליט"א סימן בעיגול את מה שכתבו : (ב) אחרי השקו"ט שביניהם, אולי כדאי שיהי' שקו"ט גם ברבים כו", וכתב :

ינסו באופן זה ויחליטו – לאחר ב' ג' פעמים בהתאם להתוצאות.

ה

[כ"ח תשרי, תש"כ]

מענה לר' יוסף מנחם מענדל טענענבוים (ס' "תולדות התמימים בארצות הברית" ע' 554):

[1] במכתבו כתב: "רצו"פ הנני שולח לכ"ק רשימה מהתלמידים שי שבאו להלימוד ד"ופרצת" בין כסה לעשור משעה 7-8 (הובטח להם מקודם שנמסור שמותיהם לכ"ק)".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

ואזכיר עה"צ לופרצת בכל השנה הבע"ל

[וראה לקמן מענות: ז, כה, כז].

[2] במכתבו כתב: "והנני שולח ח"י דאלר בעד הפסוק ופרצת, שקניתי עבור התלמידים שיח"י דבעדפארד עוו. בצירוף עם התמימים והאני"ש שי (המענות נאסף מהתלמידים שי)".

כ"ק אדמו"ר שליט"א ציין (להמזכירות) שיתנו לו קבלה.

[3] במכתבו כתב: "קודם חג הסוכות הי' אסיפת הרמ"ם מיוחדת ע"ד השגחה על התלמידים בעת ההתועדויות, הוחלט אשר בכל ההתועדות ישגחו ב' רמ"ם מהישיבה, ולדבר עם המנהלים דאהלי תורה שגם אי מהרמ"ם שלהם ישגחו על תלמידיהם, והנני למסור לכ"ק שמות הרמ"ם שמשתתפים בזה עפ"י הגורל: בהתועדות שמחת בית השואבה – הרב פוקס והרב פאגעלמאן. בהתועדות ליל שמח"ת – הרב לערנער והרב קאלאדני. בהתועדות שמח"ת – הרב גורפינקעל והרב מארלא. בהתועדות שבת בראשית – הרב גאלדמאן והרב ווינגארטן. בהתועדות י"ט כסלו – הרב פאפאק והרב בזשיסקי. מאהלי תורה השגחו הרב לאזאר שי".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

ויה"ר שתכה"י יבש"ט בטוב לשמים וטוב לבריות

ו

[בדר"ח מרחשון, תש"כ]

מענה לר' רפאל ווילשאנסקי – מזכיר "לשכת ליובאוויטש האירופאית" – על מכתבו (להמזכיר הר"נ מינדל) בו כתב: "בהזדמנות זאת הנני מבקשו ג"כ להבהיר בפרטיות מה שכתב במאמר "פלאות הטבע" בה"שמועסן" של חודש ניסן תש"י: "אשר לפי שיטת איינשטיין אפשר אשר הארץ במקומה עומדת והשמש הולך סביבה". אחד המתרגמים שלנו צועק ע"ז ואומר שאין זה מתאים לגמרי" (מצילום כתי"ק – "כפר חב"ד" גליון 947 ע' 57-58):

כ"ק אדמו"ר שליט"א סימן בעיגול את התיבות "מתאים לגמרי", וסימן שני קווים תחת תיבת "לגמרי", וכתב:

והוא תוצאה מוכרחת משיטת היחסיות

אלא שאיינשטיין מוסיף בשיטתו

(א) שמה שקפת עולם מדעית אין תוכן לאימרה תנועה או עמידה – מבלי להוסיף תומ"י ביחס לפ'.

(ב) לעולם א"א יהי' להוכיח מהי המציאות האמתית: (א) הארץ עומדת והשמש סובבתה. (ב) הארץ סובבת את השמש. (ג) שניהם סובבים נקודה שביניהם.

ז

[כ"ד מרחשון, תש"כ]

מענה לר' יוסף מנחם מענדל טענענבוים שכתב: "הנני בזה להודיע לכ"ק כי בהתאם לברכת כ"ק להתל' לופרצת על כל השנה [לעיל מענה ה], אנו חושבים להמשיך את הסדר של ופרצת – החל משבוע זו – בכל יום ה', משעה 7-8, בבימד"ר על 770, דברתי עם ר"י שי' גארדאן ומסכים שהבע"ב ילמדו אז בחדר השני. הרמ"ם המשתתפים בזה (בכל שבוע ישגוהו ב' רמ"ם): הרבנים: גאלדמאן, בערינשטיין, ווינגארטען, לרנר, מארלא, פוקס, פאגעלמאן, ופאפאק שי'. הרב גארפינקעל והרב אלטהויז אמרו שגם הם ישתתפו אם יהי' להם האפשרות. הב' שרגא שי' יוביל את הספרים הנחוצים ויחזירם. מובן שגם אני אשתתף בזה בע"ה" (ס' "תולדות התמימים בארצות הברית" ע' 555-556):

**ויה"ר שתהי' א געזונטער און הצלחהדיקער ווינטער בגו"ר גם יחד
ובפרט בתשב"ר ובני ישיבות שבהם התחילה עבוה"ק של הבעש"ט.**

ח

[ט' כסלו, תש"כ]

מענה לר' מאיר שארף שכתב: "הנני עתה באבלות "שלושים" על אחי
חיים גרשון (נפ' כ"ה מרחשון) ובקשתי בשאלתי – אם יכול אני להשתתף
בסעודת המצוה לאור כ"א כסלו? (כבסעודת מרעים כו.). מסי' שצ"א
ביו"ד אין בידי להכריע" (מצילום כתי"ק – קונטרס ועד הנחות בלה"ק
ש"פ וישב תשע"ד ע' 13):

**באם יחלק משקה ומזונות וכיו"ב למתועדים שי' – הלכה כדברי
המקיל.**

ט

[כ"ד כסלו, תש"כ]

מענה להתי' ירחמיאל בנימין הלוי קליין שכתב: "היות שהנהלת צאגו"ח
הציעו לי למלאות מקומו של ליב שי' ראסקין, דהיינו להביא לפועל
הפעולות של צאגו"ח בפועל, ז"א להשתדל אצל רבנים בעיירות שיסדרו
אצלם מלוה מלכה וכו' וכן אודות מחלקת חזרת דא"ח בביהכנ"ס, והיות
שזה יפריע לי בסדרי הישיבה. לכן הנני שואל אם לקבל הנ"ל, או להשאר
בישיבה כמקודם" (תשורה שייקביץ ז' אלול תש"פ ע' 14):

תלוי בהנהלת הישיבה, כמובן.

[וראה לקמן מענה יג].

י

[כ"ז כסלו, ג' דחנוכה, תש"כ]

מענה להנהלת "צעירי אגודת חב"ד" שכתבו: "הננו להודיע שר' אוריאל
שי' צימער הכין את "תוכן ענינים" של שיחות כ"ק אדמו"ר שליט"א על
חומש בראשית, וגם ר' שמואל שי' זלמנוב כבר עבר על זה, ויש בדעתנו
למסרו לבית הדפוס להתחיל בסידורו, והננו שואלים באיזה צורה

לסדרו, ואולי נכון לסדרו בדוגמת ספר השיחות – תורת שלום" (מצילום כתי"ק – נדפס לעיל. המענה מתפרסם בזה לראשונה באדיבות ר' שניאור זלמן יצחק יהושע שי' חאנן וזכות הרבים תלוי' בו) :

יתיעצו ביניהם ויחליטו בטוב.

[בקשר להדפסת ספרי "לקוטי שיחות" – ראה גם ליקוט מענות קודש תשי"ט מענות קכט, קמ, קמב. תשכ"ב מענות קנג, קנד].

יא

[כסלו, תש"כ]

מענה לר' שניאור זלמן הלוי דוכמאן על מכתבו בו סיפורים וזכרונות (ס' "לשמע אוזן" (הוצאת תשי"נ) ע' טז) :

ת"ח בעד הר"ד ובטח יוסיף כהנה וכהנה.

יב

[אדר"ח טבת, ו' דחנוכה, תש"כ]

מענה לר' יעקב בן ציון יורקוביץ על מכתבו בקשר להולדת הבן (מהעתקה. המענה מתפרסם בזה לראשונה באדיבות משפחת הנמען ע"ה וזכות הרבים תלוי' בהם) :

ת"ח על הבשו"ט

אזכיר עה"צ

יג

[ה' טבת, תש"כ]

מענה להתי' ירחמיאל בנימין הלוי קליין שכתב: "הנני להודיע בהתאם לתשובתו של כ"ק אד"ש על הצעת צאגו"ח שאמלא מקומו של ליב שי' ראסקין "שתלוי בהנהלת הישיבה" [לעיל מענה ט] הנה דברתי עם הנ"ל והסכימו לזה. וכפי ההצעה יהי' העבודה רק לכמה שעות ביום והשאר אהי' אי"ה בישיבה. והנני לבקש ברכת כ"ק אד"ש להנ"ל" (מצילום כתי"ק – תשורה שייקביץ ז' אלול תש"פ ע' 14) :

ויהא בהצלחה בכה"ע

יד

[י"א שבט, תש"כ]

מענה להת' ירחמיאל בנימין הלוי קליין שכתב "פרטי כל מהקביעות בדא"ח בישיבת תורה-ודעת":

"הנני להודיע שהנני לומד שיעור בתניא בישיבת תורה ודעת בכל יום חמישי משעה 9.45 ונמשך לפעמים עד שעה 12. וכהיום יש לי חמשה תלמידים, רובם לומדים בקאלעג'. התחלתי מהתחלת השנה ולמדתי ח"ב עד פרק י"א.

אחרי הקביעות הנני נפגש עם תלמידים אחרים מבני ארץ ישראל ומדרום אמריקה ומדבר עמם אודות חסידות, והנני מקוה להקים קביעות מיוחדת עבור התלמידים מארץ ישראל שהכרתי אותם כאן, ובכלל הכרתי בזמן האחרון הרבה תלמידים ויש לי קשר עמהם שהנני נפגש עמם ואדרבה הם מחכים לי בכל יום ה' אחרי הקביעות ומדברים אודות ליובאוויטש בכלל.

בהתועדות דיו"ד שבט השתתפו כ-15 תלמידים מישיבה הנ"ל.

והנני לבקש ברכת כ"ק אדמו"ר שליט"א."

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א (מצילום כתי"ק – תשורה גארדאן י"א אלול תשע"ח ע' טז):

ויה"ר שיבש"ט שנתקיים בכהנ"ל לימוד (ודיבור) המביא לידי מעשה בפועל בעניני תומ"צ.

[וראה לקמן מענות לג, לד. ליקוט מענות קודש תשכ"א מענות עד, עה].

טו

[לפני ח' אדר, תש"כ]

מענה להת' שמואל לו על מכתבו – בקשר ליום הולדתו העשרים – בו כתב: "ולכן הנני שואל מכ"ק אדמו"ר שליט"א אם הוא ענין להניח תפלין דר"ת לכה"פ מתחיל מיום הולדת הכ'; ואם אתחיל אני להניחם" (מהעתקת המזכיר. המענה מתפרסם בזה לראשונה באדיבות ר' פינחס שי' לו וזכות הרבים תלוי בו):

בטח שומר, בל"נ חת"ת.

ונכון וטוב ש[אתחיל אני להניחם]

טז

[ני"א אדר, תש"כ]

מענה לר' יוסף הלוי וויינבערג שכתב – בקשר לשיעורים בס' התניא שמוסר מדי מוצש"ק ברדיו: "בפרק ב' בתניא, מסופקני אם ללמוד ההגהה או לאו" (קונטרס ועד הנחות בלה"ק י"ט כסלו תשע"ו ע' 9):

כ"ק אדמו"ר שליט"א מחק את התיבות: "מסופקני אם", "או לא"; השאיר את התיבות: "בפרק ב' בתניא, ללמוד ההגהה", וכתב:

– **כיון שאין מקום לדילוגים. ובמקום הקשה – להוסיף שזה יובן במשך הלימודים, ובפרט כשיגיעו להגהת פ"ט דשער היחווה"א.**

יז

[לפני כ"ב אדר, תש"כ (1)]

מענה להחתן התי' משה לאזאר על מכתבו בקשר לרצונו אשר כ"ק אדמו"ר שליט"א יסדר קידושין בחתונתו ("התקשרות" גליון תשפב ע' 10. תשורה זלמנוב אדר"ח אדר תשע"ג ע' 118. קונטרס ועד הנחות בלה"ק ש"פ קרח תשע"ד ע' 13):

סידור קידושין תלוי ושייך לצד הכלה תי' ובמילא אל יתערב יותר בזה. ופשיטא ופשיטא שילך על החתונה והחופה וכו' בשמחה אמתית ותהא בשטומ"צ.

[וראה לקמן מענה יח. ליקוט מענות קודש תשכ"א מענה פו].

יח

[לפני כ"ב אדר, תש"כ (2)]

מענה לר' צבי מאיר שטיינמעץ על מכתבו בקשר להשקלא-וטריא בנוגע לסידור קידושין ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א בעת החופה של בתו העניא יהודית עב"ג התי' משה לאזאר ("התקשרות" גליון תשפב ע' 11. תשורה זלמנוב אדר"ח אדר תשע"ג ע' 118. קונטרס ועד הנחות בלה"ק ש"פ קרח תשע"ד ע' 13-14):

לאחר בקשת סליחתו – רבות נפלאתי על כל השקו"ט בהנ"ל.

והרי ברור אמרתי – בעת שנוכחו כולם החו"כ וכל המחותנים שליט"א שסידור קידושין אינו מענייני וממעשה רב – החתונה שהיתה לפני איזה שבועות. וקודם שביררו הנ"ל הדפיסו בהזמנות "שתהי' החופה בחצר כו'" ואח"כ כשנודע להם הנ"ל – היתה בשטומ"צ במק"א ובסידור קידושין ע"י מומחה וכו'.

וכידוע לכל ותו לא מידי.

ופשיטא ופשיטא – שאין כל מקום לחשדני שרצוני לשלול ח"ו, או אפילו למעט ח"ו – השתתפות הורים בחתונת יו"ח שי'.

נוסף על הענין – שההשתתפות וההשתדלות הנ"ל יסודתה בתוה"ק תורת חיים. והמדובר בחו"כ – בעלי מדות ומעלות נעלות ביותר מקור לנחת רב בכל הפרטים. וישתדלו – הוא וזוג' שתליט"א – בכהנ"ל מתוך שמחה ובריאות טובה וטוב לבב באמת, ותהא החתונה בשטומ"צ בגו"ר.

יט

[כ"ה אדר, תש"כ]

מענה להרב ישראל יצחק פיעקארסקי (ריש ס' "חקרי הלכות" ח"ג. אגרות-קודש חייט ע' רלו-רלח):

[1] במכתבו כתב: "הנה בשו"ע רבינו ז"ל בהלכות שבת סימן שני"ז סעי' א' וז"ל שם חצר שהיא פחותה מד"א על ד"א וסמוכה לרה"ר אין שופכין לתוכה מים בשבת בימות החמה שכיון שאין בה ד"א אין סאתים מים שאדם רגיל להשתמש בכל יום ראויים ליבלע בה וה"ז כאילו שופכן לרה"ר, ואע"פ שאין בשפיכה זו שמחצר לרה"ר איסור של תורה (אם עיין סימן קנ"ט ס"ו ובמ"א סימן שכ"ח ס"ק נ"ג ובסנהדרין ס"ז ע"ב ודו"ק וכן משמע בריטב"א שבבית יוסף), אינו שופכן לרה"ר ממש אלא ברחוק מעט בענין יציאתן לרה"ר היא מאליהן ואיננה כוח שפיכתו ממש אלא כוחו הוא גורם בלבד).

על התיבות: "בענין יציאתן", כתב כ"ק אדמו"ר שליט"א:

כנראה צ"ל: דיציאתן.

[2] במכתבו כתב: "הנה בפרשט כוונתו של רבינו ז"ל לתרץ הא דאמרינן בעירובין ד' פ"ח דאם שופך מים ברה"י והם נשפכין הלאה לרה"ר אין בו רק איסור דררבנן, ולכאורה תמוי' דהרי המים הולכים מכוחו ממש כמו

זורק מרה"י לרה"ר ולמה יהי מותר מה"ת. ע"ז אמר רבינו ז"ל דהא דליכא איסור דאורייתא כששופך ברה"י הי"ד כששופך רחוק מרה"ר באופן שאין המים יוצאין מכוחו ממש. משא"כ כששופך סמוך לרה"ר ויוצאין מיד דומה למגלגל חפץ מרה"י לרה"ר".

על התיבות: "בפשוט כוונתו של רבינו ז"ל", כתב כ"ק אדמו"ר שליט"א:

בשו"ע אדה"ז חאו"ח ר"ס שני"ז בהמוסגרים (ל' רבים) – כותב דין שאינו מובא לא בשו"ע המחבר ולא בש"ס עירובין על אתר. והיינו שיש בשפיכת מים בחצר – אופן האסור מה"ת. ואדרבה – דין זה הוא היפך מסתימת ל' שו"ע המחבר – בכל הדינים שהביאם אדה"ז בסעיפים א'–ה' (וגם מסתימת ל' הש"ס בכל הסוגיא). ועד כדי כך – שבכאו"א מחמשת הסעיפים מדייק אדה"ז להוסיף, וג"כ במוסגר, הנפק"מ מחידושו בנוגע לסעיף זה.

מזה פשוט, שכדרכו, יציין המקור לחידושו – לאופן האסור מה"ת (ולא שממקומות שמציין מוכיח דהאיסור מד"ס – דע"ז מציין לאח"ז לרש"י (פ"ח סע"א ד"ה שופכין. הובא בצ"צ משניות (לה, ע"ג) כמצויין עה"ג. דמזה ג"כ קשה על חידוש אדה"ז הנ"ל. וכמרומו בסגנון הצ"צ שם: י"ל עוד בע"א עפמ"ש"כ רש"י כו' מיהו אדמו"ר נ"ע כו').

[3] במכתבו כתב: "רק מה שציין בצדו עיי' ש"ס סנהדרין ד' ס"ז שם לא נמצא כלל מענין זה".

על התיבות: "לא נמצא כלל מענין זה", כתב כ"ק אדמו"ר שליט"א:

בהקדים: (1) שבציון זה דוקא הוסיף אדה"ז (ודו"ק. 2) ביחוד בהל' שבת שרבו גזירות חז"ל – לכאורה לא מצינו דבשינוי קל ביותר מאופן האסור מה"ת – יהי מותר לכתחילה, וכמו שהוא ע"פ חידוש אדה"ז הנ"ל.

והנה בסנה' (סז, ב): הל' כשפים כהל' שבת יש מהן בסקילה כו' פטור אבל אסור כו' מותר לכתחילה. ולכאורה מאי קמ"ל – הרי כו"ב איסורין שיש בהם כנ"ל. וכמו בע"ז: דמותר לקרות בספריהם לכתחילה – באם להתלמד, ואדרבה תנאי הוא בסנהדרין.

ועכצ"ל דהרבנות היא דאותה מעשה ממש יש שהוא בסקילה כו' או מותר לכתחילה. ומביא מהל' כשפים דמיברו להו עגלא תלתא ממש – לכתחילה. ומתורץ ב' דיוקים הנ"ל. כן מובן מה שהוזקק אדה"ז לכל המקורות: סי' קנט ס"ז (ודלא כנדפס ס"ו) – ענין דשפיכת מים כנדו"ד חשיב כחו ממש. מג"א כו' – דאפ"ל בשבת אב מלאכה, אף דלכאורה הוא לא עביד מידי בעת המלאכת איסור. סנה' – לתרץ דיוק השני הנ"ל.

[4] במכתבו כתב: "ולפי דעתי הוא טעות הדפוס וצ"ל ד' ע"ז ע"ב דאמרין התם גבי אשקיל אחברי' בידקא דמיא דמחלקין בין כח ראשון לכוח שני ופירש"י בפי' דיש חילוק בין קרוב לרחוק עיי"ש".

על התיבות: "דאמרין התם", כתב כ"ק אדמו"ר שליט"א:

את"ל שצ"ל סנה' עז, ב, לא נ"ל שכוונתו לאשקיל אחברי' כו': (א) דא"כ הי' מציין לרש"י שם, וכרגיל במ"מ השו"ע שלו. (ב) הרי ברש"י מדייק שהשפה מדרון משא"כ בנדו"ד. ולפענ"ד – באם הגירסא עז, ב הכוונה ל"הכא במאי עסקינן בשותת" – דמוכח מזה דבניתז בכח – מקודש. ומיושב קצת מש"כ ע"ז ודו"ק.

[5] במכתבו כתב: "וגם מה שציין רבינו ז"ל על הא דבעינן שיהי' רחוק מרה"ר שהוא מהריטב"א בעניי לא מצאתי".

על התיבות: "שהוא מהריטב"א", כתב כ"ק אדמו"ר שליט"א:

ז"ל הריטב"א שבב"י: וכי זריק התם (בחצר) ה"ה שופך מרה"י לחרמלית או לר"ה (באם נפחת מג') – דמדחלקם לשנים – משמע דחלוקין באיסורים. ובנפחת מג' – ה"ז הוצאה מרה"י לר"ה ממש.

[6] במכתבו כתב: "והנה מלשון הרי' יונתן המובא ביתה יוסף רסי' שני"ז נראה בעליל דאפילו במקום רחוק מעט מרה"ר נמי לא סגי רק צריך שינוחו מעט בטרם יצאו החוצה. ונראה שדעתו ז"ל כדעת הרמ"ה סנהדרין ד' ע"ז בהא דמפליג גבי אשקיל בידקא דמיא בין כוח א' לב', וכי שם דהמחזור שבפירושים דכוח ב' היינו שנפסק מעט כהא דאמרין בהבית ועלי' ד' קי"ז דפסקו מיא והדר נפלו ל"ח גירי דילי, והמפרשים דיש חילוק בין מקום קרוב לרחוק דחה שם. ולדבריו צ"ל כפי' ה"ר יונתן דכל ההיתרים דכאן אינם רק כשנחו מעט בטרם יצאו לרה"ר. אך מרבינו ז"ל משמע דנקט העיקר החילוק בין קרוב לרחוק. ויש להביא ראיי' לרבינו ז"ל דיש חילוק בין קרוב לרחוק דרחוק הוי כוח שני ולכן מותר מה"י מש"ס חולין ד' ק"ז ע"ב גבי אריתא דדלאי דאי לא מקריב ידי' לגבי דוולא ל"ח כוח השופך הרי דהריחוק משוי' לי כוח שני, אח"כ מצאתי ראיי' זו בספר שיח השדה".

על התיבות: "ויש להביא ראיי' לרבינו ז"ל", כתב כ"ק אדמו"ר שליט"א:

הרי זהו הציון לסקנ"ט ס"ז. – ובציונו לשו"ע ולא לש"ס – שולל הפי' הראשון דבתוד"ה דלא שם.

כ

[אדר, תש"כ]

מענה לה' שרגא פייביש וואגעל שכתב:

"ביום ג' פ' תרומה הלכתי לישיבה-יוניווערסיטי "היי סקול". למדתי עם הרב . . שיחי עוד בשער היחוד והאמונה וגם שוחחנו אודות ענינים של חינוך. חזרתי ג"כ שיחות מכ"ק אד"ש. אחר כך למדתי עם שלשה בחורים באגרת התשובה. אמרתי להם שכיון שהם לומדים תניא עלה בדעתי שיזכו ליכנס לכ"ק אד"ש. הם רוצים בכל תוקף.

ביום ג' פ' תצוה הלכתי שמה וחזרתי להרב . . השיחות של כ"ק אד"ש של יום ראשון קודם ה"סטודענטס". נהנה עד מאד מזה. אבל במשך הזמן נתעורר שאלה שלא יכלתי לקבל דעתו עלי. והוא: בין הדיבורים אמרתי שכל דבר גשמי בעולם הזה הוא מורכב מארבע יסודות, ואין יותר מארבע יסודות כמבואר בחסידות. ואמר שכן מבואר ברמב"ם אבל היום מוסכם מכל Science שיש תשעים וששה יסודות, ובכל אופן, הרמב"ם אמר זה ע"פ השיטות בזמנו ואין זה מינות לומר שהרמב"ם טעה. עניתי לו שכיון שזה נזכר בהלכות של הרמב"ם, קשה לומר שזה טעות.

הרב . . ענה שיש לו ראיות על זה, והם:

(א) מה שפוסק הרמב"ם בהלכות איסורי ביאה פרק ה' הלכה ד' אודות ענין Phallopien Tubes, מה שמוזכר ברמב"ם "למעלה" ועכשיו מוסכם ב"Biology" שהם שוים. ופשוט, טען, שזה ראוי שהרמב"ם לא ידע מזה.

(ב) בספר המצות של הרמב"ם מצות ל"ת קע"ט – בשיטה של הרמב"ם אם הוזכר הלאו יותר מפעם א' ולא הוסיף אין לוקין אלא אחת. ומבואר בין דבריו בענין צרעה לוקה שש. ואמר – שהרמב"ם אמר שזה שיטתו בענין Spontaneous generation, ועכשיו ב-Biology מוסכם שזה אינו אמת.

עניתי לו שאיני יודע מזה כלל, ואם ירצה יוכל לכתוב שאלות אלו לכ"ק אד"ש. לא רצה ואמרתי לו שאני אשאל את זה והסכים שאשאל מכ"ק אד"ש דבר א' והוא – אם ענין זה של ד' יסודות חלק מן התורה ואם אין מאמין בו – מה דינו.

חזרתי קצת מהשיחות אצל הבחורים וגם למדתי עם ארבעה בחורים אגרת התשובה."

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א (מצילום כתי"ק – תשורה גראסבוים אדר"ח כסלו תשע"ט ע' 5-3. אגרות-קודש חי"ט ע' רלט-רמ. צדי"ק למלך חוברת ז ע' 216-214):

[1] על מה שכתב: "בין הדיבורים אמרתי שכל דבר גשמי בעולם הזה הוא מורכב מארבע יסודות", כתב:

[יסודות] שבדברי רז"ל אין פי' שאי אפשר לחלקם ולפוצצם, אלא שהם החלקים "היסודים" שכל דבר מורכב מהם.

ואין זה שייד למספר של elements אשר ב chemistry.

ויש מפרשים קדמונים בדרז"ל "יסודות" – שהכוונה לתכונות שלהם: קור ולח, חם ויבש וכו'. ואכ"מ. ולכן נק' במדרש טבעים.

[2] על מה שכתב: "ואמר שכן מבואר ברמב"ם אבל היום מוסכם מכל Science שיש תשעים ושישה יסודות" – סימן בעיגול תיבת "מוסכם", וכתב:

זה הי' מוסכם לפני 50 שנה, אבל עתה "מוסכם" – שכל אחד מהם מורכב מכמה חלקים. וכמה מיני חלקים ישנם – אין יודעים עדיין כלל. ויש משערים שהם ארבעה יסודות: matter, antimatter, positive, negative

וסימן תיבת "ארבעה" בשלשה חיצים.

[3] על מה שכתב: "מה שפוסק הרמב"ם בהלכות איסורי ביאה כו", כתב:

– לאחר החתונה יעסוק בהל' אלו.

[4] על מה שכתב: "ואמר שהרמב"ם אמר שזה שיטתו בענין Spontaneous generation", כתב:

וזוהי "שיטת" התורה והובאה בכ"מ מתנאים (תו"כ שמיני יא, מד ועוד) ואמוראים (שבת קז, ב), וזהו יסוד לכמה הלכות

[5] על מה שכתב: "ועכשיו ב-Biology מוסכם שזה אינו אמת", כתב:

– כל ההסכמה היא בדרך השערה וז"ל "כיון שבמקום העפוש מצאו (ע"י microscope) ביצים קטנים, י"ל שמהם נהוו מינים אלו. ואין ראוי אשר נהוו מן העפוש, כדרז"ל, וא"כ אין לומר אשר חלוקים הם משאר בע"ח.

[6] על מה שכתב: "אם ענין זה של ד' יסודות חלק מן התורה" – סימן בעיגול תיבת "התורה", וכתב:

כי נמצא בבמדבר רבה פי"ד, יב. בזוהר במקומות רבו מלספור ועוד.

כא

[אור לז' ניסן, תש"כ]

מענה להתי' שמואל פסח באגמילסקי שכתב: "בשבוע העברה שלחתי לכל איי הקאריביען שבקרתי בקיץ העבר, שטרי הרשאה על שמי, עבור מכירת חמץ . . אבל נתעוררתי בשאלה, כי יש אצלי ספק הקרוב לודאי שכמה יאכלו ר"ל חמץ בפסח, האם זה מבטל המכירה למפרע. בשדה חמד מערכת חו"מ כלל ט' סימן ל"ה כותב שדעתו, וכן דעת המהר"ם שיק, שאם מכר חמצו – שמכר קודם הפסח – בחוה"פ לנכרי, אזי נתבטל המכירה למפרע. ושאלתי זה לכמה רבנים, וחוו"ד כדלהלן . . " (קובץ "שאלות פירוש וביאורים" חוברת ב ע' 20-23. אגרות-קודש חי"ט ע' רמו-רמז):

פשוט שצריך לסדר שם מכירת חמץ.

התועלת – ודאית. נוסף על העיקר (הענין דב"י וב"י) גם ההתעוררות וזכרון ע"ד איסור חמץ, מנהג אבות וכו' וכו'.

החשש – דשמה יטול מן החמץ באמצע חה"פ וכו' (1) פשיטא שכמה מהנ"ל לא יעשו הנ"ל. (2) גם בהנוגע להנחשדים – ודאי כודאית התיקון – לא הוי. (3) אפילו בהנוגע להנוטל – לכמה דעות לא בטלה המכירה [בן משמע דעת אדה"ז סתמ"ח סע' יג-יד], כ"א גוזל הוא מה שנוטל ותו ל"מ. (4) אפילו להאומר דבטלה המכירה – י"ל דזהו מכאן ולהבא – וניצל מאיסור ב"י וב"י עד שעה זו. ולאו שאין בו מעשה – לכמה דיעות אין לוקין עליו אף בעשה מעשה. (5) אפילו למ"ד דלוקין עליו – צ"ע מה מכריע: כל ח' ימי חה"פ באיסור דב"י וב"י אלא באופן שאין לוקין – או זמן יותר קצר אלא שרגע אחד – רגע ביטל הקני' – קאי בלאו דלוקין עליו. (6) אפי' את"ל דבטלה המכירה למפרע – הנה אדרבה לפי זה י"ל שאין כאן מעשה ואין לוקין ע"ז, כי מעולם לא הייתה מכירה, ואין מקום לקני' בתוך חה"פ.

יברר אצל הרבנים דשקו"ט עמהם: האפשר להוסיף והתועלת בהוספה בשטר הנ"ל: א) דישראל המוכר או בא כחו יהי' באם ירצה – מורשה

מהנכרי הקונה ושלא עמלק"פ, למכור בשבילו או לתת במתנה מהענינים הנמכרים.

או ב) שמוכר לו כו' עד למדידה בעה"פ, ולבד מה שילקח מהדברים בשטר גם בימים שלאח"ז.

ומובן שיזהירו את המוכרים שאסור להם לעשות הנ"ל, אבל גם אם יעברו על איסור זה – אין כאן חשש ביטול מכירה כיון דאדעתא דהכי כו'.

[וראה לקמן מענות : כג, כד].

כב

[ז' ניסן, תש"כ]

מענה לר' יוסף הלוי וויינבערג שכתב – בקשר לשיעורים בס' התניא שמוסר מדי מוצש"ק ברדיו : "במה שהואיל כ"ק שליט"א לרשום ולבאר הענין המובא בסוף פרק ב' מהזוהר והזו"ח שהעיקר תלוי שיקדש וכו' שהכוונה בזה להוסיף הדגשה בזה שהנשמה היא וכו' ממעל, ואף החילוקי מדריגות הם מצד ההשתל' שכ"ז למע' מעוה"ז, והמטה (שהאו"א בכלל המטה) אין פועל בזה עד שמ"ש בזוהר וכו', הנה אשאל בזה אם אינני טועה בזה שאני חושב שהמבואר בפרק י"ח שהמשכת נפש דקדושה הוא לכאו"א כפי מדרגתו וכפי מעשיו (ורק לפעמים ממשיכים וכו' מפני שהיו בעמקי וכו' ואין מוציאים מהם בע"כ לכן מזמינים להם וכו' כדי שיוציאו ברצונם הנשמה, אבל על פי סדר הנה הוא לכאו"א כפי מדרגתו וכו') זה אין נקרא שהמטה אין פועל בהנשמה כי המטה אין פועל בהנשמה עצמה, כי אם שכפי מדרגתו וכו' לפי"ע כזה נמשך בזיווגו מדריגת נשמה (או שבאם הוא במדיגה יותר גדולה הנשמה שממשיך עוברת רק דרך מעבר ההשתל' ולא דרך התלבשות וכו'), משא"כ אם היינו מפרשים הזוהר והזו"ח שתלוי בקידוש בשעת וכו' דוקא שקאי על הנשמה, אז הי' מקום לחשוב שהמטה דהיינו איכות פעולת הזיווג פועל על הנשמה עצמה שאם אינו מקדש וכו' אז פועל זה על הנשמה, ואם מקדש וכו'" (מצילום כתי"ק; קובץ הערות וביאורים אהלי תורה ש"פ משפטים תשע"א (גליון אי"ב) ע' 47-51) :

[1] על מה שכתב : "שהמבואר בפרק י"ח שהמשכת נפש דקדושה הוא לכאו"א כפי מדרגתו וכפי מעשיו", כתב :

בביאור תניא שבקופיר – להרה"ח גרונס ע"ה פי' :

[שהמבואר בפרק י"ח שהמשכת נפש דקדושה הוא לכאוי"א כפי מדרגתו] שורש נשמתו [וכפי מעשיו] שיזכה אח"כ (במשך ימי חייו) להמשיך בו.

[2] על כללות המכתב, כתב:

דרך אגב בביאור הנ"ל מפרש בספ"ב כהקס"ד שלו – אבל לא נ"ל כלל וכלל דא"כ הול"ל בתניא שם ומ"ש בזהר וז"ח דבני ע"ה ממשיכים נפש דסט"א ונפהב היינו בו והענין "שהעיקר בו" אינו שייך לכאן ועיקר הראי' והקושיא – ע"פ פי' זה – נרמז בתיבת "בו"!!

כג

[ח' ניסן, תש"כ]

מענה להתי' שמואל פסח באגאמילסקי שכתב – בהמשך להמענה שקיבל (לעיל מענה כא): "דברתי עם כמה מהרבנים המתירים ואינם רואים אפשריות וגם נחיצות להוציא לפועל זה (דלכאורה, בפרט אופן הב', הוי גריעותא לפי שיטתם). הרב . . אמר, שטוב לסדר ענין הב', וגם בלי ידיעתם כיון שנתנו לי כח הרשאה למכור חמצם כפי רצוני (כמפורט בהשטר-הרשאה). והרב . . אמר שאין לזה תקנה ואין למכור החמץ. והנני שואל עצת כ"ק אד"ש איך להתנהג בפועל בנוגע להצעת כ"ק אד"ש" (קובץ "שאלות פירושים וביאורים" חוברת ב ע' 22-23):

[1] על התיבות: "אפשריות . . נחיצות . . תקנה", כתב:

?

[2] על מה שכתב: "והנני שואל עצת כ"ק אד"ש איך להתנהג בפועל", כתב:

צ"ל פס"ד של רב עוסק בהוראה למעשה בפועל

כד

[ח' ניסן, תש"כ]

מענה להתי' שמואל פסח באגאמילסקי שהכניס דוגמא משטר-ההרשאה למכירת חמץ ששלח לקהילות בני"י שבאיים הקריביים (קובץ "שאלות פירושים וביאורים" חוברת א ע' 6):

ציינתי רק חלק מהמקומות הצריכים תיקון לדעתי

מובן שכיון שכבר שלח הנ"ל – אין כדאי לבלבל המקבל ולשלוח אחר במקומו

יבקש מרבני אנ"ש נוסח שטר הרשאה וכו' שהשתמשו בו מדור לדור

[הגהות כ"ק אדמו"ר שליט"א על נוסח שטר-ההרשאה – ראה קובץ "שאלות פירוש וביאורים" שם ע' 7-8].

כה

[יום הבהיר י"א ניסן, תש"כ]

מענה לר' יוסף מנחם מענדל טענענבוים שכתב: "הנני בזה להודיע לכ"ק כי בהתאם להוראת כ"ק סדרנו התועדויות – מסבות יו"ט – עבור התלמידים שי' ביום ב' דחג בשעה 3 בשכונות . . . כן הנני להודיע לכ"ק כי נתחלק זיתי שמורה לכל התלמידים שאין להם זיתי שמורה בביתם, גם לכל המורים אנגלית דעלעמענטרי . . . גם הנני שולח רשימה מהתלמידים שי' שבאו להלימוד דופרצת בכל יום ה' משעה 7-8 במשך החורף, הרמ"ם שהשגיתו על הלימוד הנ"ל . . . " (סי' "תולדות התמימים בארצות הברית" ע' 557-558):

הזכרתים עה"צ**כו**

[כ"ה ניסן, תש"כ]

מענה לר' יוסף מנחם מענדל טענענבוים שכתב:

"הנני בזה למסור לכ"ק דו"ח פרטי מהתועדויות דמסבות יום טוב עבור התלמידים הצעירים ביום ב' דחג (בכללות הודעתי תיכף ע"י הרב חדקוב שי'), בכלל הנה תודה לה' שהי' בהצלחה הן מכמות המשתתפים והעיקר מהסדר והאופן של המסבות שהתלמידים וגם ההורים שהיו נוכחים היו שבעי רצון במאד . . .

ביום ה' א' דחול המועד, הי' התועדות עבור תלמידי המתיבתא, בבית מדרש כ"ק אדמו"ר שליט"א, והר' יואל כהן שי' חזר לפניהם השיחות קודש מליל פסח.

ליל ו' ה' התועדות הרמ"ם והמשפיעים ש' (כדי שתהי' באופן פרטי ה' התועדות בחדרו של הרש"ל ש'י) השתתפו כמעט כל הרמ"ם והמשפיעים הר"כ והרד"ר ש'י, הרש"ל ש'י ישב משעה 9-11 ..

לאחר שהרש"ל ש'י הלך נשארו עוד כמה מהרמ"ם והמשפיעים עד שעה 12:30 בערך והוחלט לקבוע – לע"ע – בכל ב' שבועות בליל ג' שיעור לימוד מכל הרמ"ם והמשפיעים כדי לפעול ע"י קירוב הדעות והלבבות בין הרמ"ם – אשר לע"ע חסר זאת –. הלימוד יהי' המאמרים של כ"ק אדמו"ר שליט"א והלכות תלמוד תורה בשו"ע אדמה"ז, אתמול כבר היה התחלה טובה בזה – משעה 9 עד שעה 11 בערך – הלומד היה הר"י כהן ש'י, בכל פעם ילמוד אחר ויתן השי"ת בהצלחה עם תוצאות טובות".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א (ס') "תולדות התמימים בארצות הברית" ע' 558-559:

ת"ח ת"ח על הבשו"ט.

כז

[ח' אייר, תש"כ]

מענה לר' יוסף מנחם מענדל טענענבוים שכתב:

"הנני בזה להודיע לכ"ק ע"ד הבחינה דאתמול ע"י הרבנים טעלושקין, ביק, ויצחק בונין ש'י (גם הרב סימפסאן ש'י ה' נוכח בכמה מחלקות), ת"ל שהי' בהצלחה והבוחנים היו שבעים רצון מאד, הן מידעתם בכלל והן מאופן ידיעתם בפנים ..

דרך אגב הנני למסור לכ"ק, כי בשיחה עם הרב טעלושקין ש'י שיבח לפני מאד את לימוד התניא ע"י הראדיא, הן את עצם הלימוד והן את אופן הלימוד, ואמר "ביי מיר אין שול קוויקט מען זיך מיט דעם" ואשר כדאי להוציא אח"כ את הלימוד הזה בדפוס.

ביום ד' ה' אסעמבלי מכל התלמידים (בהדזשים של הישיבה) וחלקנו פרסים – חפצים שונים – ל"ז תלמידים שהצטיינו בהתמדתם בהלימוד של ופרצת בכל יום ה' במשך ב' חדשים האחרונים של ימי החורף ..

ונאמתי לפניהם ע"ד לימוד הנ"ל ואשר עכשיו בימי הקיץ בנקל יותר לבוא להלימוד וכל או"א ישתדל להשתתף בזה ואשר ע"י הופרצת דכאו"א נזכה שהפורץ יעלה לפנינו כברכת כ"ק בכמה ש"ק".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א (סי' "תולדות התמימים בארצות הברית" ע' 560):

ת"ח ת"ח על הבשו"ט

כח

[י"א אייר, תש"כ]

מענה להתי' ירחמיאל בנימין הלוי קליין שכתב ע"ד השידוך שהוצע לו, וכתב: "והנני לשאול אם להתענין בזה" (קובץ "מיון גענעראל" ח"א ע' 15):

כ"ק אדמו"ר שליט"א מחק את התיבות "והנני לשאול אם", וסימן בחץ את התיבות "להתענין בזה".

כט

[ל"ג בעומר, תש"כ]

מענה לר' יוסף הלוי וויינבערג על מכתבו – בקשר לשיעורים בס' התניא שמוסר מדי מוצש"ק ברדיו (מצילום כתי"ק – תשורה וויינבערג ל"ג בעומר תשע"ט ע' 47-48):

[1] במכתבו כתב: "במה שהואיל כ"ק שליט"א לרשום – על הענין שנכתב בביאור הדברים בתניא ובצירופי אותיות וכו' בדיו על הספר וכו' שהכוונה אשר כשהאותיות נכתבים כדיו על הקלף אז האותיות עצמם הם רצונו וחכמתו ית' – "ידונו בהועד אם כן הוא הפירוש", הנה מאחר שכ"ק הואיל להעיר בזה כמוכן אשר לא נבאר כן בפועל, אמנם רציתי לשאול אם כוונת כ"ק לדון אם הענין הוא כן אשר גשם האותיות עצמם הם חכמתו ורצונו וכו', או שהכוונה הוא אם כאן בתניא הפירוש כן?".

כ"ק אדמו"ר שליט"א סימן בעיגול את התיבות: "ידונו בהועד אם כן הוא", וסימן בעיגול את מה שכתבו: "אם הענין הוא כן אשר גשם האותיות עצמם הם חכמתו ורצונו וכו', או שהכוונה הוא אם כאן בתניא הפירוש כן", וציין: (1)

[2] במכתבו כתב: "אגב זה משך זמן אשר מפיסקא הנ"ל קשה לי במה שמבארים תמיד בתניא פרק ה', בענין מקיף ומוקף, אשר מה שהשכל

מקיף את המושכל (ובהנמשל את דבר ד') הוא כאשר כבר מבינו כאומרו שהשיגו והשכילו, ומה שהשכל מלובש בהמושכל הוא בשעה שמשתדל להשיגו כאומרו בשעה שמשגו ותופסו בשכלו (וכן כתבתי במה שהכנסתי לכ"ק אד"ש על פרק ה' שם) וכן מבואר בביאור על התניא מהרה"ח ר' אברהם אלי', וכמדומני שראיתי כן במאמר של כ"ק אדמו"ר מהר"ש זי"ע, ולכאורה בהפיסקא הנ"ל מהרשימה מבואר להיפך כי אומר שם "ואשר בשכלו יקיף את דבר ד', ואח"כ הנה שכלו מוקף מדבר ד", אשר לפי זה בהמשל הנה בתחלה השכל מקיף את המושכל, ואח"כ השכל מלובש בהמושכל".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א :

סדר הבנת שכל – בתחלה תופס כללות הסברה והשכל, ואז [השכל מקיף את המושכל, ואח"כ] **מתחיל לפרט הכלל ע"י שקו"ט וכו', ואז** [השכל מלובש בהמושכל] **וכאשר גמר זה** [כבר מבינו כאומרו שהשיגו והשכילו] **אז** [השכל מקיף את המושכל]

ולהעיר ג"כ מהגהות הצ"צ (הנדפסות) על הנ"ל.

ל

[לאחר ל"ג בעומר, תשי"ב]

מענה להתי' אברהם ארי' סטאון שכתב ע"ד מסיבת-הסיום שעורכים עבור הילדים שהשתתפו במשך השנה ב"מיטוואך שעה" (תשורה סטאון כ"ה אדר תשס"א ע' 23) :

אזכיר עה"צ

בטח יזכירו ע"ד הבעש"ט ז"ל

וע"ד המדובר בל"ג בעומר.

לא

[לאחר ל"ג בעומר, תש"כ]

מענה להת' אברהם ארי' סטאון על דו"ח ממסיבת-הסיום של הילדים שהשתתפו במשך השנה ב"מיטוואך שעה", בו כתב: "אנו חושבים שזה הי' קידוש השם גדול" (תשורה סטאון כ"ה אדר תשס"א ע' 23):

כ"ק אדמו"ר שליט"א סימן בחץ את התיבות: "אנו חושבים שזה הי' קידוש השם גדול", וכתב:

ת"ח על הבשו"ט הנ"ל.

לב

[י"ט אייר, תש"כ]

מענה לר' דובער בוימגארטען ("כפר חב"ד" גליון 888 ע' 128. אגרות-קודש חיי"ט ע' שכב):

[1] במכתבו כתב: "ממשיך הלימודים עם . . ובאים עוד איזה אנשים ללמוד . . ולומדים אנו כעת שער היחוד והאמונה. והקשה הוא למה שבתחלת פרק ה' מביא המ"ד שבתחלה עלה במחשבה לברוא את העולם במדת הדין וראה שאין העולם מתקיים ושיתף עמו מדת הרחמים, הרי כמבואר למעלה בפרק ד' אדרבה הי' מדת החסד מתחלה וזהו העיקר ורק מדת הגבורה היא הטפל, כמו שאומר שכשם שאי אפשר להבין מדת חסדו והתפשטותו כך גם אי אפשר להבין מדת גבורתו וכו'. ובפרט שהרי גם יש מדרש להיפך שבתחלה עלה במחשבה במדה"ר וראה שאין העולם מתקיים ושיתף עמו מדה"ד ומד' זה הי' יותר נכון. והתדברתי עם מענדל דריזין ועוד שהי' להם שאלה כזו בלמדס במקומותיהם ואינם יודעים לפתור, ואולי יואיל כ"ק אד"ש לבאר".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

(א) על מה שכתב: "למה שבתחלת פרק ה' מביא המ"ד שבתחלה עלה במחשבה לברוא את העולם במדת הדין וראה שאין העולם מתקיים ושיתף עמו מדת הרחמים", כתב:

כי צדיקים דומים לבוראם, וגם הקב"ה עשה כן וכתב: בראשית ברא אלקים גו'. וכ"ה בפירש"י [בדרך רמז ובדא"פ: ר"פ ה' – העולם שנברא בה'], וראה זח"ג לט, א.

(ב) על מה שכתב: "הרי כמבואר למעלה בפרק ד' אדרבה הי' מדת החסד מתחלה וזהו העיקר ורק מדת הגבורה היא הטפל, כמו שאומר שכשם שאי אפשר להבין מדת חסדו והתפשטותו כך גם אי אפשר להבין מדת גבורתו וכו'", כתב:

שם אינו מדבר בקדימה בבריאה, כ"א בקדימה בהבנת האדם – שפשוט יותר בהבנה שא"א להבין ההתפשטות דלמע', מאשר שא"א להבין הצמצום.

הערה: אולי ניבאו ול"י מה ניבאו – כי מבואר לפעמים (ע"ד הנ"ל) כי תחלת ז' ימי הבנין – מדת החסד, כי עצם וסיבת הבריאה וכן סיבת הצמצום – מפני שטבע הטוב להיטיב וכו' וגם רוצה שיהי' בערך הנבראים ולכן מצמצם כו', אבל זהו סיבת הענין ולא שבואר בזה וק"ל.

(ג) על מה שכתב: "ובפרט שהרי גם יש מדרש להיפך שבתחלה עלה במחשבה במדה"ר וראה שאין העולם מתקיים ושיתף עמו מדה"ד ומד' זה הי' יותר נכון", כתב:

אינו [מדרש להיפך]. יש מדרש הכולל ב' האפשרויות וכמו ב"ר (ספי"ב): אם בורא במדה"ר כו' אם בורא במדה"ד כו' אבל לא להיפך.

[2] במכתבו כתב: "למדתי חסידות איתו והתחלנו תניא, ותחילה ניסיתי שרש מצות התפילה וכו' ולא מצא חן בעיניו כי רצה "פראקטישע חסידות" עד"מ המאמר אין הקב"ה בא בטרונא וזה לא מצא חן בעיניו. . וזה חשבתי שתניא יהי' יותר טוב והתחלתי ההקדמה ותיכף נתעורר לשאול כמה שאלות ונראה שכבר נכנס בו הסם והרעל של . . ות"ל שהיום בעת דפדפי בתניא הוצאות אונגארן מקאליש שבסופו יש קצת תולדות מצאתי שם בשבילו אוצר בלום ולא ממקור ליובאוויטש כ"א אונגאר; בהפאראד של היום עזר הוא וכן אחיו למרות שהי' איסור מההנהלה ד. . להשתתף בפאראד".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

(א) סימן קו תחת שם המדובר, ועל מה שכתב: "בהפאראד של היום עזר הוא וכן אחיו" – כתב:

פרטים?

(ב) על מה שכתב: "למרות שהי' איסור מההנהלה ד. . להשתתף בפאראד" – כתב:

הברור זה?

[3] במכתבו כתב: "כשהנני שובת כאן כל פעם מדבר בסעודה הג' והוספתי איזה סיפורים, וחזרתי עניני ל"ג בעומר מתוכן השיחות, גם שהיו דורשים עה"פ עלית למרום שבית שבי, ר"ת שמעון בן יוחאי, יצחק בן שרה האריז"ל, ישראל בן שרה הבעש"ט".

כ"ק אדמו"ר שליט"א מחק את השם: "(יצחק בן) שרה", וכתב:

שלמה.

לג

[כ"ה אייר, תש"כ]

מענה להתי' ירחמיאל בנימין הלוי קליין שכתב: "דו"ח מהקביעות של חסידות בישיבת תורה ודעת. ראשית הנני להודיע שכדי שיוכלו לגדל מספר המבקרים השתנו זמן הקביעות מיום חמישי בערב ליום א' בערב . . עד עכשיו למדו הח"ב מתניא, וכל פעם לאחר התועדות חזרו תוכן המאמר והשיחות מההתועדות. עכשיו הם רוצים ללמוד איזה קונטרסים וגם שיהי' מענינא דיומא, אולם היות שלומדים רק פעם א' בשבוע, לכן חשבו שיתחילו ללמוד מאמר מ"ב תמוז שעד אז ילמדו המאמר, וא' הציע שאולי ללמוד קונט' נ"ט מספה"מ תש"ח. והנני לשאול אם נכון הדבר, או ללמוד קונט' אחר" (תשורה גארדאן י"א אלול תשע"ח ע' יז):

כ"ק אדמו"ר שליט"א סימן בעיגול את מה שכתב: "עכשיו הם רוצים ללמוד . . או ללמוד קונט' אחר", וכתב:

פס"ד חז"ל במקום שלבו חפץ

לד

[ט"ו סיון, תש"כ]

מענה להתי' ירחמיאל בנימין הלוי קליין שכתב: "הנני להודיע שאתמול הלכתי ללמוד חסידות בישיבת תורה ודעת, במקום יום א' מפני שהי' להם בחינות בקאלעדז, ובאו ב' תל' חדשים, ולמדו אות ד' מקונטרס נ"ט, וחזרו השיחות מההתועדויות האחרונות, וב"ה הי' ניכר הצלחה בזה" (תשורה גארדאן י"א אלול תשע"ח ע' יז):

ויה"ר שעוד תגדל כהנה וכהנה

לה

[סיון, תש"כ]

מענה לר' שניאור זלמן הלוי דוכמאן על מכתבו בו סיפורים וזכרונות. במכתבו כתב גם דו"ח בקשר לאמירת קדיש על ידו במשך שנת האבלות אחר הרב חיים משה יהושע שניאורסאהן-טווערסקי האדמו"ר דטומשפול – ע"פ הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א אליו (מצילום כתי"ק – סי' "לשמע אוזן" (הוצאת תשע"ו) ע' 338 ; סי' "לשמע אוזן" (הוצאת תש"נ) ע' טו) :

ת"ח בעד סיפורים הנ"ל ומסיים וחותמים בטוב, בטוב הנראה והנגלה ת"ח על כתבו הנ"ל. ובטח ימשיך וגם לזה שייך ופרצת גו'.

לו

[כ"ז תמוז, תש"כ]

מענה להתי' משה שלמה סלונים שכתב: "ובזה אבקש את עצתו הק': יתכן שיש לי עוד סיכויים לדחות את שובי לארץ עד אחרי תשרי – אם על ידי מכתב מהמרכז, או מהנהלת הישיבה, או אפילו לקבל מכתב מרופא שעלי להשאיר כאן עוד כמה חדשים. ולכן אבקש את הוראתו הק' . . " ("בית משיח" גליון 108 ע' 48-49) :

להודיע תיכף לאביו שי'

ולהוסיף ג"כ שבהדיבור עם מר שזר שי' ע"ד זה דובר שאני אחראי בעז"ה שתיכף לאחר החגים דתשרי הבע"ל יחזור

[וראה ליקוט מענות קודש תשכ"א מענה נד].

לז

[כ"ז תמוז, תש"כ]

מענה לר' דובער בוימגארטען שכתב :

כשהי' הברית-מילה של בן הפאליסמאן שבבעדפורד נקראתי לשם והשתתפנו ג' פאגעלמאן, שרגא, ואני. הברית עצמה לא הי' כ"כ כדבעי ומובן שהי' בביה"ח ע"י המוהל דשם, אבל התנהגותו של אבי הבן הי'

באופן נעלה מאוד, ולפי שכמדומני שטרם הודיע מישהו לכ"ק אד"ש מזה, הנני כעת מודיע מזה, אע"פ אז עס איז שוין א ביסל לאחר הזמן.

ראשית כל ביקשו ממנו שיתן לביה"ח ח"י דולר שכן יש להם מנהג שכל אב נותן ח"י דולר ורושמים את שם התינוק בספר הזהב אשר יש להם. והוא הלך אלינו ויאמר שאם צריך ליתן כסף, יתן לכ"ק אד"ש ולא לשם. המשקאות לא היו מאותן שאנו שותים, ע"כ שלח להביא ממה שאנו שותים ונגיד לחיים לו וכו' והשאר הגיש בהתועדות די"ב תמוז לכ"ק אד"ש.

והמוהל כתב איזה דאקומענט שכתוב שם איזה יום נולד ואיזה יום נימול ויאמר לו שכאן כתוב שם הקודש, און כשיהי' לו בר מצוה יצטרך לשם זה וכן לחופה. ויען הוא אשר: דאונט-ווארי, בני ילמוד בתו"ת ליובאוויטש ויצטרך לשם זה כל יום וישתמש רק בשם הקודש און וידע קרוא הספרים העברים ג"כ, האם אינך רואה מי הם חברי ומראה באצבעו עלינו, הם "פיקסד מי אפי" והרבה לדבר ככה, וגם אביו וחותרו סיפרו בהתפעלות שינויים הטובים שמקודם הי' אוהב לשתות הרבה ונשתנה ונעשה הרבה יותר איידל. וביקש ברכה שיוכל לשמור ש"ק".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א ("כפר חב"ד" גליון 888 ע' 128):

ת"ח ת"ח על הבשו"ט בטח אנ"ש מחזקים אותו (ואת זוג' תי').

לח

[תמוז, תש"כ]

מענה להשליח ר' יצחק דוד גראנער בקשר לנסיעתו ממלבורן לביקור בחצרות קדשנו (תשורה גראנער כ"ה סיון תשע"א ע' 15):

שייך לזוג' תי' ואח"כ להנהלת המוסד במעלבורן

לט

[תמוז, תש"כ]

מענה להתי' יצחק מאיר גורארי' על מכתבו בעניני עבודת השם (תשורה גורארי' יו"ד כסלו תשע"ב ע' 51-50):

סימן את סעיף א במכתבו, וכתב:

(1) אזכיר עה"צ.

ורק בידו ויכולת מלאה בידו – לעשות ולתקן בכ"ז. והפס"ד דהק' עוזרו.

סימן את סעיף ב במכתבו – בו שאל, האם ללמוד בסדר חסידות ע"ד דברים פרטיים הנוגעים לפרטי ההתבוננות שבהם מתעסק בעבודת השם – וכתב:

(2) תלוי באם בסדר דלימוד אפ"ל בשני האופנים באם לפני התפלה וכיו"ב – באופן פרטי, וכמבואר בקונ' התפלה. ודין קדימה להפטר שנוגע יותר באותו מעמד ומצב.

סימן את סעיף ג במכתבו, וכתב:

(3) כנ"ל (1)

על סעיף ד במכתבו, כתב:

(4) א"כ יסיח דעתו מכ"ז למשך זמן וילמוד בהתמדה ובחיות וכנ"ל הק' עוזרו

על כללות המכתב, כתב:

(5) אזכיר עה"צ. ובודאי יקיים ובפועל ציווי כל רבותינו מתחיל מהבעש"ט ועד לכ"ק מו"ח אדמו"ר – ע"ד שמירת [ולבריאות הגוף] ופשוט שאין דברי בזה בדרך צחות כ"א כנ"ל בהנוגע פועל, אכו"ש בעתם שינה וכו'.

ועיין רמב"ם הל' דעות רפ"ד.

מ

[ה' מנ"א, תש"כ]

מענה לר' דובער בוימגארטען ("כפר חב"ד" גליון 888 ע' 128):

[1] במכתבו כתב: "יום הולדתי הוא כ"ה מנ"א. בכ' מנ"א אהי בקלברי' ושם אין מנין, והיותר קרוב הוא בנאפולי שזה חמשה שעות נסיעה מקלברי'. האם אסע לנאפולי על ש"ק זו לעלות לתורה שם? או ביום כ"ה מנ"א שחל ביום הקריאה יום ה'. ההוצאות מרובות דהיינו הרכבת. האטעלים טרם ידעתי אבל אינם יקרים. אולי כן ליסע לשם על ש"ק אי זה גם בתור מרכז שליחות או מצאגו"ח שיש שם הרבה מהנוער. וגם רב צעיר שהנני מכיר חבריו ממילאן שלמדו יחד בטורין, שוחט יש שם עם

זקן שלם מחסידי וויזניץ אבל אינו עושה כלום להחזקת היהדות שם. יש לו פרנסה בשופי. . אבל כמה יכולים לעשות בשבת א"י.

כ"ק אדמו"ר שליט"א מחק את התיבות: "אולי כן", והשאיר את התיבות: "ליסע לשם על ש"ק א"י"; וכתב:

ובהתאם להתוצאות יחליט אם להיות שם עוה"פ או למסור להרג"מ שי' גארעליק.

[2] במכתבו כתב: "לא זכיתי להיכנס ליחידות ליום ההולדת קודם שנסגר היחידות טרם חודש מנ"א ונא יברכני בהרמת והארת קרן מזלי. .".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

אזכיר עה"צ.

מא

[ח' מנ"א, תש"כ]

מענה לר' דובער בוימגארטען שכתב: "יש לי רעזערוויישען על B.O.A.C. מטוס 560 איה"ש ביום ד' בשעה 4 ללונדון, ומלונדון בליל אור ליום ועש"ק נחמו" ("כפר חב"ד" גליון 888 ע' 128):

אזכיר עה"צ.

ביקור בהמוסד שם, באם בקל לסדר – נאום לפני הילדים-ות שי' וכיו"ב.

מב

[מנ"א, תש"כ]

מענה לר' אוריאל צימער על דו"ח מביקורו בעיר מאנטרעאל (תשורה לאופר ה' אד"ר תשע"ד ע' 71-72):

[1] במכתבו כתב – אשר הכבוד הרב אשר חלקו לו שם הי' מאד בלתי נעים עבורו: "לא מבעיא מצד מעלתי העצמית, בזה אין לי ספק שגם לא העלה זאת איש בדעתו, אבל גם לא מצד אותה המעלה שכנראה חשבו שיש בי מצד שייכותי אל המקור, ועל זה התבניישתי בוש גדולה".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א :

פשוט שאם מחשבה שלהם [חשבו שיש בי מצד שייכותי אל המקור]
צודקת (ופשוט דהבחירה בידו), הרי במילא פטור מן [התביישתי בושה גדולה].

בהנ"ל גם מענה ושלילת התאוננותו לפני על מצבו שכאילו בלויבאוויטש מביטים עליו כשייך למק"א וכו' [ובמילא בטלה האמתלא למיעוט השמחה והפעולה].

[2] במכתבו כתב ע"ד דברי המשפיע ר' פרץ מאצקין בהתועדות חסידים שנערכה שם – אשר מצד אחד גדלה מעלת חסידים הראשונים מחסידי זמננו, ומצד שני חסידי כ"ק אדמו"ר שליט"א יש בהם מעלה אף על חסידים הראשונים, אשר "לאידך גיסא יש כיום מקושרים במסירה יותר משהיו".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א :

ומקיימים בפועל דרישת חב"ד שדלא כהנהגת טלנא (חה"פ תרצ"ד כ"א).

מג

[י"א אלול, תש"כ]

מענה לר' שניאור זלמן הלוי דוכמאן (מצילום כתי"ק – ס' "לשמע אוזן" (הוצאת תשע"ו) ע' 39, 322, 362) :

[1] במכתבו כתב: "עש"ק י"א אלול יום הולדת שלי בשנת תרנ"א מבקש ברכת כ"ק כפי שיעלה בדעתו או "במעשה" או "בדיבור" או "במחשבה".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א :

(1) אזכיר עה"צ

[2] על הסיפורים שבמכתבו, כתב כ"ק אדמו"ר שליט"א :

(2) ת"ח על הסיפורים וחבל על שממעט בהם ומקצר.

מד

[י"ט אלול, תש"כ]

מענה לר' דובער בוימגארטען (תשורה איידעלמאן ל"ג בעומר תשס"ו ע'
27-28)

[1] במכתבו כתב:

"ר'. . שחל"ח, ויש עוד שדואגים אודות המוסד . . ומשתדלים לבססו.
בין הוועד כולם אוהבים ואוהדים ליובאוויטש וראשי הוועד הד"ר . . ור'
. . יותר קרובים לליובאוויטש, וביקשו מהשלוחים שישלחו מנהל
מליובאוויטש.

עוד בהיותי שמה ביקשני כזה. ומפני כמה סיבות אז הרגשתי שאין דעת
קדשו מסכמת על הענין, וכן לפני שנתיים בהיות ר'. . אצל כ"ק אד"ש
לא קיבל מענה חיובית.

אבל כעת אחשוב שנשתנה המצב הרבה, והבע"ב הם רצינים און זיי
מיינען דעם ענין ערנסט. הנני חפץ לבקש מכ"ק אד"ש שבאם דעתו הק'
מסכמת איבערצונעמען המוסד עכשיו וטוב הנני לזה בעיניו הק', יואיל
לשלחני לשם ואזכה להיות שם איש.

יש שם כר נרחב לעבודה בשדה החינוך הנערים והנערות. במסיבות שבת,
יסוד קעמפ ועוד. יודע אני שיתנו משכורת הגונה וכבר דברתי עם ר'. .
הנ"ל אודות המשכורת שיתנו להמתאים.

גם אמרתי שלפי דעתי יש איזה דברים שיש לתקן שם טרם שליובאוויטש
יוכל איבערנעמען אם בכלל לשנות זמן לימודי החול לאחז"צ ולימודי
קודש לבוקר, ושכל הילדים מוכרחים לכסות ראשם לא רק בעת לימודי
קודש אלא גם בעת לימודי החול ובזמן המשחק.

כן מחכה עלי משרת רב בביהכנ"ס . . וגם דירה יש שם טובה ומרווחת
שנותנים לי חנם אם רק ארצה".

כ"ק אדמו"ר שליט"א סימן תיבת "מסכמת", וכתב:

(1) לע"ע עכ"פ וע"פ מה שהי' בעבר מוקדם.

אבל ע"פ מש"כ [יש שם כר נרחב לעבודה בשדה החינוך כו'] **כדאי**
שיתעניין שלא בתור שליח ובמשך הזמן כו'.

[2] במכתבו כתב: "מובן שבאם כ"ק אד"ש מסכים ע"ז אז יש לסדר אודות בנותיי, האם כן יסעו עמי או רק שאחת תסע וכו' וע"ז עוד חזון למועד".

על תיבת "האם", כתב כ"ק אדמו"ר שליט"א:

(2) באופן שבעת הראשונה שם יהי פנוי יותר לצ"צ.

[3] במכתבו כתב: "אינני יודע באיזה אופן והיאך לקשר את י.ב. וי.ג. להיות שאינם מכירים זא"ז וגם מצטיינים כ"א במקצוע אחרת, במה וממה יהי ההתחלה".

על השם "י.ב.", כתב כ"ק אדמו"ר שליט"א:

יכול לכתוב ששמע ושסיפר לו שמתעניין וכו'.

מה

[כ"ף אלול, תש"כ]

ממענה להת' משה יחיאל פעלער שכתב: "הנני מבקש שכ"ק אד"ש יורה לי הדרך בזה אם להתחיל בענין אם לחכות בנוגע לזה, שכ"ק אד"ש מכיר אותי יותר משאני מכיר את עצמי" (תשורה פעלער י"ז מנ"א תשפ"א ע' 7):

(4) נדבר כ"פ שסו"ס צריך ללמוד עכ"פ משך איזה זמן – בהתמדה ושקידה

ודוחה זה מפעם לפעם מפני סיבות וטעמים שונים ובלבולים שונים (ונתקיים דבר המשנה דאבות אם בטלת כו') ויה"ר שעכ"פ עד לאחר חג הפ' הבא עלינו לטובה ילמוד באופן הנ"ל. ומה טוב עד אחרי חג השבועות זמן מתן תורתנו. ולאחר זה יתענין בשידוך וכו'.

מו

[קייץ, תש"כ (1)]

מענה לא' ששאל: (א) איך יכול לפעול על עצמו שיהי' בשמחה; (ב) האם לשנות את נוסח התפלה לנוסח האריז"ל –

נדפס באגרות-קודש חי"ט ע' תנא.

מז

[קייץ, תשי"ב (2)]

מענה לא' ששאל – בהמשך להמענה שקיבל (נסמן לעיל מענה מו) בו ציין כ"ק אדמו"ר שליט"א, בקשר לשינוי נוסח התפלה, ל"ל"ת שלח הענין דב' פעמים מאד" – אשר למד את לקוטי תורה שלח הנ"ל, ולא הבין כוונת הציון לשם –

נדפס באגרות-קודש חז"ט ע' תנא.

מח

[קייץ, תשי"ב]

מענה להשלוחה מרת בתי' גרליק שכתבה ע"ד שתי זוגות עמהם דיברה ע"ד נסיעה למילאנו לשליחות, ואמרו שמוכנים לצאת לשליחות רק באם ההוראה תבוא מלמעלה (אגרות-קודש חז"ט ע' תנ-תנא. תשורה לאופער ג' טבת תשס"ח ע' 6. והעתקה):

פשוט שא"א למצוא מי שישע לשם – כ"א ע"י דבור עם אלה שמתאימים לזה. ואין מספיק דבור פעם אחת. וכן לא מספיק דבור "פון יוצא וועגן", וכמו בכל עניני תומ"צ. וכן – צריך אָנשטעלן שעוד מי שהוא ידבר און צורעדן זיי, וכן ישפיעו על אלו שמונעים בזה.

ודאי ש"המל"ח" יסייע בזה וידבר ג"כ – אבל עיקר הדבור צ"ל מכה שבה ממילאן ויבאר הפרטים וידבר בחום וכו', ואח"כ יוסיף המל"ח ויחזק דבריו וכו'.

שני הזוגות שכותבת אודותם – כל אחד מהם מתאים.

במענה לזה שאמרו לה שאני צריך לשלוח – אין רגיל שאני אהי' המתחיל לדבר בזה (מלבד באלה שאני בטוח שהם מקושרים, ובמקרים יוצאים מן הכלל).

ובאם באמת רק זה המניעה – הרי בטח יתחילו הם לדבר וישאלו אותי, ואז אומר להם דעתי בזה.

ליקוט מענות קודש

– תשכ"א –

מט

[ה' תשרי, תשכ"א]

ממענה לר' שניאור זלמן הלוי דוכמאן על מכתבו בו סיפורים וזכרונות (מצילום כתי"ק – ס' "לשמע אוזן" (הוצאת תשע"ו) ע' 39) :

(2) ת"ח על הספורים. וחבל שמקמץ בהם.

נ

[ו' תשרי, תשכ"א]

מענה להנהלת "צעירי אגודת חב"ד" שכתבו "פרטי-כל מאסיפת צאגו"ח אור ליום ב' ה' תשרי, בדבר סדר היום בכינוס, ב-770 איסטערן פארקוויי . . . החלטות הכינוס : . . . " (מצילום כתי"ק – נדפס לעיל. המענה מתפרסם בזה לראשונה באדיבות מערכת הספר "ועבדי דוד" וזכות הרבים תלוי בהם) :

[1] על כללות המכתב, כתב כ"ק אדמו"ר שליט"א :

(1) **הבפועל בכהנ"ל?**

[2] במכתבם כתבו : "ללמוד מאמרי כ"ק אדמו"ר שליט"א הנאמרים בשנה זו".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א :

(3) **(ההנחות בשגיאות ולכן צ"ל הקביעות בהנדפסים).**

[3] במכתבם כתבו : "בהמשך לשיעורי הלימוד שנוסדו ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א בעשיית – לקבוע שיעורי לימוד בנגלה ודא"ח על כל השנה".

כ"ק אדמו"ר שליט"א מחק תיבת "בעשיית", וכתב :

(4) [שנוסדו ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א] **לתשרי**

נא

[ז' תשרי, תשכ"א]

מענה לר' יוסף מנחם מענדל טענענבוים שכתב: "הרב קאפלאן מסר לי אודות בנו הבכור נחום שי' כי כ"ק אמר לו שיאמר לי בשם כ"ק להעלות את בנו למחלקת הרב בוקיעט שי' על משך ימים לנסותו אם ראוי למחלקה זו. ואשאל אם כנים הדברים" (סי' "תולדות התמימים בארצות הברית" ע' 567):

על התיבות: "כי כ"ק אמר לו שיאמר לי בשם כ"ק", כתב כ"ק אדמו"ר שליט"א:

באם אפשרי מצד עניני הישיבה – אפי' להציע

נב

[י"א תשרי, תשכ"א]

מענה למארגני ה"צ'ארטר" עמו נסעו קבוצת אנ"ש והתמימים שהגיעו מאה"ק לחצרות קדשנו לחודש תשרי (סי' "מקדש מלך" ח"ג ע' רד-רה. סי' "לב הארי" ע' 241):

ועדה המארגנת.

מכתבם בנוגע לסדה"י דהנסיעה נתקבל.

ובטח נתקיים הסדר.

בכ"ז – ע"פ הסדר מכ"ק מו"ח אדמו"ר בכגון דא – יכתבו עד"ז בפרטיות (בנוגע להביקורים שם וכו') וכיון שזה נוגע לאיזה ענינים – ההקדם דדו"ח זה ישובח, ות"ח מראש.

בשם השם תשכ"א

נג

[לאחר שבת חוהמ"ס, י"ז תשרי, תשכ"א]

מענה להמניחים על שאלתם בהמדובר בהתועדות שבת חול המועד סוכות:

"בשיחת שבת חוהמ"ס נתבאר ענין התפלה שעיקרה הוא הדביקות בה', ושמזה מובן שצריך הכוונה כללית שעומד לפני השכינה, ואם לאו אינה תפלה כלל כמ"ש הרמב"ם פ"ד מהל' תפלה, משא"כ הכוונה דפירוש המלות צריך רק בברכת אבות כמ"ש הרמב"ם שם פ"י (ופירוש זה הוא כמ"ש בחידושי ר' חיים בריסקער). וכן מוכח ג"כ בקו"א בתניא שכתב "מפני שכוונתו לשמים". אמנם מסגנון הלשון בשו"ע אדה"ז משמע שסובר כהמחבר וכדעת התוספות. והקשה בדברי המחבר בשו"ע שפסק כדעת התוספות, שהרי כותב בהקדמתו שבמקום שלשה עמודי עולם, רי"ף רמב"ם ורא"ש, פוסק כהרוב מהם, ובנדו"ד כותב הכ"מ בפ"ד "וכ"כ הרא"ש ז"ל", הרי שס"ל שגם דעת הרא"ש הוא כדעת הרמב"ם, ולמה פוסק בשו"ע כדעת התוספות.

שאלה: הרי לכאורה דעת הרא"ש הוא כדעת התוספות, כמ"ש להדיא בפי תפלת השחר ובפי אין עומדין, ומ"ש הכ"מ "וכ"כ הרא"ש ז"ל" הוא לפי שהכ"מ אינו מחלק בדעת הרמב"ם בין כוונה כללית לפירוש המלות, וראי' שבכ"מ בפ"י מביא אותה הגמרא שבפ"ד, הרי שלדידי' גם הרמב"ם סובר כהתוספות, ומהו הקושיא על המחבר?".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א (מצילום כתי"ק) – ריש תו"מ התועדויות חכ"ט (תשכ"א ח"א):

על מה שכתבו: "הרי שלדידי' גם הרמב"ם סובר כהתוספות, ומהו הקושיא על המחבר?" – מחק את התיבות: "הרי (שלדידי')", "גם", "כ(התוספות)"; וכתב:

[לדידי' הרמב"ם סובר] שאם התפלל בלא כוונה חוזר ומתפלל בכוונה – כמש"כ בפירוש בכ"מ (והוא ל' הרמב"ם ג"כ בפירוש).

והוא היפך מפורש מדעת [התוספות]

נד

[כ"ה תשרי, תשכ"א]

מענה להת' משה שלמה סלונים שכתב: "לפני שבוע קבלתי הודעה ממשרד הבטחון שהאריכו לי את שהותי כאן לעוד חודש עד 1 נובמבר שזה י"ד חשון. אבקש מכ"ק אדמו"ר שליט"א להשאיר כאן עד אחרי י"ט כסלו או לכה"פ עד אחרי שבת מברכים כסלו, ואחכה להוראתו הק' בזה" (מצילום כתי"ק – "בית משיח" גליון 108 ע' 49-50):

כיון שהאריכו זה כ"פ על יסוד שאמרו להם בפני' שזהו עד לאחר החגים – אין לשנות עתה.

נה

[אדר"ח מרחשון, תשכ"א]

מענה לר' יצחק מנחם מענדל ליס – מארגן ה"צ'ארטר" מאה"ק לחצרות קדשנו לחודש תשרי (מצילום כתי"ק – "בית משיח" גליון 103 ע' 42):

[1] במכתבו כתב: "הריני בזה להביא לידיעת כ"ק שליט"א כי בהתאם לדברי כ"ק שליט"א טיפלתי בחברת אל-על בהנוגע להחלפת נוסעים מפה לאה"ק. הבאתי את כל הענין להנהלת אל-על פה. ולפי דבריהם – מסתבר – כי מצדם אין התנגדות להחלפת נוסעים אך היות שההסכם חתמנו עם ת"א לכן אין להם רשות לשנות והציעו לפנות לת"א ולקבל את הסכמתם. עשינו לפי בקשתם. ואך היום נתקבל מכתב תשובה מת"א והיא שלילית לגמרי. כל הסברים נוספים בנידון הם ללא הועיל".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

(1) מובן – שבלי דיבור שם פא"פ אין כל סיכויים למילוי הבקשה.

[2] במכתבו כתב: "בהתאם לתוכן המברק הרצוי"ב התברר שגם החברה שינתה זמן נסיעתנו בחזרה מ-ג' חשון ל-ב'. וזאת בהתאם לבקשת הסוכן . . . זה שהמציא לנו".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

(2) פשוט – אשר אין סוכן בעה"ב על הנוסעים, כ"א ממוצע ומשרת שלהם. ואין כל נפק"מ – במה שמחליט על ד"ע.

[3] במכתבו כתב: "שואלים את חווי"ד הק' בכל הענינים הנ"ל. וכן אולי כדאי יהי' לטפל בתביעת פיצויים מהחברה בעד שינוי הזמן".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

(3) בטיפול המתאים – מוכרחים יהיו (החברה והסוכן) לשלם להנוסעים בעד כל ההיזק שנגרם ע"י שינוי הזמן. אבל פשוט – שדרכינו דרכי נועם וגו'

[4] על כללות המכתב, כתב כ"ק אדמו"ר שליט"א:

הערה באם "אל על" נוקטת – בסעיף (1) – העמדה שאין לנטות מהמדובר, אף שאין לזה כל הסברה בשכל – כש"כ וק"ו שזה מחייבם שלא לנטות מהמדובר בסעיף (3) – פרט עיקרי שהשכל מחייבו.

נו

[ב' מרחשון, תשכ"א]

מענה להתי' חיים אברהם אליהו לנדא שהכניס את מכתב אביו הרב יעקב לנדא – בקשר לשאלת כ"ק אדמו"ר שליט"א (בעת סעודת יום ב' דראש השנה) בנוגע המנהג בתקיעת ה"שברים" בליובאוויטש: "אני שמעתי בחצרות קדשו נבג"מ תקיעות רק מכ"ק קדה"ק בעצמו והיו כמה דברים, שאפי' היו מוקשים לבן אדם פשוט. ואני דברתי פעם עם הגאון החסיד ר' יעקב רש"ל מריגא והוא ענה לי, מה איכפת לי "ער בלאזט דאך", און נאכטאן, הלא לא נהוג אצלנו. חשבתי שגם ענין השברים הוא דבר השייך רק לרבי, ועלי לעשות כפי שכתוב בשו"ע" –

נדפס באגרות-קודש ח"כ ע' לט.

נז

[ד' מרחשון, תשכ"א]

מענה לא' מאנ"ש דאה"ק ("התקשרות" גליון תשה ע' 9-10):

[1] במכתבו כתב – בהמשך ל"יחידות" אלי' זכה: "תשובת כ"ק בנוגע לבריאות משפחתי לפי תפיסת זיכרוני היתה: בכלל דער מצב הבריאות נעמט זיך פון נערווען בא איהר דארף מען האבן א התחזקות אין ביטחון. חוץ מעניני ה. . . וה. . . שצריכים לשאול עצת רופא".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א :

(א) על מה שכתב : "נעמט זיך פון נערווען", כתב :

[נעמט זיך] **חלק חשוב** – [פון נערווען]

(ב) על מה שכתב : "חוץ מעניין כו" – מחק תיבת "חוץ", וכתב :

אבל כיוון שבחלקו הוא לא מהנ"ל ובפרט [מעניין כו']

[2] במכתבו כתב : "שאלתי מכ"ק מה לעשות בכדי לחזק עניין הביטחון. מה למסור ל . . ובפרט שמטבעה יש לה ב"ה ביטחון חזק ואינה דואגת כל כך. וכשמרגישים לא טוב, אז היא שאלתי במה ואיך לחזק הביטחון?".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א :

ילמד בדא"ח בחוה"ל שער הבטחון וכיו"ב.

ויסביר הענינים גם לזוג' תי'

נח

[אור לועש"ק לך, ז' מרחשון, תשכ"א]

מענה להרב מרדכי הארליג (מצילום כתי"ק – תשורה הארליג י"א אד"ר תשנ"ז ע' 9-11) :

[1] במכתבו כתב : "זה כמה שנים שאני מעורר את הרבנים מסביבתנו אודות נחיצות הדחופה לבנות בית טבילה לבנות ישראל, כי המקום ביוניאן סטריט מצער מאד . . ולא נעשה דבר ממשי עד כעת. והרבה אנשים ממתפללי ביהמ"ד שלי וגם אנשים מהסביבה אומרים שנחוץ מאד לבנות גם מקוה בעד נשים ליד הביהמ"ד. ויש האפשרות לנו לבנות מקוה בשביל נשים, כי הגברים ילכו דרך חצר ביהמ"ד, והנשים ילכו דרך רחוב ראדזערס עוו. וזמנו של זה לא זמנו של זה. המקוה בשביל אנשים נבנה במרתף – בייסמענט – ומן הצד של מקוה זו אפשר לבנות שתי מקוואות בשביל נשים, ולמעלה מן המרתף נמצא כעת חנות ואפשר לפנות המקום ולבנות שמה חדרים עם אמבטיאות ומשם ירדו במדרגות להמקוה . . והריני מציע כל הענין לפני כ"ק אדמו"ר שליט"א ואתחנן לחו"ד הקדושה, ויצוה איך להתנהג וכאשר יגזר אומר כן אקיים בעזהי"ת".

כ"ק אדמו"ר שליט"א סימן בעיגול את התיבות: "ולמעלה... ומשם ירדו במדרגות להמקוה", וכתב:

(1) איני יודע היחס לזה כאן. ולכן יבוא בדברים בזה עם היודעים. ובהתאם להידיעות יחליטו.

[2] במכתבו כתב: "כן ארשה לי לשאול את כ"ק אדמו"ר הקדוש שליט"א. שמעתי שכ"ק י"נ הידר ליקח הדסים מאיטליא, וגם אני הדרתי עד"ז ליקח ג"כ אותם ההדסים לקיום מצוה מן המובחר, ומעשה רב. אכן בזה אני נבון אם כ"ק אדמו"ר שליט"א לקח ג"כ ההדסים הגדולים, אמת שבסי' תרמ"ו אינו מבואר שיעור גדלן, אכן ביו"ד סי' לה מבואר שיעור טרפא דאסא בדרכי משה ס"ק י"ב – יש אומרים הוא כצפורן אגודל וי"א שהוא כפרק אמצעי של אגודל, ובס' גילוי דעת על ה' טרפות, מהגאון מבערזאן ז"ל – כתב דהקטנים רק כצפורן אגודל הם הכשירים למצוה, אבל בעלים גדולים כשני צפירי אגודל יש לפקפק אם הם כשירים. והאחרונים מביאים שמבואר בבה"ג ה' לולב היכא דרברבין טורפי פסול. לכן אחלה נא את פני כ"ק אדמו"ר שליט"א אשר כל רז לא אניס לי שיאבה בטובו הגדול להאיר עיני איך להתנהג".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

(2) שיעור טרפא דאסא עייג"כ פס"ד להצ"צ יו"ד סל"ה ס"ו (פג, א). – והנה בודאי שבזה, כמו בכל שיעורי התורה מסוג זה (כלים פי"ז) – הכוונה לטרפא בינונית ז.א. שאפ"ל גם קטנה מזה או גדולה – וכולם טרפא דאסא הם. ומד' מינים עצמם ההוכחה – שהרי אתרוג גדול כ"ש כשר (או"ח סו"ס תרמ"ח). כמובן מלבד בהענינים ששם מפורש שזהו לעיכובא.

וכנראה שזהו טעם מחלוקת הבה"ג ואלו שאין מביאים דעתו (כל הפוסקים. ואף שמביאים דעתו בכ"מ) כי יסוד הבה"ג, שמפרש כך הדס שוטה. וכל שאין מפרש הדס שוטה כך – בטל היסוד ובטל האיסור. – ועוד להעיר – שגם הבה"ג לא פירש השיעור דרברבין ופתין. – בס' חיים וברכה (להרב טשערניק) הביא הדעות בזה.

להעיר מחטים ככליות (ואז ה' זה בטבע). וכן מהדיעה שנתקטנו השיעורים – ז.א. שאין השיעור סימן.

[3] כ"ק אדמו"ר שליט"א סימן בעיגול את חתימת הנמען "מרדכי בן חי' שרה", וכתב:

(3) אזכיר עה"צ

נט

[י"ב מרחשון, תשכ"א]

מענה לר' דובער בוימגארטען (תשורה איידעלמאן ל"ג בעומר תשס"ו ע' 28-29):

[1] במכתבו כתב: "מעת שובו של . . מטלפן אלי תמיד וחפץ לחדש עוה"פ הסדר שהי' מקודם, והייתי טרוד ולא ענית. לאחר זמן התחיל לדרוש למה נתקררתי וחשש אולי פגע בכבודי, ונסעתי לבקר אצלו ועסוק הי' בלימוד בבא בתרא פ' המוכר את הפרה בתחילה עם ג' תלמידות, ואע"פ שהרבה חשק ללמוד גמ' עם הנשים לא הי' לי, מ"מ כבר הייתי שמה ונטלתי חלק בלימוד. וכן התדברנו בינינו אח"ז לסדר עוה"פ למוד כמו מקדם נוסף על מה שביקשני לקבוע זמן לדא"ח".

כ"ק אדמו"ר שליט"א סימן בעיגול את התיבות "בבא בתרא", וכתב:

(1) להציע שילמוד עמהן מס' שאין כל חשש בלימוד לנשים, וכמו מסדר מועד וכיו"ב (הל' ת"ת לאדה"ז ספ"א).

[וראה לקמן מענה סד].

[2] במכתבו כתב: "זה כמה חדשים שאבא זאב בן צירל נחלה במחלת fungus . . ביקר אצל רופא פרטי וגם אצל מומחה ונתנו לו כמה סמי מרפא לרחוץ בהם ולקחתם בפה ולע"ע טרם נתרפא, ואבקש מכ"ק אד"ש שיברכו ברפוי"ש".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

(2) אזכיר עה"צ (כדאי שיבקר את ד"ר היימאן שי' בנו של הרב מלונדאן).

[3] במכתבו כתב: "שישתנה מזלי לטובה ולא יבואו עוד צרות ורעות וכו' ואהי' כלי לברכתו הק' ואזכה להיות שליח כ"ק אד"ש מתוך הרחבה".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

אזכיר עה"צ להחזיר המצו"ב.

ס

[כ"ף מרחשון, תשכ"א]

מענה להת' ירחמיאל בנימין הלוי קליין שכתב: "היום נקראתי ביחד עם הת' משה שי' באגמילסקי ע"י הנהלת הישיבה בקשר להישיבה בפיתסבורג אודות הרמת הרוח אצל הבע"ב בעיר בנוגע להישיבה. ודברו אתנו שנסע לשם על משך ב' שבועות (ר"ח כסלו – י"ג כסלו). אודות עבודתינו שם, צריכים אנו להתייעץ עם הר"ר שלום שי' פויזנער כשנבוא לשם. והנני לשאול אם מתאים למצבי הנוכחי לקבל ההצעה הנ"ל" (תשורה שייקביץ ז' אלול תש"פ ע' 14):

[1] מחק את התיבות "והנני לשאול אם", וסימן בקו ובשני חיצים תיבת "מתאים".

[2] סימן בעיגול את התיבות "למצבי הנוכחי", וכתב:

?

[וראה לקמן מענה סג].

סא

[ועש"ק וירא, כ"א מרחשון, תשכ"א]

מענה לר' יוסף מנחם מענדל טענענבוים שכתב: "הנני בזה להודיע לכ"ק כי במוצאי שבת קודש הבע"ל תתקיים אי"ה התועדות מלוה מלכה הראשונה עבור תלמידי הישיבה בהבנין על בעדפארד עוו. בשעה 8. התלמידים יתאספו ע"י 770 בשעה 7:45 והבאס יוליכם לבית ההתועדות ויחזירם" (ס' "תולדות התמימים בארצות הברית" ע' 572-573):

והתא בשעטומ"צ.

[וראה לקמן מענה סב].

סב

[כ"ו מרחשון, תשכ"א]

מענה לר' יוסף מנחם מענדל טענענבוים שכתב: "הנני שולח בזה לכ"ק פרטי כל מאסיפת הרמ"ם דמתיבתא בליל ה' העבר. והנני להודיע לכ"ק כי במוצאי שבת קודש העבר השתתפו בהמלוה מלכה יותר משבעים תלמידים כן ירבו" (סי' "תולדות התמימים בארצות הברית" ע' 573):

ת"ח על הבשו"ט

סג

[ר"ח כסלו, תשכ"א]

מענה להתי' ירחמיאל בנימין הלוי קליין והתי' משה באגאמילסקי שכתבו – בקשר לנסיעתם לעיר פיטסבורג לפעול לטובת ישיבת "אחי תמימים" שם: "הננו להודיע שאנחנו נוסעים אי"ה לעיר פיטסבורג ביום ראשון הבעל"ט. . והננו לבקש ברכתו הק"י" (תשורה שייקביץ ז' אלול תש"פ ע' 15):

אזכיר עה"צ

בטח יבקרו שם (המתאימים לזה) לשקו"ט בנגלה.

סד

[אור לה' כסלו, תשכ"א]

מענה לר' דובער בוימגארטען (תשורה איידעלמאן ל"ג בעומר תשס"ו ע' 29-31. "כפר חב"ד" גליון 910 ע' 102):

[1] במכתבו כתב: "דברתי עם. . . אודות לימוד בסדר מועד [ראה לעיל מענה נט] וענה לי שבבא-בתרא מכין הוא בין כך ובין כך, משא"כ למוד אחר מיוחד לנשים צריך להכין ואין לו זמן עד"ז והוא אינו יכול ללמוד עם משהו אחר מבלי הכנה".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

(1) להראותו בשו"ע אדה"ז.

[2] במכתבו כתב: "השאלה אודות. . . אם בידי לעשות לו הטובה או לא?".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א :

(2) יתייעץ עם הרג"מ שי'

[3] במכתבו כתב: "ביקש ממני . . . אולי אוכל למצוא בישיבה מישהו מתאים עבור בתו של פרופ' . . . בחור עם זקן".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א :

(3) – יחליט בזה על יסוד הכרתו אותה וכן בחורי הישיבה.

[4] במכתבו כתב:

"הזכרתי כמ"פ אודות משפחת . . . והאח הצעיר אשר במילא כעת חפץ לנסוע לכאן ללמוד בישיבתינו. בסוף תשי"ט ותחלת תשי"כ למדתי עמו הרבה זמן ויש לו התמדה גדולה וראשו מכיל הלימודים טוב. מובן שהנהו "רוי" בלימוד שמעודו לא למד, ועיקר מגמתי אז עמו הי' להראות נועם וערבות שמירת התומ"צ, ות"ל שהצלחתי במדה גדולה בכמה פרטים בשמירת ש"ק ואכילת כשר, וכבר כתבתי שדקדק לאכול פת ישראל בעשיית ואיך שהלך עריוהכ"פ לטבול במס"נ.

ולפיענ"ד הי' דבר גדול ביאתו לכאן גם עבור מילאן שיוכל לעשות שם צאתכם לשלום ויכול להיות בפני הכל שזהו מצד תעמולת הרג"מ והר"מ לאזאר, שאיני חפץ בשום קרעדיט רק טובת הענין.

ובאם ההצעה מוצאת חן בעיני כ"ק אד"ש וכשר הדבר בעיניו, יהי יותר קל דורכפירן הענין לתכליתו הן מצד הנהלת הישיבה והן מצד עצם הענין, לפי שמי יכנס א"ע בענין זה שצריך התעסקות גדולה ועצומה מבלי לדעת דעת קדשו היאך הוא".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א :

(4) מובן שזהו שייך לאלו היודעים הנ"ל ז.א. הכותב ואנ"ש דמילאן ובכלל אינה מובנת שאלתו וספקו בענין שאין בו צד שלילי באם יהי' מי שיתענין כאן בהאברך עכ"פ בתקופה הראשונה לבואו.

[5] במכתבו כתב:

"ג) השאלה אודות . . . בארגנטינה [. . .]

ז) מכתבים מארגנטינה מאוד בהתרגשות. מכתבים מ . . . בהרבה אהבה וידידות והחליט לעשות ישיבה עם מורים מליובאוויטש.

ח) כותבים כאן שישלחו כאן שני נערים ללמוד וכן עוד שני נערים לאח"ז.

(ט) כן כתבו ש . . הסכים לייסד ישיבה מלי נערים ט"ו משלנו וט"ו מהרחוב והוא . . מבטיח שיהי לי אלו.

(י) כן כותבים אשר כבר הסבירו לכולם שם מטוהר ליבי ותקנו את הכל בכדי שאבוא ויהי הכל מוכן בכבוד וכדבעי למהוי.

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

(5) ז – יו"ד (וכן ע"ד [. .])

מובן שזהו תלוי בהפתרון (1) מתי נוסע לשם (2) איך יסדר העבודה בכדי לשלול אי-הקיום שהי' בעבר וכו'.

[6] במכתבו כתב:

"זה עכשיו שאל אותי הרחמ"א חדקוב על מה שהי' מסומן על מכתבו של . . ש . . כתב שנותן את הישיבה לשנינו ועי"ז סימן כ"ק אד"ש "מה התכנית שלי בזה". והנה ע"ע לא הי' לי שום תכנית לפי שהבנתי מכל הענין שלא ירד למעשה וגם לפועל לא הי' שום הצעה קונקראטי אלי רק שכן תפסו שבאם ישלחו א' מכאן לשם אהי' אני, זהו.

בכלל כן משמע ממכתבו של . . שכתב שתחילת הכל צריך לבקש בית (ולפנ"ז ביקש לקנות בית של הגב' . . שעולה 40 אלף דולר ובטח הוא סיפר לה שהכסף יבוא מכאן על סמך זה בטח היא אינה מבקשת עוד קונים), ומורה ומנהל ואח"כ ילדים, ואמרתי לו טרם נסיעתי שראשונה יבקש התל' ואח"כ השאר".

כ"ק אדמו"ר שליט"א סימן בעיגול את שם המדובר ("ממכתבו של כו"), וכתב:

(6) הרי במעמדו אמרתי שאיני מבטיח כ"א שמדבר עד"ז ופשיטא שאין לדבר כלל מסכומים כאלו ועתה בכלל נשתנה כל המצב כי הוכרז כבר שנפתח שם ב"ס למורים (כנראה בעזר הדזוינט ועוד) מהסעמינאר וכו'.

סה

[יו"ד כסלו, תשכ"א]

מענה לר' דובער בוימגארטען (תשורה איידעלמאן ל"ג בעומר תשס"ו ע' 31-33):

[1] על כללות המכתב, כתב כ"ק אדמו"ר שליט"א :

(1) להחזיר המצורף.

[2] במכתבו כתב: "בנוגע למכתב לשם עבור אחיו של . . . האם אכתוב בשמי סתם, או שיותר טוב לכתוב שכן אמר או רמז כ"ק אד"ש, כמובן הנני כותב באופן שהמכתב ישאר אצלו ורק בע"פ יסביר להם הענינים ואחר שאקבל תשובת כ"ק אד"ש תומ"י אכתוב המכתב וטרם אשלח אמסור המכ' לכ"ק אד"ש לראות הטוב בעיניו".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א :

(2) ה' מובן ברור מדברי כשדברו עמדי עד"ז

[3] במכתבו כתב :

"עוד טרם הבנתי בטוב איך צ"ל הבאנעמונג שלי עמהם, היינו אם צ"ל תמיד בביטול יחס ול . . . בכדי ביי זיי אויפצונעמען ועי"ז להכנס אצלם יותר בפנים או לא. לפי ש . . . מרגישים שאחד מרכין ראשו וכו' נוצען זיי דאס אויס הרבה וחפצם לעשות מההרכנה השתחוואה בפישוט ידים ורגלים, הן סוכ"ס מוכרחים לדעת אשר מוסד אשר בשמם יקרא והם יתערבו בו וועט ניט געווינען דעם צוטרוי על שאר קהילות הספרדים משם. אבל כשיהי' מוסד לא על שמם, יהי' פתוח באופן שכל הרוצה יבא ויראה מבלי לבדוק בציציותיו וגם שאר הקהילות ישתתפו בהוצאות . . .

זה ברור שאחד מבלעדי אין להם ומשו"ז כתבתי הכל כאן ברור לפי שאני צריך לדעת איך להתנהג, אם הנני צריך לטובת הענין להיות כחסידו ותל' של פלוני אין זה כלל קשה בשבילי וכן הייתי נוהג בתחילת בואי לשם, אבל כנ"ל איני יודע באם זהו ענין ואדרבה אולי לטובת הענין יותר טוב שאתנהג מיט א שטעל".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א :

(א) על כללות הענין, כתב :

(3) לפי המצב שהי' בהווה בכל מקרה ופעם כשיבוא לשם, עד השייכות הרי למי שהוא צריך להשתייך וכבר אמרתי – שמפני ההשתל' בעבר – אין זה שמכאן מייסדים שם מוסד ונושאים באחריותו וכו' כ"א שזהו ענינם וכו' ומבקשים סיוע מכאן וכו'.

(ב) סימן בעיגול את שם המדובר, וכתב :

(4) אבל באופן שלא למעט דמותו.

[4] במכתבו כתב: "... כתב שהסביר ל... על היחידות וכו' שהסביר להם מה שאד"ש ענה וכו' ורוצה לדעת האם זה נכון".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

(5) נכונות המענות.

[5] במכתבו כתב: "בקשר לברכה לפרנסה הנה הרווחה בפרנסה הי' מעל לעבודה, כי הי' זמן שהי' לי פרנסה ונסיעות כאלה ל... והוצאות כרוכים בהוצאות ומלפנים הייתי מקבל מרחמ"א בכל חודש על הוצאות ובנתיים לא הגשתי דו"ח הוצאות, וכעת השיב לי על שאלתי שהבודזשעטען לא מרשה לו להשתתף ומוכן שלא פסקתיו ובמילא פרנסה בהרחבה וואלט גארניט שאדן".

על התיבות "דו"ח הוצאות", כתב כ"ק אדמו"ר שליט"א:

(6) מה הסכום לערך?

[6] על כללות המכתב, כתב כ"ק אדמו"ר שליט"א:

(7) אזכיר עה"צ.

סו

[אור לכ"ג כסלו, תשכ"א]

מענה לר' דובער בוימגארטען (תשורה איידעלמאן ל"ג בעומר תשס"ו ע' 33. תשורה באטלער ו' תשרי תשע"ח ע' קיח):

[1] במכתבו כתב: "עם... למדתי שער היחוד ולא בהצלחה גדולה, ואח"כ אגה"ת עם יותר הצלחה. ועכשיו שגמרנו אגה"ת אמר ששמע שיש סדר שסידר כ"ק אד"ש ומתחילים בדא"ח בקדימה ואיחור והוא חפץ בסדר זה".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

(1) בתניא ח"ג – ח"ב – ח"א

קונטרס ומעין

דרמ"צ הדרושים הבלתי ארוכים בכמותם

[2] על ענין מסויים שכתב – בקשר לאשה מסויימת, המסורה לענייני הכלל – כתב כ"ק אדמו"ר שליט"א :

(2) ימסור למזכ'

[3] במכתבו כתב : "כפיה"נ אתחיל הקביעות עוה"פ בסעמינאר איה"ש שבוע זו באור ליום ועש"ק ויואיל נא כ"ק אד"ש להורות במה להתחיל ולברך שיהי' בהצלחה".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א :

(3) במקום שלבם חפץ אזכיר עה"צ

[4] במכתבו כתב : "אודות עסקים . . . ש . . . רוצה לעשות הכל לעגאל".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א :

(4) באם [לעגאל]

(5) אזכיר עה"צ

סז

[כ"ה כסלו, א' דחנוכה, תשכ"א]

מענה לא' שכתב שהתקרב לתומ"צ ובני משפחתו מבלבלים אותו בזה ורוצים להשפיע עליו להתרחק מדרך התומ"צ (מצילום כתי"ק – תשורה סימפסון י"א אד"ר תשס"ה ע' 4. אגרות-קודש ח"כ ע' צה) :

בתקופתנו, כו"ב מאלו שבחרו בחיים, בדרך תורתנו תו"ח, יש להם בלבולים ומניעות מבני משפחתם שרוצים שיחזרו מבחירתם זו.

והדרך היותר מתאימה וקרובה יותר לשלום : 1) לא להכנס כלל לשקו"ט וטענות ולהמנע ממחלוקת בזה. לכתוב רק ע"ד ענייני משפחה וכיו"ב – [לאחרי שמודיעים פ"א שבחרו בהחלט בדרך התורה. והרי כבר הודיע זה].

2) לא להתבלבל מהזלזולים וכיו"ב שבמכ' (שכנ"ל כו"כ מסוגו מקבלים מכ' כאלו). ובפרט שידוע שזהו בא בתקוה – אולי עי"ז יכריחוהו לסור מדרך התומ"צ.

3) ללמוד בהתמדה ושקידה. והרי הצלחתו בזה – תהי' המענה היותר טובה להטענות שכותבים לו. וסו"ס יתקבל זה גם אצל הטוענים.

בנוגע לפרנסה – יתבונן כשיתקרב הזמן לזה.

בנוגע לזקן ופאות – יקבע הסגנון אם ואיך להודיע – לאחר שיקבל המענה על כל מכ' שלו ויענה עליהם וכו'.

סח

[ד' טבת, תשכ"א]

מענה להתי' ירחמיאל בנימין הלוי קליין שכתב: "הנני להודיע שקבלתי מכ' מאחי יעקב הלוי בן רחל ע"ה ובו מודיע שנולד לו בת למז"ט וקרא שמה בישראל רבקה חי' פייגע בת מלכה ליבא" (מצילום כתי"ק). המענה מתפרסם בזה לראשונה באדיבות מערכת הספר "מיין גענעראל" וזכות הרבים תלוי' בהם):

ת"ח על הבשו"ט

ויגדלוה לתחומע"ט

סט

[ז' טבת, תשכ"א]

מענה להתי' דוב טייכמן שכתב – בקשר לנסיעתו מחצרות קדשנו לאה"ק, יחד עם התי' אברהם דונין והתי' אברהם יצחק ששונקין: "סדר וזמן הנסיעה לאה"ק ת"ו הוא: ביום ד' ט"ז טבת ב-10.30 בבוקר יוצאים עם האניה קווין אליזבט. האניה נעצרת בצרפת וממשיכה אחר-כך לאנגליה. לצרפת נגיע בעזרת ה' ביום ג' כ"ב טבת בבוקר ואחר-כך עוברים לאניה שניה, ענוטריה, היוצאת ביום ה' כ"ד טבת מנאפולי לאה"ק ת"ו. ולפי דברי סוכן הנסיעות תריסר יש לנו את האפשרויות האלה: (א) להיות רק באנגליה כמעת-לעת בערך, ומשם לנסוע ישר לנאפולי. (ב) להיות רק בצרפת כשני מעת-לעת בערך, ומשם לנסוע לנאפולי. (ג) להיות רק במילאנו כשני מעת-לעת, ומשם לנסוע לנאפולי. (ד) להיות בצרפת מעת-לעת ובמילאנו מעת-לעת, ומשם להמשיך לנאפולי. ושואל הנני מכ"ק אדמו"ר שליט"א איך לסדר נסיעתי" (התקשרות) גליון רסא ע' 10-11. קונטרס ועד הנחות בלה"ק שבת חוהמ"פ תשע"ז ע' 18):

יתחלקו ביניהם (ע"פ הגורל או בריצוי) – א' ינצל כל זמן הפנוי באנגלי', הב' – בצרפת, הג' – באיטלי'.

יתוועדו שם ימסרו מהמדובר כאן וכו'. ויה"ר שיהי' בהצלחה רבה.
וכמובן – גם בהאניות עד"ז, ועאכו"כ באהקת"ו.

ע

[טבת, תשכ"א]

מענה בקשר לחתונה מסויימת שעמדה להתקיים בתקופה זו (תשורה איידעלמאן ל"ג בעומר תשס"ו ע' 34-35):

צודק כמוכם בשלילת "מנהגים" הנ"ל שלא שערום אבותינו ועוד כהנה שאינו מזכיר

(בזבוז ממונם של ישראל בכלל, ועל ענינים שאינם רצויים כלל אפי' באם הי' חנם. ולא עוד אלא שהכיוון הוא ר"ל לעשות העיקר – טפל ואת הבלתי רצוי כלל – לעיקר וד"ל.

והאומנם מחוייב הנני להיות חלק מהצערעמאניע ושתונצח אח"כ באלבום, בשביל המוזרות בלבנה ושמחירו סכום המספיק להחזקת כתר גדולה בישיבה במורקו במשך ששה חדשים ויותר)

[וראה לקמן מענה עא].

עא

[כ"ף טבת, תשכ"א]

מענה לר' דובער בוימגארטען (תשורה איידעלמאן ל"ג בעומר תשס"ו ע' 34):

[1] במכתבו כתב:

"עלי להפגש בבית אחי מ"מ מחר בלילה עם . . וחמותו. ובקשר לזה אבקש שיואיל כ"ק אד"ש להוריני בדיוק בכוונתו בתיבות "הענינים שתוכנם רק להידמות למנהגי המדינה שלא שערום אבותינו", לאיזה פרטים, המוזיק או הפרחים ולפי שבטח אין כוונתו על השייטיל או על המשקה, אלא רק על מוזיק או פרחים או תמונות.

עלי כאן להדגיש שהחתן מצדו חפץ בהוצאות קטנות ואמר שבשבילו יכינו הערינג וואורסט על פאפירענע טעלער ובאיזה מקום שיהי, ואדרבא אני הזהרתיו שלא יעמוד נגדם בתקיפות בזה ושצריך להתחשב עמהם

ג"כ, וגם אמר שעל הכלה יוכל לפעול ג"כ בזה אלא שקרובי' רוצים דוקא התפשטות והתרחבות, ואולי כוונתו הק' לעשות כל החתונה באופן הנ"ל בכלים של נייר באיזה ביהכנ"ס וזה יכול להיות, משא"כ כשרוצים מאכלים חמים ומרק אז אפי' לא שוכרים זאל גדול ולא מבשלים כ"א אייגינע מ"מ המחיר שוה כמעט כששוכרים אולם, ושמעתי מאחדים שכוונתו הק' הי' שכן יהי' מאכלים חמים רק שיהי' בזול וחקרתי ומצאתי שמחירים כמעט שווים".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

[שלא שערס אבותינו] **משא"כ** [מאכלים חמים ומרק]

ואינו מובן הספק.

[2] במכתבו כתב: "כן האם צריכים לבטל את המנות והמוזיקה והפריחים לגמרי או רק לצמצם בהוצאות אלו. מובן שרק צד החתן מתאימים בדעה לעשות כנ"ל אבל יתכן שאחרי ידיעתי יותר נכון אוכל בהסברה טובה בדרכי נועם לפעול עליהם ג"כ".

על התיבות: "בדרכי נועם לפעול עליהם" – כ"ק אדמו"ר שליט"א שינה את הסדר שיהי' כתוב: "לפעול עליהם בדרכי נועם", וכתב:

בכלל מובן שהכוונה רק מה שאפשר.

עב

[לפני חודש שבט, תשכ"א]

מענה להרב יהושע קארף שכתב: "היות ששאלתי ההנהלה דנוארק אודות בני פנחס שיחי' אם ישאר שם בעבודתו בקביעות, וענו לי שהם שבעי רצון ממנו ואם לא יצטרך ליסע למקום אחר אין מניעה מצדם שישאר שם, ע"כ אני שואל אם להשתדל להשיג דירה שם עבורו. ואם המיועדת לו תשתדל להשיג שם משרה ולעזוב עבודתה כאן אחר חתונתם בע"ה לשטומ"צ, על מה שצריכה כעת ליתן להם תשובה. ההנהלה דנוארק אמר אפשר שיהי' להם משרה בשבילה בהאפיס שלהם ויתברר במשך הזמן" (מהעתקה). המענה מתפרסם בזה לראשונה באדיבות משפחת הרב פינחס קארף ע"ה וזכות הרבים תלוי' בהם):

יאמרו שרוצה לעשות כל הנ"ל על יסוד דבריהם הנ"ל וידברו פריטי העבודה והמשכורת וכו' ובהתאם לזה יחליטו – בנו וב"ג שיחי'

[מענתי לו – ג"כ שלא ע"פ סדר היא כלל כי בנו וב"ג עליהם לשאול בזה]

עג

[ו' שבט, תשכ"א]

מענה לר' דובער בוימגארטען (תשורה איידעלמאן ל"ג בעומר תשס"ו ע' 35-36. קובץ "עיוני תורה" חוברת יט ע' 7-8):

[1] במכתבו כתב:

"ברשימת הר' לנדא ממקוה כ"ק אדני"ע בראסטאוו אינו מזכיר כלל על אוצר לזריעה, וכן במילאנא למקוה הנעשית ע"י הרב פערלאוו ועשהו מקוה ע"ג מקוה ואוצר לזריעה אין שם, אבל שם אמרו שלא עשו אוצר לזריעה מאפס מקום לזה. והנני שואל האם יש מקום להידור בזה?

שלפי"ד באם הי' נחיצות הי' בטח כ"ק אדני"ע מצוה לעשותה, בשגם סיפר לי ר' נתן דוד רוזנבלום מב.א. בדיוק בזמן ההיא הי' בראסטאוו וראה כמה כוחות הי' משקיע כ"ק אדני"ע במקוה זו עד שלפעמים הי' ממחר לגמור תפילתו ופושט טלית ותפילין ומטפס ויורד לתוך הבור ונותן הוראות להפועלים, וגם לפעמים מסייע קצת בהמלאכה ובטח הי' עושה אוצר לזריעה אם נצרכת, והנני יודע אשר באיזהו מקומן כן עושים ואולי בשביל הגאליציאנער או האונגארישער, ואנא יורני בזה כ"ק אדני"ש ובכל מה שכתבתי לעיל".

כ"ק אדמו"ר שליט"א מחק את התיבות "והנני שואל בזה האם" וסימן-השאלה, וסימן קו תחת התיבות "יש מקום להידור בזה"; וציין: (1)

[2] במכתבו כתב:

"במתיבתא . . מניחים כוחות הרבה על . . שלא יבוא ללמוד דא"ח, מתחילים לבטל אצלו בכלל עצם ענין החסידות ומגלים לו את החרמים הקדמונים שמזמני הגר"א וכו' ואח"כ מורים לו החסרונות שאצלינו . . ות"ל שעד עתה לא פעלו עליו לרעה, לומד הנהו בהתמדה וגם חוזר על לימודו בינו לבין עצמו, אך שמזמן לזמן אומר שמלימוד מסילות ישרים שלומד בינו לבין עצמו יש לו יותר תועלת.

וזה לא כביר שואל אותי על ענין המחלוקת בין הפוסקים להמקובלים וכו' מה שיש בשער-הכולל בשם ר"ה מפאריץ וכו', ושואל הוא וכן אחרים סוכ"ס הרי כשיש מחלוקת בין הפוסקים להמקובלים הרי כפי שכתוב בשו"ע שכלך אחר הפוסקים, ובאיזה צדק יכולים ללכת אחרי המקובלים נגד דין מפורש בשו"ע. ובפרט: המנהג המקובל אצל חסידים שלא לדלג בפסוד"ז אפי' להגיע למנין מפני הפיכת הצינורות בעת שעפ"י דין אין לזה שום סברא, וכן אומר החכ"צ בפ"י בתשובה אודות שאלה זו

הובא בהל' תפי' כ"ה בשו"ע, ואומר שם שאפי' הרשב"י והאריז"ל דעתם כן אשר בעת שצריכים אניאגן להמנין כן לדלג, וא"כ על מה אנו סומכים בהלכה שאין אנו מדלגים?".

כ"ק אדמו"ר שליט"א סימן קו תחת התיבות: "בעת שצריכים", וכתב:

(2) – תמי' גדולה קושיתו של הנ"ל דוקא ע"ז – שהרי אומרים שסומכים בהחלט בכל דבר על המשנ"ב, והמשנ"ב אומר שכן היא הנהגת הרבה אנשי מעשה (ר"ס נ"ב) וכן עיין שם בשע"ת.

כנראה אמיתיית הטעם – ע"פ מש"כ בקו"א דתניא סד"ה לא טובה, ממשא"כ בדורות הראשונים כו' שעד"ז הלך ופחת מדורות הכי אחרונים – לגבי דורות האחרונים, ובמילא מוכרחים גם פרטי התפילה וכו'.

כדאי לשאול הנ"ל – איך נוהגים אלו שהקשו הנ"ל: אמירת מה טובו כו' קטורת לפני מנחה, ובעיקר – המתחשבים (1) עם דעת הרמב"ם שהמתפלל בלא כוונה צריך לחזור ולהתפלל (הל' תפילה פ"ד הט"ו) שלפי פי' חידושי ר"ח הלוי (לר"ח בריסקער) ה"ז פסק קיים (2) עם פס"ד המשנה הועתק בשו"ע (או"ח רסצ"ח) שקודם כל תפילה צריך לחשוב מרוממות הא-ל (2) שפלות האדם (3) ויסיר כל תענוגי האדם מלבדו.

עד

[ט' שבט, תשכ"א]

מענה להתי' ירחמיאל בנימין הלוי קליין שכתב: "אתמול בלילה הלכתי לשיעור הקבוע בפנימי' תורה-ודעת. והשתתפו שמונה תלמידים מגיל 19-23, ולמדתי המאמר יו"ד שבט תש"י. והראו בפעם הזאת התעניינות גדולה יותר מפעמים הקודמים. . אחרי השיעור התועדו קצת לכבוד יו"ד שבט והבטיחו לבוא במוצש"ק להתועדות" (תשורה גארדאן י"א אלול תשע"ח ע' יח):

כ"ק אדמו"ר שליט"א סימן בעיגול את התיבות: "התעניינות גדולה יותר", וכתב:

ת"ח על הבשו"ט

עה

[ט"ז שבט, תשכ"א]

מענה להת' ירחמיאל בנימין הלוי קליין שכתב: "הנני להודיע שאתמול בלילה הלכתי להקביעות דא"ח בשיבת תורה-ודעת. ולמדו אות בי מהמאמר דיו"ד שבט תש"י. והשתתפו ה' תלמידים כ"י. ואחרי הלימוד חזרו מההתועדות דיו"ד שבט ש.ז., כמה מהם הי' בההתועדות וגם הביאו עמם כמה מחבריהם. הקונטרסים שלומדים בהם נשארים אצל א' מהתלמידים, ויש תלמידים שלא יכולים לבוא להקביעות, הנה הם מבקשים מהתל' שמשתתפים בהקביעות שילמדו עמם, ממילא יש להם קביעות ביניהם ב' פעמים בשבוע" (מצילום כתי"ק – תשורה גארדאן י"א אלול תשע"ח ע' יח):

ויהא בהצלחה ובאופן דמוסיף והולך.

עו

[מוצש"ק משפטים, כ"ו שבט, תשכ"א]

מענה לר' דובער בוימגארטען (תשורה איידעלמאן ל"ג בעומר תשס"ו ע' 36-38):

[1] במכתבו כתב:

"בליל ש"ק הי' שיעור בחומש רש"י ואף שחזרתי שם שיחת שש"פ – סיפור על הבעש"ט והבלעכער היתום, והוספתי ביאור על מה שכן הי' שירת מרים והנשים בתוקף יותר גדול, מכ"ק אד"ש משיחות פ' בשלח, מ"מ הרגשתי שלא בהצלחה וראיתי מיד שאין המקום עבורי אבל לחזור הביתה ג"כ לא הי' טוב. וכולם פליטי מלחמה, בנו להם בתים טובים וחפצים לשכוח מכל העבר ולהשתוות ככל האמריקנים ואולי גם להיות יותר אמריקנים מאמריקנים וזה מתבלט ברהיטים, טלוויזות, תלבושת, דיבוריהם, כיבוד לפני ואחרי השיעור . .

ודברתי עם הר' . . וראיתי שאינני לבד בהרגשתי זו וגם הוא מרגיש זו, וביקשו ממני להכניס . . בשיעור כדי שכולם ישתתפו באופן פאזיטיווי בדיסקוסיא . . והפלא שא' מהם הרב . . תל' מנאוהארדאק ולמד בתורה ודעת וחפץ חיים ובישיבה אוניברסיטה ורב בביהכנ"ס כעשרה שנים וכעת שלח ידו במסחר – והתלוצץ כא' הרקים וכו"ו.

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א :

(1) איפכא (מסברתו) מסתברא לי. כ"ז הוכחה שצריך לדבר בפניהם. וכדאי להשתדל שידבר שם עוה"פ וחזקה לתעמולה כו' והרי יש חומה (ומועילה) מימינם.

[2] במכתבו כתב: "עלה בדעתי עוד הצעה להיות שהתחיל שם להו"ל השיחות לנוער בספאניש, ועוד טרם שנעשה דבר ממש בהפצתם ממש, שאעסוק בזה אני קודם בארגונינה ואח"כ בכל מדינות לאטין אמריקה, לבד מברזיל. .".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א :

(2) שייך להמל"ח

[3] במכתבו כתב: "עד היום לא יצא עדיין שום החלטה מהשופט הוירלאנדס לביטול האינדאייטמנט נגד. . ובמילא עודנו תחת הבעל. קודם ש"ק התדברתי עם וועבערמאן והחלטנו שהוא ידבר הרבה עם ר' משה סוויסה נ"י גיסו של השופט שימהר להוציא הדעסיזאן לטובת. .".

כ"ק אדמו"ר שליט"א סימן בעיגול תיבת "שהוא", וכתב:

(3) בטח יזרזו עוה"פ ע"ז

[וראה לקמן מענות: קד, קח, קט, קיב, קטו, קיח].

[4] במכתבו כתב: "ביום ג' העבר בלילה נאמתי לפני אסיפת נשי חב"ד בבראנקס, וחזרתי אותה השיחה דשש"פ עם הביאור כמו כנ"ל דחומש ורש"י, ואח"כ סיפרתי מנסיעותיי. . ורצוף כאן מכתב מאחת השומעות שקיבלתי היום, ואגב איני יודע מה לענות לה ואולי היותר טוב שנתקשר עם המל"ח או שאמסור להקאונסל שיטפלו בזה".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א :

(4) המתחיל במצוה אומרים לו גמור

[5] במכתבו כתב: "בטח ראה אד"ש הגליון מיאנג ישראל בו רוצים לנאום שם בפ' זכור אודות הסיגניפיקאנס של חסידות במאדערן טיימס. ושאלתי מאיפה לקחת חומר לזה, ובהיות שהי' קשה לר"ד רסקין למצוא מישהו שילך לשם על ש"ק זה ובפרט בש"ק ההוא להיותו סמוך לפורים בטח יתוועד אד"ש עם העולם, אבל מכיון שזה מצוה עוברת והתבוננתי שבתור שליח הייתי צריך להיות מזמן במקום שליחותי אלא שמפני כמה סיבות לא זכיתי, וכאשר לשבת שלאחרי י' שבט ציין כ"ק אד"ש שיהא נחשב כאילו, בטח גם בפעם הזאת יהי' כן. ויה"ר שאינני פתי און נאר זיך

ניט אליין אפ בזה שהריני היחיד שעושה כזאת לנסוע מכ"ק אדמו"ר בדיוק כשהוא יוצא לעולם".

כ"ק אדמו"ר שליט"א מחק תיבת "בטח", וסימן קו תחת התיבות "שיהא נחשב כאילו גם בפעם הזאת יהי כן"; וציין: (5)

[5] במכתבו כתב: "לאור כל הנ"ל הנני מאחל שיואיל נא כ"ק אד"ש להוריני מה לעשות בעתיד ויברכני ברפוי"ש במהרה ובהסתדרות טובה בגו"ר".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

(6) אזכיר עה"צ

[7] על כללות המכתב, כתב כ"ק אדמו"ר שליט"א:

(7) להחזיר המצורף

עז

[כ"ז שבט, תשכ"א]

ממענה להחתן הת' ירחמיאל בנימין הלוי קליין על מכתבו (קובץ "מין גענעראל" ח"א ע' 16):

(3) המשתדל ע"ד הסתדרות? והרי זמן החתונה בשטומו"צ מתקרב.

עח

[כ"ז שבט, תשכ"א]

מענה להחתן הת' ירחמיאל בנימין הלוי קליין על מכתבו – בהמשך להמענה שקיבל (לעיל מענה עז) ע"ד ההסתדרות לאחר החתונה (קובץ "מין גענעראל" ח"א ע' 16. והעתיקה, באדיבות מערכת הספר "מין גענעראל"):

[1] במכתבו כתב:

"הנה עד עתה לא השתדלתי מפני שחיכיתי לקבל הוראה מכ"ק אדמו"ר שליט"א. ואולי יואיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לזכני להורות לי המקום אשר שליחות נפשי שם, אשר אנחנו (אני והכלה) מוכנים לכל שליחות בזמן ומקום בשמחה וטוב לבב.

ובהתאם למענתו הקודם של כ"ק אדמו"ר שליט"א אלי "שצריכים להציע מעצמם" הנה דברתי היום עם הרב חזקוני שי שלעצמי אין לי שום הצעות, רק מה ששמעתי מכ"ק וגם שהציעו לי. ואמר לי שאכתוב ההצעות שהציעו לי משך הזמן. .".

על התיבות: "מפני שחייתי לקבל הוראה מכ"ק אדמו"ר שליט"א" – כתב כ"ק אדמו"ר שליט"א:

!! הרי [מענתו הקודם של כ"ק אדמו"ר שליט"א אלי "שצריכים להציע מעצמם"]

[2] במכתבו כתב:

"א) מתי שהי' כאן הרב חנוך שי גליצנשטיין, הציע לפני לאחר יציאתו מיחידות היות שכ"ק אדמו"ר שליט"א התלונן שחסר א' שיעמוד בקשר עם כל אלו שעומדים בקשר או שבקרו אצל כ"ק אדמו"ר שליט"א.

ב) בחודש תשרי ש.ז. הציע לפני הרב חנוך שי שחסר לו א' שיעזור לו בהנהלת הרשת באה"ק.

ואולי יכול להיות ב' הצעות הנ"ל כהצעה א'."

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

(2) שאלת צה"ל?

[3] במכתבו כתב:

"בזמן האחרון הציעו לפני האברכים שי מאוסטרלי' שחסר שם א' בעבודת המל"ח צאגו"ח ומסיבות-שבת".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

(3) הנוגע ידיעת אנגלית?

[4] במכתבו כתב:

"הנני לשאול היות שיש דירה עם רהיטים להשכיר. . וגם הנני יכול לצאת משם בכל זמן שאצטרך, הכתובת הוא. . והנני לשאול אם נכון לשכור הדירה בשבילי".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

(4) באם [הנני יכול לצאת משם בכל זמן שאצטרך] וישר בעיני ב"ג תי'

[6] במכתבו כתב: "הנני לשאול אודות הניירות עבורי היות שהנני צריך להראות שהתחתנתי כבר אם כדאי לסדר הנשואי-אזרחות מקודם, מכיון שנפ"מ רק בבי' שבועות".

כ"ק אדמו"ר שליט"א מחק תיבת "אס", וסימן בחץ את התיבות "כדאי לסדר כו", וכתב:

(5) – באם אין טרחא יתרה בדבר.

עט

[יו"ד אדר, תשכ"א]

מענה לר' שניאור זלמן הלוי דוכמאן על מכתבו (מצילום כתי"ק – ס' "לשמע אוזן" (הוצאת תש"נ) ע' טז, שלו):

כ"ק אדמו"ר שליט"א סימן בעיגול את מה שכתב: ". ואח"כ ביקש אותי אז איך זאל צו זיי עפעס ריידען ואמרתי אז איך בין זייער צופרידען אז עס איז דורך 53 יאהר און איך טרעף זיך מיט זיי וכו' וכו'" – וכתב:

ת"ח על הנח"ר מידיעה זו.

פ

[כ"ד אדר, תשכ"א]

מענה לר' דובער בוימגארטען (תשורה איידעלמאן ל"ג בעומר תשס"ו ע' (38):

[1] במכתבו כתב: "יש בידי בקבוק משקה שזכיתי לקבל מידו הק' בשמח"ת ואז שאלני לאן ועניתי לבוענאס איירעס, והי' נראה שכ"ק אד"ש מסכים בטוב ע"ז אבל עד הנה לא יכולתי לנסוע מפני סיבות בלתי תלויות בי. מצדי הנני מוכן ומזומן לנסוע כמו שאמר כ"ק אד"ש בהתוועדות פורים. ואנא יואיל כ"ק אד"ש להוריני מה לעשות עם הבקבוק הזה, האם מותר למכרה על חג הפסח ולהשתמש בה אח"כ כשאסע בשעטומ"צ או לשלחה בידי רפאל שי' או מישהו אחר".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

(א) סימן בעיגול תיבת "למכרה", וכתב:

(1) מופרד לגמרי

(ב) סימן קו תחת התיבות "או משהו אחר".

[נראה לקמן מענה פב].

[2] במכתבו כתב: "ויברכני שיגמר . . לטוב בטוב הנוה"ג ואזכה למלא שליחותי ככוונתו הק' מתוך הרחבה והרווחה".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

(2) אזכיר עה"צ

פא

[כ"ה אדר, תשכ"א]

מענה לר' דובער בוימגארטען שכתב: "הנהלת צאגו"ח מציעים לי ליסע לדטרויט על ש"ק ויקרא הבעל"ט, בבעל הארבור לא הייתי מפי תצוה. והנני שואל אם להיות בבעל הארבור בשביל המקוה, או אולי מכיון שאהי' שם שבת הגדול וימים הראשונים דחגה"פ לא יזיק נסיעתי לשם" (תשורה איידעלמאן ל"ג בעומר תשס"ו ע' 39):

[1] על מה שכתב: "הנהלת צאגו"ח מציעים לי ליסע לדטרויט על ש"ק ויקרא הבעל"ט", כתב:

נכון [ליסע]

[2] על מה שכתב: "לא יזיק נסיעתי לשם" – סימן בחץ ובעיגול את התיבות "לא יזיק".

פב

[אור לכ"ו אדר, תשכ"א]

מענה לר' דובער בוימגארטען (תשורה איידעלמאן ל"ג בעומר תשס"ו ע' 39):

[1] במכתבו כתב: "רצוף מכתב שקיבלתי היום מחברת יגדיל תורה חתום מר' משה מוהדעב שאודותו כתבתי אתמול".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

(1) להחזיר

[2] במכתבו כתב: "כ"ק אד"ש לא ענה לי מה לעשות עם הבקבוק משקה [ראה לעיל מענה פ] האם למסרה בידי ר' רפאל. . לשם או להשתמש בזה כאן בחודש ניסן ביום ב' ניסן או י"א ניסן הבעל"ט, ואנא שיוריני בזה".

כ"ק אדמו"ר שליט"א סימן בעיגול את התיבות "הבקבוק משקה", וכתב:

(2) סוף דבר

[3] במכתבו כתב – בקשר לא' ממקורביו: "יצא מאת היחידות בשמחה והנהו מרושם בטוב וכן אביו. אבל אביו יש לו א קליין קעפל ואינו כמו בניו, ויה"ר שיצא הכל בטוב".

כ"ק אדמו"ר שליט"א סימן בעיגול את התיבות: "א קליין קעפעל ואינו כמו בניו", וכתב:

(3) ההמשך?

פג

[אור לכ"ח אדר, תשכ"א]

מענה לר' דובער בוימגארטען (תשורה איידעלמאן ל"ג בעומר תשס"ו ע' 40-41):

[1] במכתבו כתב: "הנני רוצף כאן המכתב שקיבלתי היום מר' יעקב ליפא בירמאן ששופך אור על כמה ענינים של בוענאס איירעס. העיקר מה שכותב אודות החלטתם לקבלני בתור מנהל של. . אך שמפקקים האם מתאים הנני למשרה זו וכי' והאמת הוא אשר הנני מוצא את עצמי במאד מתאים למשרה זו, אך לטובת הענין כמדומני שיותר נכון שיהללוני זרים עדי"מ בנימין קליין ושמואל פסח באגמילסקי, ובהיות כאן ד"ר הייברמאן, הרב שפירא, מר. . על עסק מר'. . עם כולם דיברו בנימין קליין ושמואל פסח וישבחוני ויהללוני ואחכ"ז מפקקים, כנראה מהמכתב".

על התיבות "מה שכותב", כתב כ"ק אדמו"ר שליט"א:

האם (זהו) מכ' אופיציאלי שלהם?! (1)

[2] במכתבו כתב: "והנה מהמכתב אין ברור האם זה 15 אלפים (פסו) לחודש או 20 וזהו נפק"מ על יותר מחמישים דולר, ומה עלי לעשות כעת".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א :

(2) אויסדינגען מה שאפשר אבל בכל אופן אין החילוק כספי זה מעכב.

[3] במכתבו כתב: "בעניני . . . הנה כבר הודעתי אשר בקיץ עוד לפני נסיעתי לאיטליי עבור האתרונים אמר לי ר"מ טייטלבוים שיש בידו פתקא מ . . . מש"כ מקדמת דנא, האם הענין עודנו בתקפו עומד ואמרת שכן, ואמר שיגש תומ"י להעבודה וכו' אבל עס האט זיך געשלעפט הרבה עד לפני כחודש בעיקר. ובסמיכות לפורים כפה"נ התדברו . . . ואח"כ צריכים לחכות עוה"פ זמנים טובים, כמדומני אם הי' להם אתעדל"ת עדי"מ מהרב חודקוב שם היו ממהרים את הענין יותר. אין . . . טענות עליהם שהרי כ"א מהם יש לו כו"כ ענינים, אבל מכיון שכ"פ לא הצליחו אינם ממהרים. ובפרט שמדובר אודות נסיעה יותר מעיק . . . הענין שאינו יודע מה לעשות".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א :

(3) יזרזם הוא עכ"פ (ומובן שיאמר להם שעושה כן ע"פ הצעתי).

[4] במכתבו כתב: "אנא יורני כ"ק אד"ש איך ומה לעשות אם בכלל נכון לנסוע על הוצאות בלתי שלהם, כעת שם ספאניש בבוקר ולימודי קודש אחה"צ, זי"ן יחד, תלמידים מהלכים בגילוי ראש וכו' האם עלי להתנות תנאים מקודם".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א :

(4) תלוי בזה, וואס קען מען אויספירעהן.

[5] במכתבו כתב: "כן יואיל נא כ"ק אד"ש להשים דברים בפי לענות לר' י"ל בירמאן אודות טל ומטר שם והענין נוגע גם לו בהיותו שם וכן לאהרן טוויל. במדינת ברזיל החליטו חכמי הטבע אשר צריכים למטר כל השנה כולה, ובארגנטינה בצפון המדינה דומה לברזיל, אבל בבוענאס איירעס והסביבה דומה לניו יורק רק שהכל להיפך כשכאן חורף שם קיץ, ובמילא בזמן שצריכים כאן מטר א"צ שם, כשקיץ כאן שם צריכים מטר".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א :

(5) כמה שו"ת יש בזה ושייד לרב.

[5] על כללות המכתב, כתב כ"ק אדמו"ר שליט"א :

(6) להחזיר המצורף.

פד

[אדר, תשכ"א]

מענה להתי' משה יחיאל פעלער שביקש ברכה עבור כמה מבני משפחתו שאינם בקו הבריאות (קובץ הערות התמימים ואנ"ש מאריסטאון ש"פ פקודי תשמ"ט (גליון תרי) ע' 24. אגרות-קודש ח"כ ע' קצה):

לפלא אז מ'רעט און מ'רעט וכשמגיע לפועל – כאו"א חושב שהכוונה למי שהוא אחר לא אליו!

כו"כ פעמים מובא פתגם-הוראת רבותנו נשיאנו טראַכט גוט, וועט זיין גוט (שהכוונה שהמח' תועיל בזה) – ובהיפך מזה "ממציא" מחשבות באופן הפכי, ולמרות שנמצאים בחודש אדר שנצטוונו להרבות בשמחה, שרוי בעצבות (עיין תניא בזה) וכו'.

וחותמים בדבר מלכות: טראַכט גוט וועט זיין גוט – בנראה ונגלה.

פה

[שלחי אדר, תשכ"א]

מענה להחתן התי' ירחמיאל בנימין הלוי קליין (מצילום כתי"ק – תשורה נפרסטק כ"ב סיון תשע"ח ע' 4-5):

[1] במכתבו כתב שלמרות שביקש מאביו לבוא לחתונתו המתקיימת בניו יארק, הנה אין ביכולתו לבוא, מה שפעל הרבה על בריאותו של האב.

כ"ק אדמו"ר שליט"א סימן בעיגול את התיבות: "בקשתי שיבוא על חתונתי", וכתב:

?

המצא היתר בזה (ליציאה מאהקת"ו) ע"פ שו"ע?

[2] במכתבו כתב שאף אחד ממשפחתו לא ישתתף בחתונה.

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

ע"פ דברי רבותינו נשיאנו מייסדי ומנהלי תו"ת כל התי' ור"מ ור"י דתו"ת הם משפחתו.

פו

[מוצש"ק ויקרא, ר"ח ניסן, תשכ"א]

מענה לר' צבי מאיר שטיינמעץ על מכתבו בו גולל בארוכה את פרטי האירועים שקדמו לחתונת בתו וחתנו לאזאר (ראה לעיל מענות יח-יט), אשר אינם נותנים לו מנוח עד עתה (תשורה זלמנוב אדר"ח אדר תשע"ג ע' 58. קונטרס ועד הנחות בלה"ק ש"פ קרח תשע"ד ע' 14-15):

אזכיר עה"צ להנ"ל ולביטול כל קושיות כו' – כ"א כמו שהוא מסטרא דאילנא דחיי יעויין דברי משה רבנו רע"מ והאריך באגה"ק לאדה"ז סי' כ"ו

פז

[ב' ניסן, תשכ"א]

מענה לר' ירחמיאל בנימין הלוי קליין שכתב:

"הרב חדוקוב שי' מסר לי היום הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א אודות הסתדרותי בזמן שהותי כאן.

(א) אודות חצי היום הא' לקביעות במקצוע בתורה. והנני חושב ללמוד הל' מקאוות כפי שהזכיר כ"ק אדמו"ר שליט"א. והנני חושב לדבר עם הרב הרליג אודות שילמוד עמי.

(ב) אודות חצי היום הב', הנה הציע לי הרב חדוקוב שי' שאתעסק על משך הג' חדשים במשרד המל"ח, ובהשקפה ראשונה העבודה הוא לסדר התיקים בהמל"ח וגם ההתעסקות בעניני צאגו"ח ומסיבות-שבת . .

בשבוע העבר הציע לי הרמ"ל שי' ראדשטיין שאתעסק בעבודת כולל-חב"ד. וכפי הנראה העבודה בלי תוכן. וגם העבודה בלי סכום שעות, אלא כמה שעות שארצה, ואודות שכירות עדיין לא דיברו. אבל הנני חושב שבהצעה זו הזמן מתבטל (ווערט צוריען) ביותר מכיון שאין השעות קבועות וגם שאין תוכן בהעבודה, וגם שבהצעה הא' יכול להיות שהשכירות פחות, אבל השימוש שמגיע מזה על להבא משתלם.

והנה בשאלתי מה לעשות.

אשתי לאה בת העניא חאשע שתחי' מתחילה מחר לעבוד בב' המשרות שהי' לה. (א) בבית רבקה. (ב) ת"ת אהבת אחים".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א (מצילום כתי"ק – תשורה שייקביץ ז' אלול תש"פ ע' 15):

(1) בכלל נכון. ע"פ מרז"ל במקום שלבו חפץ – גם בהנ"ל יעסוק [א].

(2) לכה"פ ד' שעות ביום.

(3) [א] בבית רבקה. (ב) ת"ת אהבת אחים] ויהא בשטומו"צ

(4) מקרן תורה – 25 \$ לשבוע.

[וראה לקמן מענה פח].

פח

[ג' ניסן, תשכ"א]

מענה לר' ירחמיאל בנימין הלוי קליין שכתב: "בהתאם למענתו של כ"ק אדמו"ר שליט"א "בכלל נכון וכו'" [לעיל מענה פז], הנה לא זכיתי להבין, אם המענה הוא רק על חצי יום הא' או ג"כ על חצי יום הב"י (מצילום כתי"ק – תשורה שייקביץ ז' אלול תש"פ ע' 15):

כ"ק אדמו"ר שליט"א מחק תיבת "אוי", וסימן בחץ ובעיגול את התיבות "ג"כ על חצי יום הב"י".

פט

[ח' ניסן, תשכ"א]

ממענה להרב יצחק דוב אושפאל על מכתבו (סי' "שבח יקר" ע' 197-198. תשורה שמוקלער ב' אייר תשפ"א ע' 5):

[. . .] (ב) בכלל בעריכת ב"מ – אין דעתי נוחה ומכמה טעמים – מזה שהב"מ עובר לפני התיבה, ומזה שהוא הבעל קורא בתורה, וכן בענין בזבז ממון על האל וכיוצא בזה

על הנכון וטוב אמירת ד"ת (ולא שפיטש וכו')

הזכרתיו על הציון.

צ

[יום הבהיר י"א ניסן, תשכ"א]

מענה לר' שניאור זלמן הלוי דוכמאן על מכתבו (סי' "לשמע אוזן") (הוצאת תש"נ) ע' טז):

ובת"ח על שהתחיל עוה"פ בשילוח ר"ד.

צא

[יום הבהיר י"א ניסן, תשכ"א]

מענה לר' יוסף מנחם מענדל טענענבוים שכתב:

"הנני בזה להודיע לכ"ק כי בהתאם להוראת כ"ק נסתדר התועדות – מסיבות יום טוב – על יום ב' דחג עבור התלמידים דהשיבה בשכונות . .

התועדות עבור תלמידי המתיבתא, ביום ב' א' דחול המועד, בבית המדרש כ"ק אדמו"ר שליט"א, המתועדים הרד"ר והרי"כ שי'. ביום ג' ב' דחול המועד בשעה 3, התועדות מהרמ"ם והמשפיעים עם הנהלת הישיבה (בחדר שני של הבית המדרש או בחדר הרש"ל שי').

הוכן – על חשבון קופת בחורים – בערך 40 פונט מצות, לחלק זיתי שמורה (ד' מצות לכל אחד) להתלמידים שאין להם מצות שמורה בביתם, וט' פונט מצות – על חשבון צא"ח – לחלק להמורים המלמדים מקצועות החול העלעמנטרי וההיי-סקול ולהשוטר מר ווילעט (ו' מצות לכל אחד ואחד). נתחלקו – מטעם המל"ח – הגדות קטנות לכל התלמידים שי' שעשה עליהם רושם טוב ביותר . .

והנני מצרף עצמי עם המברכים את כ"ק אדמו"ר שליט"א בברכת מזל טוב לאריכות ימים ושנים טובות והצלחה אלקית מופלגה בכל עניניו הקדושים".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א (סי' "תולדות התמימים בארצות הברית" ע' :570-571)

ויה"ר שיהי' כהנ"ל בהצלחה בכמות ואיכות.

צב

[כ"ג ניסן, תשכ"א]

מענה לר' אברהם זושא זיסקינד שכתב: "בתורת שמואל תרכ"ו ד"ה כל הולך על גחון (דף עב) מבאר ההפרש בין קו הימין והחסד לגבורות, שמהגבורות בריבוי ההשתלשלות יכול להיות איזה יניקה וכו' ולכן מיצחק יצא עשו אפי' אחר שנימול אבל מחסדים לא יכול להיות יניקה, ומה שמאברהם יצא ישמעאל זהו קודם שנימול. וצ"ע הרי בני קטורה והם פסולת, ובפרט מדין כמבואר בקונט' החלצו, והן נולדו אחר שנימול"

—
נדפס באגרות-קודש ח"כ ע' רלה.

צג

[כ"ו ניסן, תשכ"א]

מענה לר' יוסף מנחם מענדל טענענבוים שכתב:

"הנני בזה למסור לכ"ק דו"ח מההתועדויות עם התלמידים הצעירים ביום ב' דחג (בכללות כבר הודעתי ע"י הרב חדקוב שי'), תודה לה' שהי' בהצלחה . .

א' דחול המועד התועד הרב יואל כהן שי' עם תלמידי המתיבתא וחזר לפניהם השיחות קודש בליל פסח.

בהתועדות הרמ"ם ביום ב' דחול המועד . . המתועד הרש"ל שי'; תוכן המדובר: המעלה של תומכי תמימים והאחריות והזכות של הרמ"ם והמדריכים ואשר צריכים לנטוע בהתלמידים יראת שמים וחסידות והתקשרות וכו'. בכלל היה באופן פון א חסידישען פארברענגין, והשי"ת יתן שיבוא אין א פועל ממש".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א (ס') "תולדות התמימים בארצות הברית" ע' 571-572:

ת"ח על הבשו"ט.

צד

[י"א אייר, תשכ"א]

מענה לר' יוסף מנחם מענדל טענעבויס שכתב:

"הנני בזה להודיע לכ"ק ע"ד הבחינה ביום ג' ע"י הרבנים טייטעלבוים וגרינבערג שי', בחנו החמשה מחלקות דמתיבתא, ות"ל שהיו שבעים רצון מאד, הן מידיעתם והן מהבנתם של התלמידים שיחיו, כפי שהתבטאו י"י האבן גוט געלערנט און ווייסען גוט". הרב גרינבערג בחן אותם גאנץ שווערליך מיט א פולע ר' עקיבא איגר'ס . .

כידוע כבר לכ"ק נסתדר עוד מהתחלת החורף, אשר בכל יום ה' מתעכבים הרבה תלמידים עירוניים דמתיבתא אחרי הסדרים של הישיבה ואוכלים ארוחת הערב בהישיבה, ואח"כ לומדים בערך שעה וחצי (ביחד עם תלמידי הדארמיטארע לומדים בכל שבוע בערך 70-80 תלמידים כן ירבו), אח"כ אומר אחד מהתלמידים פלפול לפני כולם 20-30 מינוטן בערך, אשר זה עושה רושם טוב ביותר. בזמן האחרון מודיעים מקודם מי מהתלמידים שיאמר וגם מראה מקומות, והנני שולח לכ"ק קאפיעס מהג' שבועות של אחר החג. התלמיד יעקב שי' קראנץ משתתף בכל שבוע ומסייע להתלמידים באמירת הפלפול".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א (ס' "תולדות התמימים בארצות הברית" ע' 574-575):

ת"ח על הבשו"ט.

צה

[לאחר ש"פ אחו"ק, י"ג אייר, תשכ"א]

מענה להמניחים על שאלתם בהמדובר במאמר ד"ה קדושים תהיו שנאמר בש"פ אחרי-קדושים י"ג אייר בחדרו הק' לפני התפלה (מצילום כתי"ק – תשורה חאנין ב' ניסן תשע"ז ע' 231-232):

[1] במכתבם כתבו:

"נתבאר בהמאמר ההפרש בין עבודת הצדיקים – לעבודת הבע"ת. אח"כ נתבאר ההפרש בין אתכפיא לאתהפכא, שזהו ג"כ ההפרש בין פסח ראשון לפסח שני, שבפסח ראשון אסור להיות חמץ בפסח, כי ענין פסח ראשון הוא בחי' כי ברח העם, בדרך בריחה, שצריך לברוח מהרע ולצעוק

אי אפשי. משא"כ בפסח שני, חמץ ומצה עמו בבית, כי חודש אייר הוא חודש זיו, שכבר נהפך הרע כו' וצריך לומר אפשי ואבי שבשמים גזר עלי.

שאלה: אם הכוונה שאתכפיא הו"ע עבודת התשובה, ולכן פסח ראשון שהוא בדרך בריחה מהרע, צריך לומר אי אפשי, כמאמר המגיד בענין בע"ת, ואתהפכא הו"ע עבודת הצדיקים, ולכן בפסח שני, אתהפכא, צריך לומר אפשי כו'?"

כ"ק אדמו"ר שליט"א מחק תיבת "הו"ע", וכתב:

[הכוונה שאתכפיא] **בערך לאתהפכא הוא ע"ד העילוי ד[עבודת התשובה]**

אבל בכללות גם אתהפכא זו הוא בעבודת הבינונים עדיין.

[2] במכתבם כתבו:

"נתבאר בענין ספה"ע שסופרים יום אחד, אבל נשאר הימים שלאחריו, וצריך עדיין לבררם.

שאלה: (א) לאיזה ענין נאמר זה? (ב) הרי לכאורה זה דומה לאתכפיא, שנשאר עדיין רע וצריך לבררו, וא"כ מהו השייכות דספה"ע לחודש אייר (שנתבאר בשיחות הקודמות, שניסן הו"ע יצ"מ, ואייר ספה"ע) שהוא בחי' אתהפכא?"

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

(א) מחק את התיבות: "אחד", "אבל", "ו(צריך)"; וכתב:

[נתבאר בענין ספה"ע שסופרים] **ומבררים (כי עוד לא נתהפך ונעשה צדיק . . . וביותר שהרי [נשאר]ו [הימים שלאחריו] ש[צריך עדיין לבררם]**

(ב) על התיבות: "שהוא בחי' אתהפכא", כתב:

באופן הגילוי, מלמעלה – ניסן כולו חודש הגאולה (שהייתה מבכבודו ובעצמו)

אייר כולו ספה"ע (עבודת האדם) כולו – זין (לא עצמות) ר"ת המרכבה, עבודת האבות שנמצאו והמשיכו לכאו"א. ואח"כ סיון – מ"ת. אתדל"ע, אתדל"ת, אתדל"ע. משכני נרוצה (ל' רבים) הביאני

[באופן] **עבודת האדם [ניסן] אתכפיא – אייר אתהפכא – כמבואר בלקו"ת ר"פ במדבר.**

[3] במכתבם כתבו :

"נתבאר שישראל הוא בחי' אות ו', ובחי' ו' כשכלול מיו"ד פעמים יו"ד הוא ששים רבוא, שאז קיבלו את התורה.

שאלה : אם זה ביאור לענין קדוש ישראל שנמשך ע"י התשובה, או שזהו בחי' ישראל (שנמשך ע"י הצדיקים) ובחי' קדוש ישראל (שנמשך ע"י התשובה) הוא למעלה מבחי' ישראל?".

כ"ק אדמו"ר שליט"א מחק את השאלה, וכתב :

[זה ביאור] בקיצור [לענין] שורש ותוספת גודל ענין הבחי' אף שרק בסוד שורש

שמה מובן גודל התוס' שבא – לאח"ז דגודל הנ"ל.

[דמספר ס"ר – הוא מספר השלם (שלכן קבלו אז התורה). אבל בעצם הוא מספר ששה (ולא עשר), דמה דישראל (ז"א) הוא ו"ק, זהו בסוד שרש (בלא התוס') וע"ז ולאח"ז באה הברכה יוסף ה' עליכם ככם אלף פעמים] וגודל התומ"צ והצדיקים (המביאים את התוס') והשמחה שע"י. ויספו ענוים בה' (שבו ז"א באות וא"ו ששה).

[4] במכתבם כתבו :

"נתבאר בענין התשובה שענינה לאשתאבא בגופא דמלכא. – נאמר איזה פירוש על התיבות בגופא דמלכא אין זוכרים מה".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א :

בערך עבודת הצדיקים : לגדולתי ולקדושתי – בערך גדולתכם וקדושתכם (ב"ר פ"צ ויק"ר קדושים ס"פ קדושים).

צו

[ל"ג בעומר, תשכ"א]

"צעטלי" בכת"ק שכתב כ"ק אדמו"ר שליט"א – ביום ל"ג בעומר לאחר שחזר מהאהל – והורה לפרסם בכל מקום (ס' "משבחי רבי" ע' 122. תשורה בלעסאפסקי כ"ג טבת תשפ"א ע' מה. רשימת א' התמימים) :

המנצלים (הניצלו) יום סגולה ושמחת רשב"י זה להתחלת ביסוס הרחבת מבצעים פעולות וענינים כללים ופרטים

[במענה לשאלת המזכיר הרחמ"א חדקוב לפירוש הדברים – ענה כ"ק אדמו"ר שליט"א: "אויב מיוועט פרעגן פשט, זאלט איר ענטפערן אז איך ווייס אויך ניט, און מיר באדערט דאס ניט"].

צז

[ועש"ק אמור, י"ט אייר, תשכ"א]

מענה לר' יוסף מנחם מענדל טענענבוים שכתב: "הנני בזה להודיע לכ"ק כי אתמול הלכו כל התלמידים עם מוריהם לפראספעקט-פארק כנהוג. התלמידים הקשישים דמתיבתא התועדו עמהם הר"י כהן והרח"מ בוקעט ש"י משעה 2 עד שעה 6 בערך. גם אני נוכחתי משך זמן. דברי כ"ק בהנוגע לל"ג בעומר [לעיל מענה צו] נמסר לנו באמצע ההתועדות, האט מען דאס אויסגענוצט בעת ההתועדות על ענין של אהבת רעים ואהבת ישראל והתעסקות של א' עם חברו ושקידה ומסי"נ לתורה ותפלה" (סי' "תולדות התמימים בארצות הברית" ע' 575):

ת"ח על הבשו"ט.

צח

[לאחר ש"פ בהו"ב, כ"ז אייר, תשכ"א]

מענה להמניחים על שאלתם במאמר ד"ה רפאני גוי שנאמר בהתועדות ש"פ בהר-בחוקותי (מצילום כתי"ק – ריש תו"מ התועדויות ח"ל (תשכ"א ח"ג)):

[1] במכתבם כתבו: "שאלה בכמה ענינים שלא זכרו בשעת חזרת המאמר רפאני תשכ"א".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

– יעוין ד"ה זה דשנת תרח"ץ (קוני' לו').

[2] במכתבם כתבו:

"ג' הפסוקים דאיתן (משכיל לאיתן, והאיתנים מוסדי ארץ, וצדקה כנחל איתן), שהו"ע המשכת איתן בכל הג' מדריגות דתומ"צ (השגה, מדות ומעשה).

אם ענין זה נאמר בתחילה, כשדובר בענין המשכת אתה הוא הוי' לבדך שצריך להיות ההמשכה בעשי', שההמשכה היא ע"י תומ"צ. ועל זה נתבאר, שאיך ממשיכים ע"י התומ"צ מבחינה זו, לפי שהתומ"צ היא מצד איתן שבנשמה, ובחי' איתן מגיע בבחי' אתה הוא הוי' לבדך. או שענין זה נאמר אח"כ, בפירוש הפסוק רפאני, בענין עבודת התשובה".

כ"ק אדמו"ר שליט"א מחק את התיבות: "או שענין זה נאמר אח"כ, בפירוש הפסוק רפאני, בענין עבודת התשובה"; ועל התיבות "ענין זה נאמר", כתב:

בביאור איך ישראל מגלים את המקו"ח

[3] במכתבם כתבו: "מהו פירוש הושיעני ואושעה, שנתבאר בהמאמר שהוא מלשון וישע הוי'. מהו"ע ההמשכה דוישע. ואם המשכה זו היא למעלה מענין התשובה, רפאני?".

כ"ק אדמו"ר שליט"א סימן בעיגול קטע זה, וכתב:

מובן מענינים בספירות: תומ"צ – ע"ס. רפואה – אריך (והעלה ארוכה, ר"ת כי אני ה' רופאך) ישועה – (ש"ע נהורין ד)ע"ק. קדושת שלמע' ועוד יותר מזה – הושיעני ואושעה

[4] במכתבם כתבו: "מה שמסיים בהפסוק כי תהלתי אתה, אם הוא טעם שלכן רפאני (ואיך הוא הטעם על זה?), או שהוא המשכה שבאה אחרי ההמשכה שמלמעלה דרפאני, ואחרי עבודת המטה וארפא, ואח"כ נמשך כי תהלתי אתה, וע"ד המשכת מ"ת שנמשך אחרי יצי"מ (רפאני) ואחרי ספה"ע (וארפא)".

כ"ק אדמו"ר שליט"א מחק את מה שכתבו: "או שהוא המשכה. . . ואחרי ספה"ע (וארפא)"; ועל מה שכתבו: "אם הוא טעם שלכן רפאני (ואיך הוא הטעם על זה?)", כתב:

כיון שתהלתי – ענינה לגלות עד (ע"ס הגנוזות כו') העלם העצמי שיהי' אתה (גילוי, מלא ה')

צט

[לפני כ"ד אייר, תשכ"א]

ממענה להתי' משה יחיאל פעלער (תשורה פעלער י"ז מנ"א תשפ"א ע' 7):

[1] במכתבו כתב – בקשר למצב אמו: "דברתי היום עם אבי שיי' והגיד אבי שדיבר עם Dr. Hay וכבר ראה Hay הידיעות שמסרתי לאבי ממעמוריעל הוספיטול והגיד הוא שלא חשב להזריק הקעמיקל עד גמר ה-X-Rays. והגיד Hay ש-Cobalt 60-X-Ray הי' בהצלחה באמי שתליט"א, שברור שנתקטן ה-Tumor. לקחו עוד צילום על ה-Chest היום ונותנים לאמי שתליט"א Liquids Intravenous".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

(1) בכגון דא – עיקר ההטבה באה ורואים אותה כעבור כמה ימים

[2] במכתבו כתב ע"ד שידוך שהוצע לו, ושאל: "באם נכון עבורי להתענין בההצעה הנ"ל".

כ"ק אדמו"ר שליט"א סימן קו תחת התיבות: "נכון עבורי להתענין בההצעה הנ"ל", וציין: (4)

[3] במכתבו כתב: "מצד המצב של אמי שתליט"א ואחותי תי' הייתי יכול לדחות את זה במחשבותי, אבל היות שבנוגע להמצב של שניהם הורה כ"ק אד"ש טראכט גוט וועט זיין גוט – בנראה ונגלה [לעיל מענה פד].".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

(5) אזכיר עה"צ.

ק

[כ"ד אייר, תשכ"א]

ממענה להתי' משה יחיאל פעלער (תשורה פעלער י"ז מנ"א תשפ"א ע' 7):

[1] במכתבו כתב – ע"ד אחותו, בקשר לפטירת אמו ע"ה: "וגם היא תרצי לנסוע על הבית עולם וכו' ולכאורה פשוט שאין נכון הנ"ל. .".

כ"ק אדמו"ר שליט"א מחק תיבת "ולכאורה", וסימן בחץ ובעיגול את התיבות "פשוט שאין נכון הנ"ל", וכתב:

(1) לאחר שידעו פס"ד מרב מתי להודיעה באופן שיהי' מינימום דענין "שבעה" – יתיעצו עם דר. מור איך להודיעה לאט לאט

[2] במכתבו כתב: "אבי שי' לא יכול להתעכב זמן רב בנ"י. ורצונו שיהי' ענין של "ווארט" קודם שישוב למיניאפוליס, אבל נחוץ לי לדעת הוראת כ"ק אד"ש על הענין דאפשר זה היילדיג ביותר".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

(3) [ענין של "ווארט"] אפילו באם אפשר יהי' לברר דעת הצד השני בזה עד אז – הנה [זה היילדיג ביותר]

[3] במכתבו כתב: "הגדתי לו ג"כ שבטח היא לא תכעסי על עצמה או עלינו היות שההעלמה הי' הוראת כ"ק אד"ש וגם זה דין מפורש ביו"ד שאין מגידין לבת".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

(4) יסבירו לה אשר [זה דין מפורש ביו"ד שאין מגידין לבת] ובמילא מוכרחים היו לעשות כנ"ל ופשוט שדוקא הנהגה ע"פ שו"ע – היא רצון וטובת הנפטרות

[4] במכתבו כתב: "תקותי שהמזכירות יקראו לי לביתי . . להגיד לנו הוראת כ"ק אד"ש כדי שנדעו מזה בהקדם".

כ"ק אדמו"ר שליט"א סימן בחץ ובעיגול את התיבות: "המזכירות יקראו כו".

קא

[תחלת סיון, תשכ"א]

מענה להתי' משה יחיאל פעלער (תשורה פעלער י"ז מנ"א תשפ"א ע' 8):

[1] במכתבו כתב: "משפחת לו שי' רוצים עכשיו לדעת ממני מה עלינו לעשות עכשיו – ווארט או תנאים, אז הנני מבקש הוראת כ"ק אד"ש בנוגע לזה".

כ"ק אדמו"ר שליט"א סימן בעיגול את התיבות "לעשות עכשיו", וכתב:

(1) כמנהג אברכי אנ"ש שי' בזה

[2] במכתבו כתב: "... אבל מסתם אין כ"ק אד"ש רוצה שאהי במחלוקת עמו כמו שאין כ"ק אד"ש רוצה שאהי במחלוקת עם הבעלי בתים הצעירים".

כ"ק אדמו"ר שליט"א סימן קו תחת התיבות: "אין כ"ק אד"ש רוצה שאהי במחלוקת עמו כמו שאין כ"ק אד"ש רוצה שאהי במחלוקת עם הבעלי בתים הצעירים", וכתב:

(2) כמובן

קב

[לאחר יום ב' דחג השבועות, תשכ"א]

מענה להמניחים על שאלתם במאמר ד"ה ואהי אצלו אמון גוי שנאמר בהתועדות יום ב' דחג השבועות (מצילום כתי"ק – ריש תו"מ התועדויות חל"א (תשכ"א ח"ג)):

[1] במכתבם כתבו: "נתבאר על הפסוק קול דודי גוי שהוא בחי' קלא דלא אשתמע, וקלא דלא פסיק, קול שלמעלה מהשתל', ומ"מ כתיב מדלג ומקפץ ברגל, לפי שגם המשכה שלמעלה מהשתל', נמשך ע"י בחי' רגל, בחינה התחתונה (וע"ד שגם באור שקוה"צ נמשך מבחי' מל' דמל'). ויש בזה ב' מדריגות: מדלג ברגלו אחת, שהמשכה היא רק בחי' רגל, ומקפץ בב' רגלים, שע"ז נעתק בכל גופו. והם בחי' מקיף הקרוב ומקיף הרחוק, ומצד המשפיע הוא בחי' מקיף הישר ומקיף החוזר, אור שבגדר גילוי ועצם האור".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

(א) על מה שכתבו: "לפי שגם המשכה שלמעלה מהשתל', נמשך ע"י בחי' רגל, בחינה התחתונה" – מחק תיבת "שגם", וכתב:

[לפי] ש[המשכה שלמעלה מהשתל'] (וכש"כ מהמשכה שבהשתל' – שרק נה"י שבעליון כו') [נמשך ע"י בחי' רגל, בחינה התחתונה]

(ב) על מה שכתבו: "ויש בזה ב' מדריגות כו'" – מחק את התיבות: "בחי' (רגל)", "בחי' (מקיף)", "שבגדר גילוי"; וכתב:

[ויש בזה ב' מדריגות: מדלג ברגלו אחת, שהמשכה] שבהעתקה [היא רק רגל] אחת [ומקפץ בב' רגלים, שע"ז נעתק בכל גופו. והם] ע"ד [מקיף הקרוב] (חברי דניאל) [ומקיף הרחוק, ומצד המשפיע הוא בחי' מקיף

הישר ומקיף החוזר] **בספ"י א"א ועתיק ולפה"צ התפשטות** ה[אור ועצם האור]

[2] במכתבם כתבו: "וגם הגילוי דמקיף הישר אינו דומה לאופן הגילוי דא"י. דאופן המשכת האו"פ הוא במיעוט ובהעלם, וכמו או"א מלבישים זרועות דאריך, שהגם שלשון מלבישים מורה על זה שתופסים את המהות (ולא יניקת הארה לבד) מ"מ הרי זה בא בהתלבשות כו', ולכן נעשה התחלקות בחו"ב, משא"כ במקיף שאופן המשכתו הוא בבחי' ריבוי אור כמו שהוא, וכמו או"א יונקים ממזל, דעם היות הארה לבד, בחי' מזלות ושערות, מ"מ אינו בא במיעוט והתלבשות, שלכן נעשה מזה יחוד והתכללות חו"ב. דכ"ז הוא בבחי' מקיף הישר, משא"כ בחי' מקיף החוזר הוא למעלה מגדר גילוי לגמרי, וכשהוא נמשך ומתגלה, הוא מתגלה כמו שהוא בעצמותו (ולא בחי' הארה לבד). ועד"ז הוא בחי' מנוחה שאחרי היגיעה, ומנוחה בעצם".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

(א) על מה שכתבו: "וגם הגילוי דמקיף הישר אינו דומה לאופן הגילוי דא"י. דאופן המשכת האו"פ כו'" – מחק תיבת "וכמו", וכתב:

[דאופן המשכת האו"פ הוא במיעוט] **ובהתלבשות** [ובהעלם] **וע"ד** [או"א מלבישים זרועות דאריך, שהגם שלשון מלבישים מורה על זה שתופסים את המהות (ולא יניקת הארה לבד) מ"מ הרי זה בא בהתלבשות כו', ולכן נעשה התחלקות בחו"ב]

(ב) על מה שכתבו: "משא"כ במקיף שאופן המשכתו הוא בבחי' ריבוי אור כו'" – מחק את התיבות: "כמו שהוא", "במיעוט (והתלבשות)"; וכתב:

[משא"כ במקיף שאופן המשכתו הוא בבחי' ריבוי אור, וכמו או"א יונקים ממזל, דעם היות הארה לבד, בחי' מזלות ושערות] **ורק יניקה** [מ"מ אינו בא ב]התלבשות[**והעלם**]שלכן נעשה מזה יחוד והתכללות חו"ב.

(ג) על מה שכתבו: "דכ"ז הוא בבחי' מקיף הישר, משא"כ בחי' מקיף החוזר הוא למעלה מגדר גילוי לגמרי, וכשהוא נמשך ומתגלה, הוא מתגלה כמו שהוא בעצמותו (ולא בחי' הארה לבד). ועד"ז הוא בחי' מנוחה שאחרי היגיעה, ומנוחה בעצם" – מחק את התיבות: "דכ"ז הוא בבחי' מקיף הישר", "בעצמותו"; סימן בעיגול תיבת "דכ"ז", וכתב:

[3] במכתבם כתבו: "דזהו ההפרש שבין הדילוג דיצי"מ, דילג על הקץ, שהגילוי דועברתי גוי הוא בשביל מכת בכורות. ביטול הקליפות (ולא הספיק על זה גילוי או"פ, ע"ד הושיט כו' ושרפן, כי מצד בחי' קו המדה שבראשו דבוק ובסופו אינו דבוק יש נתינת מקום להשתל', וגם מבחי' האור שקוה"צ, היינו בבחי' זו שבה הוא דביקות הקו, ישנו כבר נתינת מקום למדידת הקו והשתל' כו', ולכן בשביל ביטול הקליפות לגמרי, הי' צריך להיות המשכת עצם האור למעלה משרש ומקור הקו) שזהו"ע מנוחה לאחר המלחמה, בחי' מקיף הישר. משא"כ במ"ת הוא בחי' מקפץ, מנוחה בעצם. מקיף החוזר. והגם שגם בתורה ישנו הענין דלהבדיל בין הטמא ובין הטהור כו', לא זהו עיקר הענין דתורה. וגם אי"ז בדרך דחיית הרע, כ"א בירור והעלאת הניצוצות לקדושה. והגם שיצי"מ הי' הכנה למ"ת, וההכנה צ"ל מעין הגילוי, הוא לפי שגם ביצי"מ הי' בהעלם גם בחי' עצם האור, ורק מה שנתגלה הי' זה בשביל מכת בכורות, מנוחה אחרי המלחמה, אבל בהעלם הי' בזה גם בחי' מנוחה בעצם, ונתגלה אח"כ בשעת מ"ת".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

(א) על מה שכתבו: "דזהו ההפרש שבין הדילוג דיצי"מ, דילג על הקץ, שהגילוי דועברתי גוי הוא בשביל מכת בכורות. ביטול הקליפות כו", כתב:

[ביטול הקליפות] (בעת התוקף שלהם – כן נ"ל, אף שלא נתפרש במאמר – מפני גודל החידוש שבכל זה)

(ב) על מה שכתבו: "ולא הספיק על זה גילוי או"פ כו" – מחק את התיבות "עצם האור", וכתב:

[ולא הספיק על זה גילוי או"פ, ע"ד הושיט כו' ושרפן, כי מצד בחי' קו המדה] **שמודד מפני החילוק** [שבראשו דבוק ובסופו אינו דבוק], **שעי"ז** [יש נתינת מקום להשתל', וגם מבחי' האור שקוה"צ, היינו בבחי' זו שבה הוא דביקות הקו, ישנו כבר נתינת מקום למדידת הקו והשתל' כו', ולכן בשביל ביטול הקליפות לגמרי, הי' צריך להיות המשכת] **מ** [למעלה משרש ומקור הקו]

(ג) על מה שכתבו: "שזהו"ע מנוחה לאחר המלחמה כו" – מחק תיבת "(שזהו)"ע", וכתב:

[שזהו] **ע"ד** [מנוחה לאחר המלחמה, בחי' מקיף הישר. משא"כ במ"ת הוא בחי' מקפץ] **ע"ד** [מנוחה בעצם. מקיף החוזר]

(ד) על מה שכתבו: "והגם שגם בתורה כו" – מחק את התיבות: "שגם (בתורה)", "ישנו (הענין) ד(להבדיל)", "וגם (אי"ז בדרך)", "עיקר הענין"; שינה את הסדר: תיבות "לא זהו עיקר הענין דתורה" לאחר התיבות "כ"א בירור והעלאת הניצוצות לקדושה"; וכתב:

[והגם] ש[תורה ענין]ה [להבדיל בין הטמא ובין הטהור כו', אין הכוונה [דחיית הרע, כ"א בירור והעלאת הניצוצות לקדושה] ועוד ד[לא זהו הכוונה פנימית] [דתורה] כ"א תוס' אור בפני ישראל (ועל ידם בסדר ההשתל')

(ה) על מה שכתבו: "והגם שיצי"מ הי' הכנה למ"ת כו" – מחק את התיבות: "הגילוי", "הוא לפי", "ונתגלה אחי"כ"; שינה את הסדר: תיבת "זה" לפני תיבת "הי"; וכתב:

[והגם שיצי"מ הי' הכנה למ"ת, וההכנה צ"ל מעין] זה שמכניס, י"ל שזהו [שגם ביצי"מ הי' בהעלם גם בחי' עצם האור] "ובעצמו" [ורק מה שנתגלה] ש[זה הי' בשביל מכת בכורות, מנוחה אחרי המלחמה, אבל בהעלם הי' בזה גם בחי' מנוחה בעצם] ובגילוי [בשעת מ"ת]

[4] במכתבם כתבו: "השאלות: א) אם פירוש מדלג ברגלו אחת לבד, הוא ענין אחד עם בחי' או"א יונקים ממזלא, דהגם שהוא ריבוי אור, מ"מ הוא הארה לבד, בחי' מזל ושערות, שזהו"ע רגל. משא"כ מקפץ ב' רגליו שעי"ז נעתק בכל גופו, הוא בחי' עצם האור שאינו בגדר גילוי, וכשנמשך ומתגלה הוא מתגלה בכל עצמותו".

כ"ק אדמו"ר שליט"א מחק את התיבות: "אם פירוש", "הוא ענין אחד עם", "ריבוי אור, מ"מ הוא", "שזהו"ע", "(וכשנמשך ומתגלה)"; וכתב:

[מדלג ברגלו אחת לבד] דוגמא לזה [בחי' או"א יונקים ממזלא, דהגם שהוא הארה לבד, בחי' מזל ושערות] ע"ד [רגל] – הוא ריבוי אור (ומכש"כ רגל שהוא אבר)

[5] במכתבם כתבו: "ב) מהו פירוש שגם בחי' מקפץ, המשכת עצם האור, הוא ע"י בחי' רגל? אם הכוונה ע"ד משנ"ת בהשיחה בענין העצם כשאתה תופס במקצתו אתה תופס בכולו, דפירוש מקצתו הוא מצד ההתגלות למטה שמצד הגילוי הוא בגדר ציור והתחלקות, דזהו"ע מקצתו, אבל יש בזה כל העצם. ועד"ז פירוש שמתגלה ע"י בחי' רגל, ומ"מ נעתק הוא בכל גופו".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

(א) על מה שכתבו: "אם הכוונה כו" – מחק תיבת "אם", וכתב:

[הכוונה ע"ד משנ"ת בהשיחה בענין העצם כשאתה תופס במקצתו אתה תופס בכולו] וע"ד שהנשמה הוא אלקות שנעשה נשמה

(ב) על מה שכתבו: "דפירוש מקצתו כו", כתב:

במ"א מצוין ע"ז: עיין בי' שחורה אני בהגהה.

[6] במכתבם כתבו: "ג) מהו ההפרש בין דחיית הקליפות לביטול המלאכים, שלביטול המלאכים מספיק גם או"פ שבהשתל', אף שהוא בגדר קו המדה?".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

(א) על מה שכתבו: "מהו ההפרש בין דחיית כו", כתב:

[ההפרש בין דחיית] **וביטול** [הקליפות לביטול המלאכים]

(ב) על מה שכתבו: "שלביטול המלאכים מספיק גם או"פ שבהשתל', אף שהוא בגדר קו המדה", כתב:

במ"א מבואר שגם [לביטול המלאכים] **באצבעו הקטנה מל' – ה"ז מרוממות המל' – היינו סוכ"ע (י"ל ששייך גם לענין דהשתל' הכתרים זמ"ז). כאן – נראה הכוונה כי מצד קו המדה אין שייך גילוי בארמ"צ כלל כמלאה גילולים. או ע"ד הפי' דולא מלאך כי מלאך הי' נבלע ונשתקע שם (הובא בלקו"ת צו טז, א – כן – כנ"ל אפ"ל: מפני שהי' בתוקף עדיין דלא נתמלאה סאתן (ובזה מובן החילוק ממחנה סנחריב)**

ק

[לאחר יום ב' דחג השבועות, תשכ"א]

מענה להמניחים על שאלתם בהמדובר בהתועדות יום ב' דחג השבועות – בענין העובר קו התאריך בימי ספירת העומר, שיי"ל שחג השבועות אצלו צ"ל ע"פ הספירה שלו:

"איך מתאים ביאור השיחה משנת תשי"ז שנעתקה כאן, למ"ש שבה' בסיון אצ"ל זמן מ"ת? וגם איך מתאים למ"ש הדברי נחמ"י בהשלמת השו"ע סימן תקפא בקו"א?

(ב) ישנם טוענים שהגם שמצות ספירה היא על כאו"א, וחגה"ש הוא בהמשך לספה"ע, מ"מ אינו בא בהמשך להספירה של כאו"א, כ"א לספה"ע של כלל ישראל. ומביאים רא"י (א) מנשים שפטורות מספה"ע

ומי"מ מחוייבות בחגה"ש, שבהן אא"ל שחגה"ש בא בהמשך לספירתן, שהרי פטורות מספירה, כ"א בהמשך לספירה של כלל ישראל. (ב) איך יהי' הדין בגר שנתגייר בערב חג השבועות, שמסתמא יהי' מחוייב בקדושת היום, אף שלא הי' לו מקודם ספירה כלל. וא"כ מוכיחים שעצרת נמשך לספיה"ע של כלל ישראל.

מהי התשובה על טענתם? ומהי ההוכחה שחגה"ש בא בהמשך לספיה"ע של יחיד? אולי כדאי לציין דברי הרמב"ן (ויקרא כג, טו) וז"ל: שיספור שבע שבתות תשע וארבעים ויקדש יום החמישים הנספר בידו".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א (מצילוס כתי"ק – תשורה שפירא ח' סיון תש"ס ע' 59):

[1] על מה שכתבו: "איך מתאים ביאור השיחה משנת תשי"ז שנעתקה כאן, למי"ש שבה' בסיון אצ"ל זמן מ"ת?", כתב:

"ל שהוא ע"ד שהי' במדבר בפעם הא' – שאף שגמרו בנ"י הספירה מצדם הוסיפו (משה, או מלמע' – כשני הדעות שבש"ס) יום א' וניתנה תורה ביום נא. והי' ביום הַשְּׁשִׁי דוקא – כפסק אדה"ז.

[2] על מה שכתבו: "וגם איך מתאים למי"ש הדברי נחמי' בהשלמת השו"ע סימן תקפא בקו"א?", כתב:

– הד"נ פליג בשנים: 1) ס"ל דהלכה כר"י דבז' בסיון ניתנה תורה. ומזה דתמיד צ"ל בחה"ש זמן מ"ת.

[3] סימן בעיגול את התיבות: "לספיה"ע של כלל ישראל", וכתב:

!?

אפילו נביא אין רשאי לחדש מצוה. וכאלו נאמר שישנה הנחת תפלין של כלל ישראל! (ועייג"כ שו"ע אדה"ז סתפ"ט ס"א).

[4] סימן בעיגול את מה שכתבו: "ומביאים ראי' כו", וכתב:

מעורב בזה ב' גדרים: קביעות זמן (בירור), עשי'. מהנ"ל הוכחה שאין חה"ש נעשה ע"י ספה"ע (עכ"פ לא ע"י הספירה) (כמו שאין חהמ"צ נעשה ע"י י"ד ימים שקדמוהו, כ"א ע"י יצי"מ. ועד"ז בסוכות וכו') [בנשים עוד נקודה – שלכמה דעות – במ"ע שהזמ"ג בעלה פוטרה, ולא שאין בהן הענין מלכתחילה. וק"ל] – ולפי הקס"ד של המקשן – אינו מובן למה ממרחק יביא לחמו, והו"ל להוכיח ממי ששכח או הזיד מלספור פ"א (או שלא סיפר כלל) שמפורש דינו בשו"ע [ואף (שע"פ הפנימי' – הרי) שחסר לו יום (בירור מדה)] – ובכלל הוא כמו בכמה

ענינים שע"פ פנימי' – צ"ל הכנה כוונה או ברכה בכדי שיעשה הענין. ובדין הנגלה – בעשי' גרידא או בבוא הזמן הקבוע – בכל אופן נעשה הענין (כגוף בלא נשמה וכיו"ב). וי"ל כמה הסברים בזה. ואכ"מ. וגם דוגמאות בדין: כיפר ולא כיפר, שינה עליו הכתוב (ודוקא אז) לעכב, צ"ל ראוי לבילה אבל אז אינה מעכבת ועוד.

בכללות – היסוד דתורה על הרוב תדבר

קד

[י"ב סיון, תשכ"א]

מענה לר' דובער בוימגארטען (תשורה איידעלמאן ל"ג בעומר תשס"ו ע' 41-42):

[1] במכתבו כתב: "קבלתי מענת כ"ק אד"ש, אבל לא הבנתי מזה מה עלי לעשות בפו"מ. טלפנתי אל העו"ד ואמר לי שהיום אי"ל מענה ברורה שאטלפן לו מחר בצהריים, אבל האם להתענין בהצעת... או לא, וכן מכל הדו"ד עם... האם להתענין הלאה בזה או לא. וגם מה שכתב כ"ק אד"ש בסוף דבריו על מכתבי אופן שליחות של ליובאוויטש וכו' אין מתאים כלל וכו', כבר אינני יודע האם יש ענין בשביל... לחשוב אודות הסתדרות בבווענאס איירעס".

על התיבות: "קבלתי מענת כ"ק אד"ש", כתב כ"ק אדמו"ר שליט"א:

(1) שעניתי' לא בפעם הא', כ"א זה פעם ב' או ג' – וחוזר ושואל!

[2] במכתבו כתב: "חפצי ורצוני למלאת כוונת כ"ק אד"ש כמו שצ"ל וכמו שהוא מבין את הכוונה ולזכות להיות שליח שלו. אין לי שום נפק"מ, אם זהו רצונו. אבל אם זה ענין וואס איך אליין שפאר זיך אהין, למה לי כל הענין. אבל מכיון שמכ"ק אד"ש שמעתי כמ"פ אודות מדינת ארגנטינה וכו', ע"כ אבקש שיואיל נא כ"ק אד"ש להאיר עיני ויורה לי מה עלי לעשות בזה, וכן איך ובאיזה אופן אחליט עד כמה מבוססת הדין וחשבון".

על התיבות: "שפאר זיך אהין", כתב כ"ק אדמו"ר שליט"א:

(2) ובתקפו עומד

[3] במכתבו כתב: "עד"ז הוא גם בנוגע להצעות...".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א :

(3) שייך לסוחר

[4] על ענין מסויים שכתב, כתב כ"ק אדמו"ר שליט"א :

שייך להתייעץ עם אלו המכירים את המציעים מצב המוסד וכו'.

קה

[י"ז סיון, תשכ"א]

מענה להתי' משה יחיאל פעלער (תשורה פעלער י"ז מנ"א תשפ"א ע' 8) :

[1] במכתבו כתב: "הנני למסור הפוטוגרעפס שלקחתי עם הנוער שהצלחנו, בברכת כ"ק אד"ש, להביא מפענעמה לשיבת כ"ק אד"ש בבוסטון. כוונתי לצרף להארטיקל שלי שידפיסו לשבועון דפ' קרח, אי מהתמונות האלה, לענ"ד התמונה שבו תמונת כ"ק אדמו"ר מו"ח כ"ק אד"ש, אבל באם אין נכון זה מאיזה טעם הנני לבקש הוראת כ"ק אד"ש איזה מהם לצרף".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א :

(א) על מה שכתב: "הנני למסור הפוטוגרעפס כו", כתב :

ות"ח

(ב) מחק את התיבות "אבל באם אין", וסימן בחץ את התיבות "נכון זה".

[2] במכתבו כתב – בקשר לנער מסויים: "הוא בר שלשה עשרה שנים עמו"ש אבל עוד לא חג את הבר מצוה שלו. הם יסדרו את זה בבוסטון".

על התיבות: "לא חג את הבר מצוה שלו", כתב כ"ק אדמו"ר שליט"א :

(2) אבל בטח מניח תפילין?

[3] במכתבו כתב: "הנני מבקש הוראת כ"ק אד"ש באם נכון להדפיס מגבית בהארטיקל שלי שהיות שבברכת כ"ק אד"ש בא הענין לפועל .".

כ"ק אדמו"ר שליט"א מחק תיבת "באם", וסימן בעיגול את התיבות: "נכון להדפיס כו", וכתב :

(3) באם הצליחה המגבית דע"ע

[4] במכתבו כתב: "כשהייתי בבוסטון נאמתי לפני סיום אסיפה של השל"ה סונדיי סקול דבוסטון . . מסדרי המסיבה היו הרה"ח משה שי גורקוב, האחים קרינסקי שי, ומר ומרת ניומאן".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

כמובן נכון במאד. והנכון ג"כ שיכתוב מכ' תודה על הקבלת פנים וכו' בעיקר [מר ומרת ניומאן]

קו

[כ"א סיון, תשכ"א]

מענה לר' דובער בוימגארטען שכתב: "היום בקר מסרתי לכ"ק אד"ש הב' מכתבים שקיבלתי עוה"פ מחברת . . ; כאן שוהה ר' . . שי הטבח של ה . . ויספר נוראות מהרדיפות שקיבלו אנ"ש הספרדים דשם וביחוד מה שסובל . . וכן הגיעו מכתבים עד"ז מ . . וכן הגיע כאן תלי אחד ממונטיבדאו לישיבת מיר, . . שמו, ויספר ג"כ עד"ז שהי' נוכח בבוענאס איירעס בעת המחלוקת בביהכנ"ס ושמע ג"כ הקולות בעת שהכו . . הנ"ל" (תשורה איידעלמאן ל"ג בעומר תשס"ו ע' 42):

(1) האם אין שם ביהכנ"ס אחר להתפלל בו!?

(2) אזכיר עה"צ

קז

[כ"ח סיון, תשכ"א]

מענה לר' יוסף מנחם מענדל טענענבוים שכתב: "בהתאם לזה שכ"ק הורה אחר פורים ע"ד התענינות ע"ד תלמידים דערי השדה (אשר לדאבונינו נמסר לנו דברי כ"ק אז אחר שכבר נסעו) התאספנו בש"ק אחר ההתוועדות הרמ"מ הרד"ר ואני עם מר ליטווין והתלמיד אנדרוסיער שי לסדר שהתלמידים דבאסטאן יבקרו את הישיבה על בעדפארד. ולאחר אריכות הדברים (שהם לא חשבו כלל עד"ז) נסתדר שיתפללו בבוקר בבית מדרש כ"ק אד"ש (לפי תכניתם היו צריכים להתפלל כל א' בבית שהתאכסן ויאכלו שם ארוחת הבוקר), ולנסוע אח"כ לנויארק ועמפיער ויאכלו ארוחת הבוקר אצל מר שפיצער, ואחר הביקור בנויארק לבא לבעדפארד לארוחת הצהרים בשעה 12:30 בערך, והראנו להם את בית האוכל בעת שהתלמידים הצעירים ברכו ביחד בקול. אח"כ אכלו ארוחת

הצהרים ביחד והרב פאגעלמאן שוחח עמהם בבית האוכל, גם נתן להם צידה לדרך: לחם ונקניק ופירות. הנערים הובלו בהבאס של הישיבה לאכסניות שלהם ובעת שנסעו מהבנין יצאו כמה מחלקות ולוו אותם בשיר: כי בשמחה וכו' (ס' "תולדות התמימים בארצות הברית" ע' 576):

ויה"ר שיהי' הנ"ל, התחלה טובה לפעילות ממשית לריכוש תל'

קח

[ז' תמוז, תשכ"א]

מענה לר' דובער בוימגארטען (תשורה איידעלמאן ל"ג בעומר תשס"ו ע' 42-43):

[1] במכתבו כתב:

"שאלתי מר' . . משם, קבלתי זה איזה ימים המענה וועגען אייער קומען אבער איהר קענט געזונטערהייט קומען קיינער זוכט אייך ניט, אף שמתחילה כתב שצריך לזוהר, אבל אח"כ שיחדו שם במקום המתאים און מ'האט די גאנצע זאך אפגעווישט.

אבל העו"ד סיפר לי בתוך הוויכוחים עם הצד שכנגד על . . איך יהי' לנסוע לשם הרי יכולים לשימו בכלא תיכף בהכנסו למדינה. ואח"כ התנגד לנסיעת . . מטעם שישע שם לפתות את העדים שיש לו שם נגדו, וע"ז שאל השופט א"כ באם שיש לך עדים איך אמרת שהנך מוכן לגשת למשפט תומ"י? וע"ז ענה שעדים אין לו שם אבל מחכה משם ניירות. העו"ד מסופק האם נכונים הדברים או שרק מגמגם ומפספט ולאידך גיסא חושש שמא הוא הקטיגור ימסר לשם שהנו נוסע".

כ"ק אדמו"ר שליט"א סימן קו תחת התיבות: "שמא הוא הקטיגור ימסר לשם שהנו נוסע", וכתב:

(1) כל זמן שיהי' ספק – שב וא"ת עדיף

[וראה לקמן מענה קט].

[2] במכתבו כתב: "בהנוגע לבר מצוה של בני, חשבתי לנסוע לאוהל עמו ביום י"ב תמוז קודם התפילה ואח"כ להתפלל כאן, יעלה לתורה במנין כ"ק אד"ש, ואח"כ אחה"צ בשעה 1-2 אחרי שובינו מהאוהל לערוך סעודה ושם יחזור המאמר, ובלילה להשתתף בהתועדות כ"ק אד"ש".

כ"ק אדמו"ר שליט"א סימן בעיגול את התיבות "לנסוע לאוהל" ואת התיבות "ואח"כ להתפלל" וסימן קו-חיבור ביניהם; וכתב:

(2) לברר אצל זקני אנ"ש הנוהגים כן

[3] במכתבו כתב: "אוכל לבשר שהחזן נחמי לעוויצקי שמזמן קודם פסח הנני לומד עמו פעמיים בשבוע ביחד עם משה ביו, הנה בביהכנ"ס שלו הקאנסערווטיבי בקראנפארד ניו גרסי העבירו את הצערעמוניא של בת מצוה משבת, שהי' קודם הרבה חילול שבת דאורייתא, לליל חול. וכן יסד שם חברת שו"ע ללמוד עם הבעה"ב והאברכים הדינים שהנו לומד כאן, והתחיל עם ד' תל' פ"א בשבוע וכבר יש לו יותר ממנין משתתפים, וכעת מסדר שהראביי ילמוד עמהם לפי שהוא מרגיש שהוא אינו דובר הכי טוב עבור זה".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

(3) ת"ח על הבשו"ט

[4] על כללות המכתב, כתב כ"ק אדמו"ר שליט"א:

(4) אזכיר עה"צ

קט

[ט' תמוז, תשכ"א]

מענה לר' דובער בוימגארטען (תשורה איידעלמאן ל"ג בעומר תשס"ו ע' 44):

[1] במכתבו כתב: "התדברתי עוה"פ עם העו"ד ואמר לי אשר הקטיגור טלפן לו ויגיד לו אשר הוא מצידו ג"כ מרגיש Motion שבאם אינו נוסע לחוץ למדינה אזי יהי' המשפט יותר קרוב ולא לחכות לאקטובער, וע"ז ידונו לפני השופט ביום ב' הבעל"ט. ואמרתי להעו"ד שבאם יכול המשפט להיות נגמר קודם ר"ח מנ"א אולי כדאי לעשות ככה, ובכל אופן שלא יהי' בחודש מנ"א כמו שכתוב בשו"ע. והנה מהירותו הוא להיות ששם יש סחורה על יותר מט"ז אלף דולר ואחרי המשפט הכל עבורו, ומלבד מה שיוכל לשלם חובתו בעד עניני המשפט שעולים כבר לסך יותר מאלף דולר וגם להעו"ד וגם בעד נזק וצער ושבת ובושת וכו'".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

(1) יעשו כן ולא יבלבלו בעוד ענינים

[2] במכתבו כתב: "ובעצם הענין של החששות שהעיר, ושע"ז ענה כ"ק אדמו"ר ש"שכל זמן שיהי ספק שב ואל תעשה עדיף" [לעיל מענה קח]. הנה הוסיף העו"ד ואמר שחשש זה רחוק מאוד אחר שהתבונן עוה"פ, ובאם שכן יהי ספק או ספק ספיקא הרי אפי' אם יהי המשפט ויגמר הענין בטוב ג"כ יוכל למסור, לפי שאין זה סדר מסדרי משפטים למסור אלא שחשש הוא שמא יצא זה מגדרו וימסור. ובכן באם יש לחוש לחשש זה הרי גם אח"כ יש לחוש לזה".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

(2) ואז אין מחויב לדעת האם ומתי נוסע להודיעו הנוסע או לא

[3] על כללות המכתב, כתב כ"ק אדמו"ר שליט"א:

(3) אזכיר עה"צ

קי

[לפני י"ג תמוז, תשכ"א]

מענה לר' יעקב ומרת לובא אלטא טויבא ליפסקער שכתבו: "הננו להודיע לכ"ק אדמו"ר שליט"א שביום ג' י"ג תמוז הבעל"ט יסעו בנינו: צבי הירש ושניאור זלמן שי' למחנה "גן-ישראל", ויוסף יצחק ושמואל שי' יסעו אי"ה, עם אחותם חי' צבי תחי', לנאות-דשא. ונבקש ברכת כ"ק אדמו"ר שליט"א" (מצילום כתי"ק – נדפס לעיל. המענה מתפרסם בזה לראשונה באדיבות משפחת הנמען ע"ה וזכות הרבים תלוי' בהם):

ויהא בשטומו"צ

קיא

[ט"ו תמוז, תשכ"א]

"צעטל" בכת"ק שכתב כ"ק אדמו"ר שליט"א להתי' אהרן אביגדור קאזין בקשר לנסיעתו לביתו שבאנגליא בצום שבעה עשר בתמוז יהפך לשמחה (ס' "תולדות התמימים בארצות הברית" ע' 498):

בטח יתחיל אריזת חפציו וכדומה לפני יום ג'.

קיב

[אור לט"ז תמוז, תשכ"א]

מענה לר' דובער בוימגארטען (תשורה איידעלמאן ל"ג בעומר תשס"ו ע' 44-45):

[1] במכתבו כתב: "להוסיף עוד כמה בשו"ט אודות הבחור נחמי' לאוויצקי שקנה כאן במל"ח כמה מהענינים המודפסים כמו השבת ביכעל, תפילין, ומזוזה סיקס אספעקטס, וחילקם מהם בחנם ומהם שילמו לו. בליל אור ליי"ב תמוז הי' אסיפה ומטרתה לשכלל כמה מהענינים הכללים והדתיים וכו'".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

(1) ת"ח על הבשו"ט

[2] במכתבו כתב: "בנוגע לענין המשפט: הי' פרטים שיתקיים מקודם ר"ח מנ"א ויה"ר שיגמר הענין במהרה בכי טוב".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

(2) אזכיר עה"צ

קיג

[ועש"ק בלק, ט"ז תמוז, תשכ"א]

מענה לר' יוסף מנחם מענדל טענענבוים שכתב: "הנני שולח בזה לכ"ק ב' דוגמאות (א' מהישיבה וא' מהמתיבתא) מהסדר הלימוד לימי הקיץ שנעשה ע"י הרמ"ם שי' עבור התלמידים שי', ומצורף בזה ב' המכתבים של כ"ק בהנוגע לימי החופש, אחדים מהרמ"ם מסרו ג"כ שאלות שהתלמידים צריכים לענות בכתב. לכל תלמיד נמסר "תפלת מנחה ומעריב" במתנה (נדבת הרב וויינבערג שי'). לכל א' מהרמ"ם נמסר ב' כרטיסים-כפולים כדי לכתוב לתלמידיו ב' פעמים במשך ימי החופש, כהוראת כ"ק בזה" (ס' "תולדות התמימים בארצות הברית" ע' 613):

ת"ח

קיד

[ועש"ק בלק, ט"ז תמוז, תשכ"א]

מענה לר' דובער בוימגארטען שכתב: "להיות שיש לי ג"פ בשבוע קביעותין עם זולתין בלילה האם ארשם בתוך הלומדים בקביעות החדש כאן בביהמ"ד כ"ק אדמו"ר שליט"א?" (תשורה איידעלמאן ל"ג בעומר תשס"ו ע' 45):

כ"ק אדמו"ר שליט"א מחק תיבת "האם", וסימן קו תחת התיבות "קביעותין עם זולתין בלילה" – וכתב:

פשוט שאין לבטלן ולא [ארשם בתוך הלומדים]

קטו

[אור לכ"ח תמוז, תשכ"א]

מענה לר' דובער בוימגארטען (תשורה איידעלמאן ל"ג בעומר תשס"ו ע' 45-46):

[1] במכתבו כתב: "בנוגע המשפט, אודות חילוקים בשופטים ומייעצים להעדיף א' על שניים אחרים, וע"כ אנא יורנו כ"ק אד"ש היותר נכון שלא למהר ואולי עי"ז נכנס לתוך חודש מנ"א או יותר טוב למהר".

כ"ק אדמו"ר שליט"א סימן בעיגול קטע זה, וכתב:

(1) כעצת העו"ד בזה

[2] במכתבו כתב: "רוצף הנני מכתב שקבלתי מאת הבחור נ.ח. מב.א. בה מבקש אותי לשאול מאת כ"ק אד"ש אודות למוד, ואנא שיואל כ"ק אד"ש להורות מה לענות לו עי"ז".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

(2) בגיל שלו הרי העיקר ענין שידוך וכיון שזה בקל יותר באה"ק ת"ו מאשר בכאן – יש להתענין בנסיעה לשם מאשר לכאן

[3] על כללות המכתב, כתב:

להחזיר

אזכיר עה"צ

קטז

[י"ג מנ"א, תשכ"א]

מענה לאחת שכתבה שהתפללה להקב"ה על ענין מסויים ותפלתה נתקבלה (תשורה לוי"ט אד"ר תשס"ה ע' 26):

איך שתפלה ביחד עם בטחון חזק בה' (מתוך שמחה דוקא) מועלת.

קיז

[אור לב' אלול, תשכ"א]

ממענה לר' דובער בוימגארטען (תשורה איידעלמאן ל"ג בעומר תשס"ו ע' 46-47. קובץ פלפולים-והערות ארגנטינא חוברת יא ע' 42-41):

[1] במכתבו כתב: "לפני שבוע או עשרה ימים, הופיע אצלי להקביעות דדא"ח התל' ב. ויגיד לי אשר ער האט א לאנגע צייט ערנסט געטראכט, וכמה לילות לא ישן מטעם זה ההתבוננות, ויחליט אשר אינו יכול להיות חסיד ליובאוויטש, מטעם אשר מוצא כו"כ ענינים מנגדים לשו"ע, וכן אין לו הנאה מלימוד דא"ח. ואילו מצא אשר החיוב ללמוד דא"ח הי' תקיף וחזק כמו החיוב דנגלה הי' לומד אעפ"י שאין נראה לו, אבל מכיון שמצא בשו"ע וכו' וכו"כ שמנגדים בכלל ללימודים אלו, ובמילא אין החוב שעלי' כ"כ חזק, אשר על כן החליט להפסיק מללמוד. ואף שכל אדם מישראל צריך לבחור לו שיטה ולו אין נראה גם השיטה של... וכו' מ"מ עד שימצא משהו שכן יוכל להיות להמצא שם אין דער היים ילמוד גפ"ת ומוסר, ודי לו".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

ג) יסבירו אז גענוג שפילען זיך בנוגע לתומ"צ. פס"ד ברור בשו"ע (או"ח ר"ס צ"ח) שלפחות ג"פ ביום צריך לחשוב (שפי' – באופן דהבנה עיי"ש) מרוממות הא-ל, כן מחוייב בתמידות (בתוככי כל ישראל-ל) לייחדו לאהבו וליראו (הקדמת ס' החינוך) – ואין אלו מצוות שבדיבור אלא – שבהבנה, והדרך לקיומם היא ע"י שיתבונן כו' (רמב"ם הל' יסוה"ת רפ"ב) ואינו ידוע בנוגע לאחרים, אבל לאנשים כערכנו (משא"כ בראשונים כמלאכים כו') יכול שילמוד נגלה ומוסר כל היום כולו עשירות שנים ולא ידע מאומה לפי שכלו שלו שזה נדרש מרוממות הא-ל (ועיין הקדמת ס' חוה"ל) ובמילא לא יקיים ר"ל אף פעם כל מצוות הנ"ל – ומה שלא נהנה מזה – פס"ד הוא, מצוות לאו ליהנות ניתנו.

[2] במכתבו כתב: "משא"כ עם נ.ל. בכלל הולך בסדר טוב ומרווה צמאוננו ונראים לו יותר עניני הדא"ח . . . וכאן מוכרחני לכתוב אשר על משמרתי עמדתי ואפי' בליל אור ליום ג' שבוע העברה אזרתי חיל ונסעתי אליו ולמדתי עמו וכ"כ שלט מוחי על לבי . . . ואנא יברכני נא כ"ק אדמו"ר שליט"א שאזכה להתעסק בעבודות אלו מתוך הרחבה והרווחה ומנוחת הנפש ומנוחת הגוף".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

(ד) אזכיר עה"צ

[3] במכתבו כתב – בקשר לא' ממקורביו: "כששב ממאנטרעאל לא התקשר עם ליובאוויטש באופן כמו קודם נסיעתו אך סידרתי שלום בין . . . והוא, והשבת שעבר שבת עמהם בראקוואי ואיה"ש ביום ב' בקר ב' אלול נוסע צלחה למילאן".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

(ה) באיזה הנחה נסע? (בנוגע חב"ד במילאן)

[4] במכתבו כתב: "כאן מוצאני לנכון לשאול עוד הפעם האם מכתביי מזמן לזמן עם פרטים ופרטי פרטים אינם הכבדה על כ"ק אדמו"ר שליט"א והאם חפץ מכתביי אליו שלפעמים נראה כאילו הנני מכביד עליו".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

פשוט שנכונה הפרטיות וטובה.

קיח

[ה' אלול, תשכ"א]

מענה לר' דובער בוימגארטען שכתב: "ויואיל נא כ"ק אדמו"ר שליט"א לברך . . . שיצא הפס"ד מאת השופט – שגוי הוא ואינו בעל בחירה – לטובת . . . ויהס קטיגור ויקח הסניגור מקומו וישחררו . . . תומ"י ויתנו ל . . . הסחורה. שאוכל במהרה ליסע למקומי אויף דורכפירעהן די כוונה עם כל צאצאיי כפי שכ"ק אדמו"ר שליט"א מבין אותה" (תשורה איידעלמאן ל"ג בעומר תשס"ו ע' 48):

אזכיר עה"צ והרי הימים ימי רצון ורחמים

ק"ט

[קייץ, תשכ"א]

מענה להרב פינחס קארץ (מהעתיקה). המענה מתפרסם בזה לראשונה באדיבות משפחת הנמען ע"ה וזכות הרבים תלוי בהם):

מהעיקרים: היסח הדעת

(לא מלחמה בהדעת)

והצלחה

אזכיר עה"צ

קכ

[תשכ"א]

מענה להמזכיר הרח"י קרינסקי שכתב – בקשר לתערוכת ספרי קה"ת ביריד הספרים הבינלאומי השנתי המתקיים בארצות הברית: "מצו"פ דו"ח מההוצאה והכנסה של התערוכה תשכ"א, ורשימה מאלו שעזרו בזה. מצורף ג"כ הדו"ח מאשתקד להשוואה" (מצילום כתי"ק – תשורה ניו כ"ה אד"ש תשס"ח ע' 21):

כיון שהי' הנ"ל בהצלחה רבה (וכמובן – שזכות הוא לכל המתעסקים בזה, ובפרט להעומדים בראש), כדאי להענין ע"ד עוד תערוכות כהנ"ל.

[כמדומה, ישנו משרד מיוחד ע"ז בהנהלת העיר].

ויה"ר שג"ז יהא בהצלחה, ובגו"ר.

ליקוט מענות קודש

- תשכ"ב -

קכא

[לאחר יום ב' דראש השנה, תשכ"ב]

מענה להמניחים על שאלתם במאמר ד"ה טוב טעם ודעת גוי' שנאמר בהתועדות יום ב' דראש השנה :

"בהמאמר נתבאר ענין ג' הסעודות דשבת, מעלי שבתא הוא בחי' התענוג שמעבודת הבירורים, יומא דשבתא הוא בחי' תענוג העצמי שנמשך אחרי זה, אבל הוא ע"ד פנימיות עתיק כמו שבא בפנימיות אבא, ורעוא דרעוין הוא בחי' פנימיות עתיק כמו שהוא במקומו, תענוג העצמי ממש.

ונתבאר שגם בתורה ישנם בחינות אלו. בחי' התענוג עצמי כמו שנמשך בחכמה הקדומה, ובחי' תענוג עצמי ממש. ולכן נענש דוד על שאמר זמירות היו לי חוקיך, לפי שענין הזמירות הוא גילוי תענוג עצמי כמו שנמשך בחכמה וכו', ואי"ז אמיתית ענין התורה.

ובזה נתבאר תוכן הבקשה טוב טעם ודעת למדני, טוב טעם הוא תענוג הפשוט מה שלא בא גם בהעלם העצמי דחכמה, והבקשה שגם זה יבוא בגילוי, עד לשכל הגלוי שבמוח הגשמי, שזהו למדני. וזהו ג"כ מה שאומר "ודעת", היינו שבחי' תענוג הפשוט יהי' ע"ד ודעת, דע"ה שהדעת הוא כמו פנימיות הכתר (דלכן כשאין הכתר נמנה, והו"ע פנימיות הכתר, הדעת נמנה) ומ"מ נמנה במנין הספירות, היינו שבא בהתגלות, דכמו"כ גם הטוב טעם בחי' תענוג עצמי הפשוט, יבוא בגילוי.

שאלה: מסגנון לשון המאמר משמע שתוכן הבקשה שבבחי' טוב טעם יהי' למדני, היינו שכמו שהוא בעצמותו יבוא בגילוי, בלי שום ירידה כלל, ולא ע"ד פנימיות עתיק כמו שבא בפנימיות אבא. ולפי"ז מהו הדמיון לענין הדעת, והרי הדעת עם היותו כמו פנימיות הכתר מ"מ הוא ירידה כו', שלכן מביאים (קונט' קיח ספ"ד) דוגמא לפנימיות עתיק כמו שבא בפנימיות אבא, מענין הדעת כו'?"

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א (מצילום כתי"ק - ריש תו"מ סה"מ תשכ"ב):

[1] מחק את התיבות: "ולפי"ז מהו", "והרי", "הוא ירידה כו"; וכתב:

ו[הדמיון לענין הדעת] ש[הרי הדעת עם היותו כמו פנימיות הכתר מ"מ]
בא בהבנה (במנין הספי')

[2] מחק את התיבות: "שלכן מביאים", "דוגמא לפנימיות עתיק כמו שבא בפנימיות אבא, מענין הדעת כו"; ועל התיבות: "(קונט' קיח ספ"ד)", כתב:

והרי, כמדומה, בעת האמירה ציינתי להמשך זה. ועיי"ש לאחרי סי"א.

קכב

[ועש"ק האזינו, י"ב תשרי, תשכ"ב]

מענה לר' אפרים וואלף שכתב:

"ישנם מבין אנ"ש האומרים שעניני כק"ש יכולים זיך אויספירען במלואן רק ע"י צעירים. – לפי"ד אני כבר לא בין הצעירים – והנני שואל האם כדאי למסור את כובד האחריות למי מהצעירים (לי אין הצעה מפורטת וגם לא אמרו לי שם) ואני אהיה כעין עוזר אצלו – או שבכלל אעשה משהו אחר.

שאלתי מעין זה לפני כמה שנים ולא קבלתי מענה; והנני כותב עד"ז עוה"פ כי אינני רואה הצדקה שהמוסדות – הן הישיבה והן ביסל"מ או אפילו ביה"ס בלוד – יסבלו ע"י שאני לא בסדר וכד'.

הנני מבקש סליחה מכ"ק אדמו"ר שליט"א: אמנם מחשבות כאלו מטרידים לפעמים והנני מבקש שכ"ק אדמו"ר יבהיר כל המצב וכל הדברים יתבררו ללא ספיקות, שכל אחד ידע תפקידו ויוכלו למלאות רצון כ"ק אדמו"ר שליט"א בשלימות, ושכל המניעות וההסתרים יתבטלו."

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א (ס' "ימי תמימים" ח"ג ע' 90. תשורה מוזיקנט ל"ג בעומר תשס"ב ע' 50):

[1] סימן את התיבות: "שעניני כק"ש יכולים זיך אויספירען במלואן רק ע"י צעירים", וכתב:

ברוח ובמרץ, ואין זה נוגע כלל לשנים, ובעוה"ר כו"כ צעירים הישנים שינה עמוקה

[2] על כללות המכתב, כתב :

כבר עניתיו שינהל המוסדות והענינים בשמחה ובט"ל וזכות הרבים והתעוררות ר"ר דנשיאינו – מסייעתו הלוח והוסיף

קכג

[ועש"ק בראשית, כ"ו תשרי, תשכ"ב]

מענה למרת יהודית גראנער (אשת המזכיר הרי"ל גראנער) על מכתבה – בהמשך להמדובר בהתועדות יום שמחת תורה, ע"ד הנהגת הרבנית רבקה נ"ע שהייתה ממשכנת את התכשיטים שקיבלה מבעלה אדמו"ר מהר"ש למטרות צדקת הכנסת כלה, והלימוד וההוראה מזה בשלילת חיי מותרות – בו כתבה אשר מוסרת את טבעת היהלום שלה לכ"ק אדמו"ר שליט"א (תשורה כהן י"ב תמוז תשס"ד ע' 24. קובץ ועד תלמידי התמימים חה"ס תשע"ד ע' 14) :

בטח בהסכם בעלה שי' וכוונתה רצוי'. – ומצו"פ הטבעת. און זאל עם טראגען מתוך בריאות הנכונה שמחה וט"ל לאורך ימים ושנים טובות.

– אבל לא תעשה האליוואוד קיטשען גם כשירחיב ה' פרנסתם עוד יותר.

קכד

[אדר"ח מרחשון, תשכ"ב]

ממענה להתי' משה יחיאל פעלער (תשורה פעלער י"ז מנ"א תשפ"א ע' 8) :

[1] על ענין מסויים שכתב בקשר לחתונתו, כתב כ"ק אדמו"ר שליט"א :

(2) בכגון זה מובן, אשר העדר מענה פירוש – שצ"ל כמו שהוא אצל תמימים ותלמידי תו"ת שמתחתנים עתה בשטמו"צ

[2] במכתבו כתב: "אבי שי' וגם כלתי תי' רוצים מאד לדעת אודות ההסתדרות שלנו אחר החתונה. מכ"ק אד"ש שמענו שעלינו להסתדר במיניאפוליס, ומהרב חודאקוב שי' קבלתי ההצעה להיות Regional Director של המלי"ח במיניאפוליס כמו שנמצאים Regional Directors בדעטראיט ובמיאמי".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א :

(3) הצעה נכונה. ולנהל העניינים באופן שבמשך הזמן יהי' גם רב שם (אם שלע"ע מפני המצב שם, אולי אין כדאי לאמר זה בפירוש)

[3] במכתבו כתב: ". לדעת אם יתחיל השליחות שלנו תיכף אחרי החתונה?".

כ"ק אדמו"ר שליט"א סימן קו תחת התיבות "אחרי החתונה", וכתב:

(4) באם יש שם נשים צעירות יר"ש – עכ"פ אחדות.

קכה

[ט"ו מרחשון, תשכ"ב]

מענה לר' יוסף מנחם מענדל טענענבוים שכתב: "הנני בזה להודיע לכ"ק כי הר"י שוועי שי' התחיל אתמול – אחר ארוחת הצהרים – ללמוד עם הכתה והתעסקות בהדארמיטארע. ויתן השי"ת שתהי' בהצלחה" (סי' "תולדות התמימים בארצות הברית" ע' 613):

אזכיר עה"צ.

קכו

[אור לט' כסלו, תשכ"ב]

מענה להשליח ר' ירחמיאל בנימין הלוי קליין על דו"ח שכתב (להנהלת המל"ח) מנסיעתו לשליחותו באוסטרליא (מצילום כתי"ק – קובץ "מיין גענעראל" ח"ב ע' 8-10):

[1] במכתבו כתב בין השאר – בתיאור משך נחיתת-הביניים בלונדון: "ואח"כ נסעתי להראיון בהדזשואיש קראניקעל . . .".

כ"ק אדמו"ר שליט"א סימן בעיגול את התיבות "נסעתי להראיון", וכתב:

פרטים?

וסימן תיבות אלו בחץ.

[2] על כללות המכתב, כתב כ"ק אדמו"ר שליט"א :

(2) (הפ"נ נלקח)

אזכיר עה"צ

קכז

[ועש"ק וישב, כ"ג כסלו, תשכ"ב]

מענה להשליח ר' ירחמיאל בנימין הלוי קליין על דו"ח נוסף שכתב (להנהלת המל"ח) מנסיעתו לשליחותו באוסטרליא (מצילום כתי"ק – קובץ "מיינ גענעראל" ח"ב ע' 12-13):

פננ

קכח

[ט"ז שבט, תשכ"ב]

מענה לא' שביקש עצה לנטייתו לכעוס, וכן למצב השלום-בית בביתו (תשורה קרעמער י"ד אלול תשע"ג ע' 23):

בנוגע לענין הכעס – דברים מבהילים כתוב עד"ז בכתהאריז"ל (ומרומז גם בנגלה). וישתדל להיות חקוק זה בזכרונו. וכן מש"כ בתניא רפמ"א: והנה ה' נצב עליו ובוחן כו' – ואיך זה יתכעס בנוכחותו של ממה"מ הקב"ה! כן יחליט – כשיכעוס ימתין 60 סעקונדעס טרם ידבר בזה (ובמילא ישקוט הכעס ברובו).

ביחסו לזוג' תי': יחקוק בזכרונו ציווי חז"ל (חולין פ"ד, ב) שצריך לכבד את אשתו יותר מלפי היכולת וצריך להזהר מלצורה אפילו בדברים (ב"מ נט, א).

קכט

[כ"ג שבט, תשכ"ב]

ממענה לר' בן ציון שם-טוב על מכתבו בעניני עסקנות (מהעתקת המזכיר):

אזכיר על הציון

קל

[שבט, תשכ"ב (1)]

מענה לתלמידי ה"קבוצה" מאה"ק הלומדים בישיבת תו"ת המרכזית שכתבו – בקשר להשתדלות להארכת זמן שהותם בחצרות קדשנו :

"מכיון שכנראה שבקשתנו בפרטיות שהגשנו ע"י הקונסוליה למשרד הבטחון וכן בקשת הנהלת הישיבה לא התקבלה, ברצוננו להגיש היום בקשה חדשה לתקופה של 3 חדשים וזהו נוסח בקשתנו :

"נא לאשר שהותי בארה"ב לתקופה של 4 חדשים. הנימוק הוא, מכיון שאנו נמצאים כבר בארה"ב אצל כ"ק אדמו"ר שליט"א מליובאוויטש, ומשרד הבטחון הואיל לאשר את בקשתנו הקודמת, מבקשים אנו להאריך לערך 4 חדשים מכיון שכידוע הנסיעה לרבי אינה קלה, ועוד פעם לבוא זה דבר שתלוי בהרבה קשיים, לכן מבקשים אנו להבין את מצבנו ולאשר את הבקשה הנ"ל".

הרב דזיקאבסאהן שי' יסע היום לוינגרטן וידבר אתו ע"ד הבקשה הזאת ושהנ"ל יעשה השתדלויות לועדה המטפלת בענין זה שיאשרו לנו בקשה זאת לכה"פ".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א ("בית משיח" גליון 827 ע' 42. והעתקה) :

נכון הדבר. ואולי למשך שיכלול את חג הפסח (ואפשר להוסיף זה בנימוק הבקשה).

קלא

[שבט, תשכ"ב (2)]

מענה לא' התמימים מתלמידי ה"קבוצה" מאה"ק הלומדים בישיבת תו"ת המרכזית שכתב – בקשר להשתדלות להארכת זמן שהותם בחצרות קדשנו :

"דברנו היום אחה"צ עם הר' דזיקאבסאהן והוא מסר לנו הידיעות מהסוכנות שאמרו שהי' להם ידיעה שלילית מהקונסוליה. בכל אופן עפ"י הצעת הר' דזיקאבסאהן שלחנו את הבקשות לקונסוליה, ואח"כ דברתי בטלפון עם הקונסוליה ואמרתי להם ששלחתי מכתב בקשה לתקופה יותר קצרה, והם ענו שהגיעה כבר תשובה שלילית אליהם ושלחו כבר היום מכתבים לעשרת הבחורים שעליהם לחזור.

ושאלתי על איזו בקשה היתה התשובה ואמרה לי שעל שנה. אמרתי להם – אבל עכשיו ברצוני לשנות הבקשה לתקופה יותר קצרה עד אחרי חג הפסח. וענו לי שהם לא יכולים לקבל את המכתב רק מה שהם יכולים לעזור לנו הוא שנשלח מברק למר ניב בו אנו מבקשים בקשה זו לאשר לכה"פ עד לאחר חגה"פ. והם חיכו לתשובה מניב ע"ז והמכתב הי' מונח אצלם בינתיים. וע"כ שואלים אנו מכ"ק אדמו"ר שליט"א אם לשלוח מברק, ואם אנחנו לבד או שהנהלה תשלח את המברק, וכן שואלים אנו אם כדאי לטלפן במקום להבריק.

"אנו מבקשים להאריך את שהותנו כאן עד אחר חג-הפסח כיון שאנו מעוניינים מאד להיות במחיצתו של הרבי בפסח שהוא משהו מיוחד, ונסיעה לרבי פעם שני' כרוכה בקשיים רבים. נא להבריק תשובה בהקדם".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א ("בית משיח" גליון 827 ע' 42-43. והעתקה):

כ"ק אדמו"ר שליט"א מחק חלק מהדברים שבמכתבם, וכתב:

יתייעצו בכהנ"ל (לבד הנמחק) עם ההנהלה.

קלב

[כ"ב אד"ש, תשכ"ב]

מענה להתי' שמואל פסח באגאמילסקי שכתב:

"הנני למסור נוסח השטר הרשאה למכירת חמץ שבדעתי לשלוח אי"ה למקומות שבקרתי שאין מי לסדר זה שם.

והנני לשאול בהתאם להחוספה עפ"י הוראת כ"ק אד"ש "ישראל המוכר או בא כחו יהי' באם ירצה מורשה מהנכרי הקונה ושלא על מנת לקבל פרס למכור בשבילו או לתת במתנה מהעניינים הנמכרים" [ראה ליקוט מענות קודש תש"כ מענה כא]:

א) אם להוסיף זה בסוף השטר קודם תי' "וכ"ז נעשה . . .".

ב) כיון שנוסח זה נכתב בהשטר שהמוכרים חותמים עליו אם לשנות הנוסח קצת ולכתוב "ואנו המוכרים או בא כחנו כשנרצה נהי' מורשה מהנכרי . . .", או נוסח אחר "וכ"א מאתנו המוכרים או בא כחו יהי' באם ירצה מורשה מהנכרי . . .".

ג) אם למחוק תיבות "וכ"ז נעשה) בת"כ ובקאג"ס ובכל אוהיו"מ".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א (קובץ "שאלות פירושים וביאורים" חוברת ב ע' 24-23):

מחק את התיבות: "ואנו המוכרים... נהי' מורשה מהנכרי...". וכתב:

יברר בכהנ"ל ובכללות נוסח השטר – פס"ד רבנים מורי הוראה בפועל, ויעשה כהוראתם.

וכן בנוגע לקרה"ת וכו' – שהציע מאז.

[וראה לקמן מענות: קלד, קלה, קמ].

קלג

[כ"ו אד"ש, תשכ"ב]

מענה להרב יואל הכהן כהן שכתב – בקשר להמדובר בהתועדות ש"פ שמיני, ע"ד הלימוד מג' הדיעות בזמן הציווי על עשיית ונדבת המשכן, כנגד ג' הסוגים שבבני צדיקים בינונים ורשעים: "היות שלא תפסנו את קישור הענינים שבהשיחות דשבת, ובהיות שזה נוגע לכללות נושא הענינים שבהשיחות, רשמתי בפרטיות (כי בקצרה קשה לברר את הספיקות) את הספיקות. ואולי אפשר לענות על זה בקצרה עכ"פ, כי זה נוגע לכללות רשימת השיחה" (מצילום כתי"ק – ריש תו"מ התועדויות חל"ג (תשכ"ב ח"ב)):

בקצרה

להדיעה דגם נתינת בני' למשכן קודם העגל – לצדיקים (פסקה זוהמת. חירות מיצהר)

[להדיעה דגם] אמירת הק' למשה אחרי ותיכף ליוהכ"פ – בינונים (שנאמר – סלחת. וצדיקים – ראה הק' שהם מועטין).

[להדיעה] דציווי הק' לפני העגל ועמד בתקפו (שהרי לא נצטווה למשה שנית) גם ביום עשייתו (ובזה חידוש דיעה זו) – לרשעים.

ענין הדיחוי שאינו – נלמד מדיעה הא'. אין ללמדו מדיעה הג' (שלא "נדחה" הציווי) – כי אז הציווי במח'. ובמח' לא הי' חטא (עיי' אבן עזרא).

קלד

[כ"ח אד"ש, תשכ"ב]

מענה להתי' שמואל פסח באגאמילסקי שכתב – בהמשך להמענה שקיבל (לעיל מענה קלב): "שאלתי ג' רבנים וזהו חו"ד: הרב דווארקין . . הרב יאלעס . . הרב הרליג . . ; בכללות נוסח השטר – כולם מסכימים שטוב. והיות שיש בזה חילוקי דעות, הנני לשאול מה לעשות בפועל" (קובץ "שאלות פירושם וביאורים" חוברת ב ע' 24-25):

ודעת הרב פיעקארסקי שי'?

יעשה כהכרעת הרוב (כולל [ודעת הרב פיעקארסקי שי'])

[הגהות כ"ק אדמו"ר שליט"א על נוסח שטר-ההרשאה – ראה קובץ "שאלות פירושם וביאורים" שם ע' 26-27].

קלה

[ער"ח ניסן, תשכ"ב]

מענה להתי' שמואל פסח באגאמילסקי שכתב – בהמשך להמענה שקיבל (לעיל מענה קלד) – את דעת הרב ישראל יצחק פיעקארסקי, וכתב: "וכיון שבנוגע לבי' הפרטים הוא מחצה על מחצה, הנני לשאול איך להכריע" (קובץ "שאלות פירושם וביאורים" חוברת ב ע' 25):

ישאל חמישי שיכריע

קלו

[חורף, תשכ"ב]

מענה להרב פינחס קארף (מהעתקה. המענה מתפרסם בזה לראשונה באדיבות משפחת הנמען ע"ה וזכות הרבים תלוי בהם):

על מה שכתב ע"ד רצונו לצאת בשליחות כ"ק אדמו"ר שליט"א – כתב:

(1) הרי – גם בעניניו עתה – ה"ז שליחות, באם יהיו במסירה ונתינה וכו' ובשמחה כו' – כרצון המשלח.

על מה שכתב ע"ד סדר הנהגה – כתב :

(2) יברר אצל המשפיעים וזקני אנ"ש – שיודעים הנהג מלפנים ברוסיא פולין וכו'

על כללות המכתב – כתב :

(3) אזכיר עה"צ

(4) קבלה

על מה שכתב ע"ד התעסקות בענינים הגשמיים של ישיבת "אחי תמימים" בנוארק – כתב :

(5) יתייעץ בזה עם הנהלת אח"ת דנוארק ואנ"ש דשם – היודעים פרטי המצב וכו'.

על מה שכתב ע"ד מצבו של ילד מסויים בגן-הילדים אותו מנהלת זוגתו – כתב :

(6) ת"ח על הבשו"ט

קלז

[לפני חדש ניסן, תשכ"ב (1)]

מענה להמזכיר הרי"ל גראנער על מכתבו – בו כמה שאלות בקשר לס' מאמרי אדמו"ר מהריי"ץ שנדפסו בקונטרסים (במשך השנים תרפ"ח ואילך), היו"ל ע"י מערכת "אוצר החסידים" (מצילום כתי"ק – תשורה דייטש ט' סיון תשע"ב ע' 13) :

[1] במכתבו כתב: "לברר . . שם הספר".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א :

ספר המאמרים

– קונטרסים –

[2] במכתבו כתב: "באשר מספר העמודים הוא 832 לערך, אם לעשות שני כרכים".

כ"ק אדמו"ר שליט"א מחק תיבת "אם" וסימן בחץ ובקו את התיבות "לעשות שני כרכים".

[3] במכתבו כתב: "ואם בשני כרכים – איך לחלקם".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

לפי ערך בשווה.

[4] במכתבו כתב: "ההערות שבסוף קונטרס כח – אם להדפיסם על מקומם או בסוף הכרך".

כ"ק אדמו"ר שליט"א מחק תיבת "אם", וכתב:

באם אפשר, כמובן [להדפיסם על מקומם]

[5] על כללות המכתב, כתב:

הנדפס בלקו"ד – לא להכניס

מפתח ענינים

קלח

[לפני חדש ניסן, תשכ"ב (2)]

"צעטלי" בכת"ק שכתב כ"ק אדמו"ר שליט"א להמתעסקים בהכנת "ספר המאמרים – קונטרסים" היו"ל ע"י מערכת "אוצר החסידים" (מצילום כת"ק – תשורה דייטש ט' סיון תשע"ב ע' 20):

להדפיס בתור הוספה [לסדר מחדש]

המו"ל מאז

גדולים מעשה צדיקים – ורשא תרפ"ה

ביום השני [ורשא תרפ"ה]

לך אמר לבי תרצו [מצורף]

אחרי ה"א תלכו תרצ"ז [בטח אצל הרי"ד שי]

קלט

[לפני חודש ניסן, תשכ"ב (3)]

מענה לשאלה – בצירוף לשער "קונטרס ב" בסדרת מאמרי אדמו"ר מהריי"ץ, הוא "קונטרס דרושי חתונה – נאמרו על חתונת בתו הרבנית חי' מושקע שתליט"א כסלו, תרפ"ט": "לייבל שי' שואל אם להוסיף: נאמרו על חתונת כ"ק אדמו"ר [.]. שליט"א ובתו הרבנית כו" (מצילום כתי"ק – תשורה דייטש ט' סיון תשע"ב ע' 21):

לא לשנות

[על השער המצורף, עליו נכתב השם "חי' מושקע" – תיקן ל"חי' מושקא"].

קמ

[ר"ח ניסן, תשכ"ב]

מענה להתי' שמואל פסח באגאמילסקי שכתב – בהמשך להמענה שקיבל (לעיל מענה קלה) – את הכרעת הרב ניסן טעלושקין בנושא (קובץ "שאלות פירוש וביאורים" חוברת ב ע' 25):

קראתי

קמא

[תחלת ניסן, תשכ"ב]

מענה לר' יוסף הלוי וויינבערג שכתב: "באם דעת כ"ק שליט"א שנלמוד השיעור תניא במוש"ק הבע"ל (מבלי הביט על הטרדות שכולם טרודים בהכנות להחג) – מוסג"ב עמוד וחצי ממה ששייך להשיעור הזה. ואם כן נלמוד, אולי הי' כדאי למסור שמוש"ק חוה"מ לא נלמוד השיעור כי אם נמסור משיחות ק' דימים הראשונים דחג הפסח?" (מצילום כתי"ק – קונטרס ועד הנחות בלה"ק ש"פ אחרי תשע"ד ע' 22):

[1] סימן בחץ ובעיגול את מה שכתב "שנלמוד השיעור תניא כו".

[2] סימן בעיגול את מה שכתב: "ממה ששייך להשיעור הזה", וכתב:

כן להזכיר – בקיצור – עוה"פ ע"ד שילוח שמורה כו'

קמב

[ה' ניסן, תשכ"ב]

מענה לא' על מכתבו בקשר לחינוך יוצאי-חלציו, בו כתב אשר נאלץ לשלחם ללמוד בבית-ספר ממשלתי –

נדפס באגרות-קודש חכ"ב ע' קצט.

קמג

[י"ב ניסן, תשכ"ב]

מענה לר' שניאור זלמן הלוי דוכמאן על מכתבו בו איחולים וברכות לרגל יום הבהיר י"א ניסן ששים שנה להולדת כ"ק אדמו"ר שליט"א (מצילום כתי"ק – סי' "לשמע אוזן" (הוצאת תשע"ו) ע' 348):

קראתי בת"ח

וכבר מילתי' אמורה בהתועדות השייכת ליום נשיא לבני אשר כו' והוא יתן מעדני מלך.

קמד

[ו' אייר, תשכ"ב]

מענה לר' דובער יוניק על מכתבו בקשר להברית-מילה של בנו שמשון אהרן (מהעתקה. המענה מתפרסם בזה לראשונה באדיבות משפחת הנמען ע"ה וזכות הרבים תלוי בהם):

אזכיר עה"צ ויגדלוהו לתחומע"ט

קמה

[י"ב אייר, תשכ"ב]

מענה להנהלת "צעירי אגודת חב"ד" שכתבו: "מוסג"פ ידיעות מעניני צאגו"ח שבדעתנו לפרסם במימיאגראף מפעם לפעם, בהתאם לבקשות

אני"ש דכאן וביחוד בערי השדה, המתעניינים בהעניינים הנעשים. משתתפי אסיפת צאגו"ח (דערי השדה) בחוהמ"ס, ביקשו ג"כ להודיעם לעתים תכופות מהפעולות הנעשות כדי שיעזור להם בעבודתם. ידיעות קצרות אלו שנערכו ע"י הת' י"ל שי' אלעווסקי, בנקל לערכם, ובטח יענינו את הקוראים כי אפשר להוציאם בזמנם ולהודיע בהם ג"כ אודות העניינים הצריכים להעשות בעתיד הקרוב. מצורף פה הידיעות אודות הביקור בבאליטמאר, האורחים מאנגליא ואסיפת צאגו"ח בטורונטו, ושואלים אם נכון הדבר?" (מצילום כתי"ק – "בית משיח" גליון 191 ע' 31):

אף שבכלל נכון, אבל:

כמה פרטים נכנסו, שאף אשר כ"ע ידעי שנוהגים כן, אין מכריזים עליהם וכו'.

כן צריך החלטה לאיזה חוג מתכוונים ובזה תלוי פירוט התוכן

ועוד ועוד

הבחנו (עכ"פ בשטחיות) המצו"פ עכ"פ 2 אנשים קודם שנשלח לי?

קמו

[לאחר ל"ג בעומר, תשכ"ב]

מענה להמניחים על שאלותיהם במאמר ד"ה שיר המעלות שנאמר בהתועדות ל"ג בעומר (מצילום כתי"ק – תשורה בעלינאו ד' תמוז תשנ"ח ע' 30):

[1] במכתבם כתבו: "בתחילת המאמר מביא בשם מאמר של כ"ק מו"ח אדמו"ר שמביא את פירוש הזוהר ע"פ זה, שע"י האחוה וקישור דנשיי נמשך גם יחד, שגם הקב"ה מתאחד עמהם, שהו"ע המשכת כח הא"ס בענין הולדת ילדים".

כ"ק אדמו"ר שליט"א מחק תיבת "פירוש", וכתב:

[שמביא את הזוהר ע"פ זה] **ומפרש** [שע"י האחוה וקישור דנשיי נמשך גם יחד] **"בנין עדי עד"** **"דור ישרים יבורך"** – **א"ס בעולמות** [שגם

הקב"ה מתאחד עמהם] **וכמפורש בזח"ג נט, ב** [שהו"ע המשכת כח הא"ס בענין הולדת ילדים]

[2] במכתבם כתבו: "שאלה: אם הכוונה לד"ה שיר המעלות תרצ"ב (דלכאורה, שם מביא את הפירוש ש"גס" מרבה ישראל דלתתא, ולא את הפירוש שנעתק במאמר זה)?

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

(א) מחק את התיבות: "שאלה: אם", וסימן בחץ את התיבות "הכוונה לד"ה כו".

(ב) על מה שכתבו: "דלכאורה, שם מביא את הפירוש כו", כתב:

[דלכאורה, שם] **בתחלתו** [מביא את הפירוש כו']

[3] במכתבם כתבו: "בע' ג' שיטה המתחלת דאורייתא, מפרש על הראש, בחי' רישא דעתיק. שאלה: ביהל אור להצ"צ מביא בשם הזוהר, רישא דאריך. אם כאן נתפרש באופן אחר, או שזה טעות בההנחה?".

כ"ק אדמו"ר שליט"א מחק את סימן-השאלה, והשאיר את התיבות "שזה טעות בההנחה"; סימן קו תחת התיבות "רישא דאריך", וכתב:

כצ"ל

קמז

[אייר, תשכ"ב]

מענה לר' אליהו נחום שקליאר על שאלותיו: (א) במפתח ענינים לתניא – בעריכת כ"ק אדמו"ר שליט"א – בערך "שבת" נסמן לפרקים "אבד גי" (חלק א פרקים ב-ד, חלק ג פרק י), ולכאורה הלא מדובר ע"ד שבת גם בפרקים: אז, אלט, אמו; (ב) "בשיעורי תניא בשבוע העברה בפרק מט בסופו לא אוכל להבין הנקודה אחרי "בחי' הדיבור בד"ת". כי הלא אין זה סיום הענין. וביותר אינו מובן כי השיעור תניא מסתיים שם, וגם בכלל אינו מובן קישור הענינים בשורות אלו" –

נדפס באגרות-קודש חכ"ב ע' רכח.

קמח

[כ"ף סיון, תשכ"ב]

מענה לר' שניאור זלמן הלוי דוכמאן על מכתבו (מצילום כתי"ק – ס' "לשמע אוזן" (הוצאת תשע"ו) ע' 40, 363):

ת"ח על הסיפור (ל' יחיד!)

אזכיר זוג' תי' עה"צ

קמט

[כ"ה סיון, תשכ"ב]

מענה לר' שניאור זלמן הלוי דוכמאן על מכתבו (מצילום כתי"ק – ס' "לשמע אוזן" (הוצאת תשע"ו) ע' 40, 363):

ת"ח על הבשו"ט מזוג' תי'.

ות"ח על הסיפורים שהוסיף ובטח ימשיך והרי הימים ימי סגולה בין טו' סיון ויב-יג תמוז.

[וראה לקמן מענה קנ].

קנ

[לאחר כ"ה סיון, תשכ"ב]

מענה לר' שניאור זלמן הלוי דוכמאן על מכתבו – בהמשך להמענה שקיבל (לעיל מענה קמט) "ובטח ימשיך והרי הימים ימי סגולה בין טו' סיון ויב-יג תמוז" – בו שאל במה מתייחדים ימים אלו כ"ימי סגולה" (ס' "לשמע אוזן" (הוצאת תש"נ) ע' טז):

ע"פ דברי כ"ק אדמו"ר נ"ע בנוגע לאדמו"ר הזקן בפעטערבורג, שזהו כמו שהזית נותן שמנו על ידי שעוצרין אותו.

קנא

[ג' תמוז, תשכ"ב]

מענה לר' שניאור זלמן הלוי דוכמאן על מכתבו בו סיפורים וזכרונות (מצילום כתי"ק – סי' "לשמע אוזן" (הוצאת תשע"ו) ע' 41):

ת"ח על הפנינים – הנהגות ודברי קודש.

קנב

[לאחר ש"פ מטו"מ, כ"ו תמוז, תשכ"ב]

מענה להמניחים על שאלותיהם במאמר ד"ה גדול יהי כבוד הבית גוי שנאמר בהתועדות ש"פ מטו"מ (מצילום כתי"ק – תשורה פולטורק ג' כסלו תשס"ה ע' 34):

[1] במכתבם כתבו :

"נתבאר ההפרש בענין ההתהוות שמצד שם הוי' שהיא בדרך ממילא כמ"ש כי הוא צוה ונברא, להתהוות שמצד שם אלקים כמ"ש בראשית ברא אלקים, לפי שהתהוות שמשם הוי' היא באי"ע ומשם אלקים – בקירוב. ואח"כ נתבאר הדוגמא מעילה ועלול, אור ומאור, שלהיותם בקירוב (עלול בערך העילה ואור עכ"פ מעין המאור, ולכן משל האור מכוון יותר) הם בדרך ממילא.

שאלה: הרי הדוגמא דעו"ע כו' סותר למה שנתבאר קודם? אם זה טעות בהחזרה, ובתחילת הענין צריך לומר להיפך: שהתהוות שמשם הוי' היא בקירוב ומשם אלקים בריחוק, ולכן משם הוי' במילא ומשם אלקים בהתלבשות. (וכאן נתבאר לא כהאופן שמבואר בד"ה ע"כ יאמרו תרצ"א. ואינם סותרים זה לזה, ע"ד שמתווד בד"ה אדם כי יהי תרס"ו בענין עו"ע ויש מאין, שלפעמים איתא שעו"ע בהתלבשות ויש מאין במילא – ובאופן זה מבואר בד"ה ע"כ יאמרו – ולפעמים איתא שעו"ע במילא כו' – ובאופן זה מבואר כאן). או שבמאמר זה נתבאר ב' האופנים: בתחילת הענין נתבאר באופן שמצד ריחוק בדרך ממילא, כבד"ה ע"כ יאמרו, ואח"כ נתבאר באופן השני. אבל לפי"ז חסרים כמה תיבות בהחזרה, בכדי לקשר הדוגמא דעו"ע כו' למה שנתבאר קודם?".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

(א) על מה שכתבו: "נתבאר ההפרש בענין ההתהוות שמצד שם הוי", כתב:

[ההפרש בענין ההתהוות שמצד שם הוי שהיא בדרך ממילא כמ"ש] **יהללו את שם הוי'** [כי הוא צוה ונבראו, להתהוות שמצד שם אלקים כמ"ש בראשית ברא אלקים, לפי] **שאופן** [שהתהוות שמשם הוי' היא באי"ע] **(השייכות רק – צוה) אבל אינה מהווה מהות נפרד והפכי (ולכן – בדרך ממילא – ונבראו) (ומשם אלקים – בקירוב)**

(ב) על מה שכתבו: "ואח"כ נתבאר הדוגמא מעילה ועלול כו" – מחק את התיבות: "ולכן (משל האור מכון) יותר", וכתב:

[הדוגמא מעילה ועלול, אור ומאור, שלחיותם בקירוב] **המציאות – לא שאופן ההתהוות בקירוב** – [עלול בערך העילה ואור עכ"פ מעין המאור] ו[משל האור] ג"כ **אינו** [מכוון] **לגמרי – שאור אינו מציאות בפ"ע**] הם בדרך ממילא

[2] במכתבם כתבו: "נזכר הענין דכתר אע"ג דאיהו אור קדמון צח ומצוחצח אוכם הוא קדם עה"ע. ונתפרש שזהו"ע ישת חושך סתרו – מהו פירוש ישת חושך סתרו, ולא יזה ענין נאמר זה?".

על התיבות: "מהו פירוש ישת חושך סתרו", כתב כ"ק אדמו"ר שליט"א:

דעצמות הוא בכתר וקרי לי' חשך

[3] על כללות המכתב, כתב כ"ק אדמו"ר שליט"א:

"יאיר נתיב" דהמאמר:

בונה ירושלים – תרכ"ט

ראה קראתי – תרס"ה. עיי"ש.

לקו"ת מטות ד"ה ואשה.

ע"כ יאמרו תרצ"א.

דבית האחרון קאי על ביהמ"ק הג' – זח"א כח, א. ת"ז ת"ח. וראה ג"כ בפ"י הראב"ע.

קנג

[ב' מנ"א, תשכ"ב]

מענה להנהלת "צעירי אגודת חב"ד" שכתבו: "בקשר עם כרך השני של הלקוטי שיחות שהולך ונדפס כעת (חלק נדפס כבר בפועל, והשאר, לבד המפתח ענינים, מוכן לדפוס), ויחזיק 175 עמודים לערך. הננו לשאול אם נכון לצרף לכרך זה, במדור בפני עצמו, המכתבים כללים (שבאידיש) לר"ה ולחה"פ דכל השנים החל משנת ה'שי"ת" (מצילום כתי"ק – נדפס לעיל. המענה מתפרסם בזה לראשונה באדיבות ר' שניאור זלמן יצחק יהושע שי' חאנין וזכות הרבים תלוי בו):

כ"ק אדמו"ר שליט"א סימן בעיגול את התיבות: "המכתבים כללים (שבאידיש) לר"ה ולחה"פ דכל השנים החל משנת ה'שי"ת", וכתב:

אין נכון כי יודפסו בפ"ע בעז"ה.

אבל ישנם כמה מכ' על פרשיות השבוע

קנד

[ח' מנ"א, תשכ"ב]

מענה להנהלת "צעירי אגודת חב"ד" (מצילום כתי"ק – נדפס לעיל. המענה מתפרסם בזה לראשונה באדיבות ר' שניאור זלמן יצחק יהושע שי' חאנין וזכות הרבים תלוי בו):

[1] במכתבם כתבו: "בנוגע להוספה לליקוטי שיחות חלק ב', אספנו כמה שיחות שהוגהו ויצאו כבר לאור בזמנים שונים, וברובם שייכים לפרשיות השבוע, ולמועדי השנה. אמנם כמה מהם מדובר בהם ענינים שונים שאין שייכים להנ"ל (כמו שיחה לעסקני הישיבה שנאמרה בפ' ויצא ומדובר בה (במאמר הפתיחה) ע"ד תו"ת ולא אודות פרשת השבוע (במאמר הסגירה מדובר ע"ד פ' ויצא – ונדפס כבר בחלק א' של הלקוטי שיחות). כן עוד שיחות לנשי חב"ד שנאמרו בזמנים שונים (והוגהו) אבל אין מדובר בהם אודות הזמן, כ"א אודות חובת נשי ישראל וכיו"ב)".

כ"ק אדמו"ר שליט"א סימן בעיגול את מה שכתבו: "אמנם כמה מהם מדובר בהם ענינים שונים שאין שייכים להנ"ל. . . חובת נשי ישראל וכיו"ב", וכתב:

א"כ אין שייך להנ"ל

[2] במכתבם כתבו: "ולזה השאלה אם לסדר השיחות לפי סדר ימי השנה (היינו על פ' השבוע ומועדים, כפי הסדר שנדפס בגוף הספר, ולפי סדר ימי השנה שנאמרו בהן) או לסדרם לפי סדר השנים והזמנים בהם נאמרו (כסלו תשי"ט קודם לתשרי תשי"כ וכיו"ב). או לעשות ב' הוספות: הוספה א' מה ששייך לפרשיות השבוע ומועדים ולסדרם כפי זמני השנה באופן שנדפסו בלקו"ש, והוספה ב' שיחות שונות לפי סדר הזמנים שנאמרו".

כ"ק אדמו"ר שליט"א מחק את מה שכתבו: "או לסדרם . . סדר הזמנים שנאמרו"; מחק את התיבות "והננו שואלים אם" וסימן בחץ ובעיגול את התיבות "לסדר השיחות לפי סדר ימי השנה".

[3] במכתבם כתבו: "כן אנו שואלים, אם כדאי לצרף כאן גם השיחות שנעתקו בקובץ ליובאוויטש ובאידישע היים (ולא נכנסו בהלקו"ש) לפי סדר הנ"ל".

כ"ק אדמו"ר שליט"א סימן בעיגול קטע זה, וכתב:

באם שייך להנ"ל

קנה

[לאחר כ"ף מנ"א, תשכ"ב]

"צעטלי" בכת"ק שכתב כ"ק אדמו"ר שליט"א להמניחים בו ציין את המראי-מקומות להמדובר בהתועדות כ"ף מנ"א (מצילום כתי"ק – תו"מ התועדויות חל"ד (תשכ"ב ח"ג)):

יאר נתיב לההדרו

כמות ואיכות – לקח טוב להר"י ענגעל בסופו.

חילוקי המשניות – ח"מ (בשו"ע אה"ע סל"ח סק"מ). תוס' אנשי שם לכלאים (ז, דה)

הוצאה ועירוב – לקו"ת ד"ה למנצח על השמינית. מצה זו תרם פנ"ז ואילך.

שבות – אם מה"ת מקור – רמב"ם רפכ"א מהל' שבת ובמפרשיו שם. רמב"ן לויקרא כג, כד.

חילוק דאיסור תחומין ושאר מלאכות שבת – שו"ת חת"ס או"ח קמט ובהמצויין "בהמועדים בהלכה" ע' יא.

איסור תחומין בכלל –**שו"ע אדה"ז סשצ"ו****נסמן בתו"ש לפ' בשלח במילואים****קנו****[לאחר כ"ף מנ"א, תשכ"ב]**

מענה להמניחים שכתבו "כמה שאלות בההדרן דכ' מנ"א" (מצילום כתי"ק – תו"מ התועדויות חל"ד (תשכ"ב ח"ג)):

[1] במכתבם כתבו: "נתבאר טעמו של ר"ש דס"ל יכנס, לפי שאם ישאר חוץ לתחום משך כל המעלי"ע דשבת, הרי זה ענין של שהיית איסור ולכן יכנס, אף שמרבה באיסור, כי ריבוי הכמות מכריע את האיכות. שאלה: אם הפירוש "יכנס", שצריך ליכנס בכדי שלא ישהה את האיסור, או שמותך ליכנס (כפירוש הפשוט), וגם עי"ז עצמו שמתירים לו ליכנס מונעים את שהיית האיסור, שזה נקרא שאינו נמצא חוץ למקומו, שהרי מותר (ושייך) למקום התחום. איך הכוונה?".

על התיבות "כפירוש הפשוט", כתב כ"ק אדמו"ר שליט"א:

אינו פשוט. ואדרבא – למה יתירו להכנס לספק אפי' דרבנן – באם אין כל מעליותא וצורך בזה?! לע"ע – לא מצאתי מפורש לאיזה צד שיהי'.

[2] במכתבם כתבו: "לכאורה, סברא זו בטעמו של ר"ש, שייכת רק ברישא דמתניתן, מי שיצא חוץ לתחום, אבל לא בסיפא דמתניתן, מי שהחשיך חוץ לתחום, ומהו טעמו של ר"ש בסיפא דמתניתן? (ובפרט שלדעת כמה ראשונים – במאירי, ובפירוש רבינו יונתן על הרי"ף – שחולק רק בסיפא ולא ברישא?)."

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

(א) על מה שכתבו: "ומהו טעמו של ר"ש בסיפא דמתניתן", כתב:

באם מתירים לעובר במזיד – הרי א"א להחמיר על הצדיק דוקא!

(ב) על מה שכתבו: "ובפרט שלדעת כמה ראשונים – במאירי, ובפירוש רבינו יונתן על הרי"ף – שחולק רק בסיפא ולא ברישא?" – מחק את סימן-השאלה, וכתב:

מפורש בירוש' דפליג בשניהם. ואולי לא הי' לעיני הר"י [אבל המאירי מזכירו]

[3] במכתבם כתבו: "ממה שנתבאר בהשיחה שאם ישאר חוץ לתחום כל המעלי"ע יהי' אז ענין של שהיית איסור, מוכח לכאורה שגדר ענין יציאה חוץ לתחום, אין האיסור פעולת היציאה עצמה, כי אם, האיסור שבוה, הוא מצד התוצאה של הפעולה, והוא שהאדם יהי' נמצא חוץ לתחום (וע"ד המבואר בלקו"ת לג"פ (יד, א) שענין איסור יציאה חוץ לתחום, שבחי' נה"י דקדושה לא יהיו במקום הקליפות). ולכן, כל רגע שנמצא חוץ לתחום, הרי זה שהיית איסור. אם נכון? ואם נכון, מהו האיסור בזה שילך חזרה לתוך העיר?".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

(א) על מה שכתבו: "וע"ד המבואר בלקו"ת לג"פ (יד, א)", כתב:

עייג"כ סי' האריזל ובכ"מ

(ב) על מה שכתבו: "אם נכון?" – מחק תיבת "אם" וסימן-השאלה, והשאיר תיבת "נכון".

(ג) על מה שכתבו: "ואם נכון, מהו האיסור בזה שילך חזרה לתוך העיר", כתב:

י"ל שעיי"ז מכניס מהקליפות עמו לעיר. ובכלל – גם ע"פ נגלה, כל עיסקא דשבתא כפול, דבר וגם – היפוכו. ועיין שבת צו, ב.

[4] במכתבם כתבו: "נתבאר פירוש מאמרו של ר"ש "שלא התירו לך אלא משום שבות", שמתרץ בזה מה דס"ל עונבה, אף שאפשר שינתק העניבה ועיי"ז יצטרך להרבות בעניבות, ריבוי כמות, ולא קושרה, ריבוי איכות, שזה סותר לכאורה למה שס"ל יכנס, שכמות עדיפא מאיכות, ועל זה מתרץ "שלא התירו לך אלא משום שבות". שאלה: לכאורה, הרי מה שס"ל יכנס, הוא רק עד ט"ו אמה, אבל ביותר מט"ו אמה, מודה ר"ש שלא יכנס אף שבוה ישהה את האיסור, ריבוי כמות, לפי שביותר מט"ו אמה הוה נדאי איסור של ריבוי באיכות, ואז אין ריבוי הכמות מכריע ודאי של איכות (ורק בספק ס"ל כן) וא"כ בענין קשירה ועניבה, שהקשירה היא ודאי ריבוי באיכות, לא יכריע אותה ריבוי הכמות של עניבות, ולמה הוצרך לטעם דשבות?".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

(א) על מה שכתבו: "לפי שביותר מט"ו אמה", כתב:

ע"ז הי' קביעות האיסור דתחומין – שהי' לא רק לכתחילה, אלא גם בדיעבד, כשכבר יצא. ואי"ז שייך לנדו"ד דכמות ואיכות כלל.

(ב) מחק את מה שכתבו: "אין ריבוי הכמות מכריע ודאי של איכות (ורק בספק ס"ל כן)".

(ג) על מה שכתבו: "שהקשירה היא ודאי ריבוי באיכות", כתב:

לכמה מפרשים – רק שבות שמא יבוא לדאורייתא.

[5] במכתבם כתבו: "מדוע הוצרך אדה"ז בשלחנו לעוד טעמים, מכיון שבאגה"ת הכריע בפשיטות שריבוי הכמות מכריע את האיכות? (ולכאורה אפשר לתרץ, שהלשון באגה"ת "בריבוי החטאים יכול להיות . כרת או מיתה". היינו שאם הריבוי הוא גדול ביותר (וכהלשון: מחיצות קלות וקלושות לרוב מאד) אז הכמות הוא עדיף מהאיכות, אבל בריבוי סתם אפשר שהאיכות עדיף. ולכן אפשר, שריבוי הכזיתים של איסור נבילה אינו ריבוי גדול כ"כ שיכריע את איסור שחיטה בשבת. – אך לפי"ז, שהכלל שריבוי הכמות מכריע את האיכות תלוי בגודל הריבוי, הרי יש לחלק בין מי שיצא חוץ לתחום, שכל רגע ורגע של המעלי"ע יהי חוץ לתחום, לענין הריבוי דעניבה, שלא יצטרך לעונבה בכל רגע, ורק כמה פעמים לבד. וא"כ למה הוצרך ר"ש לטעם דשבות?".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

(א) על מה שכתבו: "מדוע הוצרך אדה"ז בשלחנו לעוד טעמים, מכיון שבאגה"ת הכריע בפשיטות שריבוי הכמות מכריע את האיכות?", כתב:

עיין שער הכולל בתחילתו

וסימן תיבות אלו בחץ.

(ב) על מה שכתבו: "אבל בריבוי סתם אפשר שהאיכות עדיף", כתב:

בדיני אדם אין לחלק כן. וכמו שבדין דשחיטה ונבילה – הוא אפילו כשאירע בסוף היום

וע"ד הענין דתשובה – דעיקרה בלב שרק כלפי שמיא גליא ומועיל.

[6] על כללות המכתב, כתב כ"ק אדמו"ר שליט"א:

כנראה מצוה להיות בתוך התחום: עיין ב"י ופרישא או"ח ר"ס שצה.

קנז

[לפני כ"ג מנ"א, תשכ"ב]

מענה לר' שניאור זלמן הלוי דוכמאן על מכתבו בו סיפורים וזכרונות (ס' "לשמע אוזן" (הוצאת תשע"ו) ע' 58):

בטח יש להם "אב" (ממי שמעם) והתקוה שיכתבם גם אלי ואהנה

קנח

[כ"ג מנ"א, תשכ"ב]

מענה לר' שניאור זלמן הלוי דוכמאן על מכתבו (מצילום כתי"ק – ס' "לשמע אוזן" (הוצאת תשע"ו) ע' 58):

[1] על כללות המכתב, כתב:

הרש"ז שי' הלוי

ת"ח על הר"ד – ונתקיים – שנהנתי.

[2] בין הסיפורים שבמכתבו כתב (נדפס אח"כ בס' "לשמע אוזן" (בהוצאה הישנה – ע' רל-רלא; בהוצאה החדשה – ע' 267)): "איך האב געהערט אין ליובאוויטש פון א אידן, אז ביי זיי אין קאלאניע ארום ניקאליעווי איז געווען ר' הלל, און ווי דער סדר האט מען געקליבן געלט פאר אים. איינער א איד איז דארט געווען, וואס ביי אים איז געווען אן אריינפאר-הויז, און עס פלעגן דארטן איינשטיין פריצים און פריצטעס (מיר זיינען געווען אינגלעך, האט דער איד וואס האט דערציילט די מעשה גערעדט פארשטעלטערהייט). איז יענער בעל אכסניא האט געגעבן 10 רובל. אז מ'האט געבראכט די גאנצע געלט וואס מען האט צענויפגעקליבן, נעמט ר' הלל און ווארפט ארויס די מטבע, דעם צענערל".

בקשר לסיפור זה כתב כ"ק אדמו"ר שליט"א:

בהסיפור אשר "ארויסגעווארפן די מטבע" – צ"ע מהענין א) דלא תשחית. ב) דכאו"א מבנ"י מחויב בצדקה. ואדרבא: חטאך בצדקה פרוק.

ואולי א) ידע שזה הכסף מאיסורי הנאה. ב) אינו מדויק הספור, וצ"ל שהחזיר הכסף.

קנט

[שלחי מנ"א, תשכ"ב (1)]

מענה להמזכיר הרח"י קרינסקי שכתב: "דברתי הערב עם ר"צ שי' פאגעלמאן ואמר שדיבר עם אחי שי' אתמול והיום, ובנתיים דיבר אחי עם זוגתו תחי', והתוצאה היתה שכבר החליט לגדל זקן (וגם זוגתו מסכמת לזה), אבל אין יכולים לפעול על עצמם שיתחיל בזה מיד, אלא במשך הזמן. הערב על ר"צ שי' לפגוש עם אחי וזוגתו על חתונה, וישתדל לדבר עם שניהם אודות הענין, אבל אומר שכפי הנראה יפעול זה לחזק את ההחלטה הנ"ל אבל לא שיתחיל בזה מיד" (מצילום כתי"ק – תשורה קרינסקי כ"ח סיון תשע"ג ע' 41):

יראהו: (נזיר כג, סע"ג) דע"י הקדמת לילה אחד – זכתה לארבע דורות מלכות

ב) אגה"ק לאדה"ז סכ"א: ידוע לכל גודל מעלת הזריזות כו' הנאמר ונשנה בדז"ל כו' עיי"ש

ג) משם מוכח דדוקא זריזות מראה על שמחה וחפץ למלאות רצון קונו ולעשות נח"ר ליוצרו

ד) מסילת ישרים פ"ו ואילך.

קס

[שלחי מנ"א, תשכ"ב (2)]

מענה להמזכיר הרח"י קרינסקי שכתב: "מסרתי הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א לר"צ שי' פאגעלמאן אתמול בלילה, הי' עדיין על החתונה (שהתקיים בבנין הישיבה) וגם היו שם עדיין אחי וזוגתו שיחיו. ואמר שישתדל עוד בזה. היום בוקר טלפן אלי אחי שי' וגם זוגתו תחי' להביע את ברכתם למזל טוב על הבן, ואמר שכהוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א החליט כבר להתחיל בגידול הזקן מיד. לפי זה יהי' הוא המוהל אצל בנו שי' ביום א' הבע"ל. אף שענין הגדלת זקן אצלו הי' קשור בענין הברית מילה שלנו, אמר אחי שי' שעושה זה כי זה הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א, היינו שאף אם מפני סיבה לא הי' יכול להיות המוהל הי' רצונו לקיים ההוראה" (מצילום כתי"ק – תשורה קרינסקי כ"ח סיון תשע"ג ע' 42):

[1] על כללות המכתב, כתב:

ת"ח ת"ח על הבשו"ט. כן יבש"ט תכה"י

[2] סימן בעיגול את התיבות "להיות המוהל", וכתב:

ג"ז מצוה רבה היא.

השייכות: גדולה מילה שנכרתו עלי' יג' בריתות – יגמה"ר (תו"א ס"פ לך), שהם יג' ת"ד (הצ"צ עה"פ והוא רחום – מילואים לתהלים).

קסא

[אדר"ח אלול, תשכ"ב]

מענה להרב מרדכי דוב אלטיין על שאלותיו: (א) בתניא פ"ט כתוב משכן נפש הבהמית בלב בחלל השמאלי שהוא מלא דם, ומקום משכן נפש האלקית הוא במוחין שבראש ומשם מתפשטת לכל האברים וגם בלב בחלל הימני שאין בו דם. לכאורה קשה לי על זה דהלא יש דם בכל החללים שבלב; (ב) כאשר אומרים ג"ן סדרים דאורייתא איזו סדרה אין חושבים בכלל, דלכאורה יש נ"ד; (ג) מה שכתוב ברז"ל מהארץ לרקיע מהלך ת"ק שנה וכן בין כל רקיע לרקיע וכן עובי כל רקיע ורקיע, האם זה מדה בגשמיות והלא בודאי אין הזמן ומקום דכל הרקיעים בשוה, ומהו החשבון דת"ק –

נדפס באגרות-קודש חכ"ב ע' שי.

קסב

[ד' אלול, תשכ"ב]

מענה לר' שניאור זלמן הלוי דוכמאן (מצילום כתי"ק – ס' "לשמע אוזן" (הוצאת תשע"ו) ע' 317, 336, 362):

[1] במכתבו כתב ע"ד דבריו בעת סעודת ברית-מילה של בנו של המזכיר הרח"י קרינסקי, שנקרא על שם הרה"ג הרה"ח וכו' הרב לוי יצחק ז"ל אביו של כ"ק אדמו"ר שליט"א: "האב איך גיזאגט מי האט דאך גיגעבען אנאמען נאך אביו של כ"ק שליט"א, מי מיינט אז ער איז גיווען נאר אין יעקאטערינאסלאוו, זאגן אייף אים אז חד בדרא איז ווייניק. און דערציילט אז איך האב אים פערהערט מצד א ענין אין עץ חיים, און גיזאגט אז איידער ווערט קלאר אין עץ חיים מוז מען זאגן אז מי איז קלאר אין אנדערע ענינים. און דערציילט וואס איך גידיינק פון זיינע הייליגע ווערטער דין גרמי דעשיראה ביר, און דער ענין וואס דער כותל

מערבי איז גאנץ גיבליבען ווייל דאס איז דער ה' אחרונה של שם הוי' מלכות, וואס דערפאר זיינען מיר אידען גאנץ עד כי יבוא שילה בב"א".

כ"ק אדמו"ר שליט"א סימן את התיבות: "דין גרמי דעשירה ביר, און דער ענין וואס דער כותל מערבי איז גאנץ גיבליבען ווייל דאס איז דער ה' אחרונה של שם הוי' מלכות, וואס דערפאר זיינען מיר אידען גאנץ עד כי יבוא שילה בב"א", וכתב:

ת"ח על הודיעו זה

[2] במכתבו כתב – אשר בעת דבריו בסעודת הברית-מילה הקריא את מכתב "ה' מנחם-אב, הילולא של האריז"ל החי, ה'תשכ"ב" (נדפס באגרות-קודש חכ"ב ע' רצה-רצו), בקשר ל"התעוררות להוספה בפעולות לטובת כולל חב"ד רמבעה"ן".

כ"ק אדמו"ר שליט"א סימן בעיגול תיבת "מכתב", וכתב:

(2) עם המ"מ?

[נראה גם ליקוט מענות קודש תשכ"ג מענה קעו].

[2] במכתבו כתב שבעת האחרונה סובל מחולי ולכן אינו יכול ללכת למקוה, אולם לפני כתיבת מכתבו זה לכ"ק אדמו"ר שליט"א הלך למקוה כהכנה לכך, כי "כך הם החסידים".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

(א) על כללות הענין, כתב:

ויה"ר שזה ירפא הנ"ל

(ב) על מה שכתב: "כך הם החסידים", כתב:

למטרצ'יקעס

קסג

[כ"ה אלול, תשכ"ב]

מענה להת' אברהם יצחק ברוך גערליצקי שכתב: "הנני רוצה לשאול את חו"ד של כ"ק כי היות אשר ישנם כמה דברים אשר כנראה שאינם מתאימים כ"כ בשבילי בנוגע לזה שאני לומד כאן בישיבת תו"ת דמאנטרעאל דהיינו: (א) בכלל אינדערהיים יש כמה העלמות לסדר הלימוד, שנראה שחוץ ממאנטרעאל לא יהיו. (ב) פה במאנטריאל לא יש משפיע על גיל שלי שהוא מעניין א"ע לכאור"א בפרט, או מתוועד אתנו, אשר משא"כ בנויארק שמעתי מכמה תלמידים שלומדים שם, שיש משפיע על זה. (ג) פה בהבית המדרש יש רק מספר קטן של תלמידים, כי היות שבמשך ב' השנים שעברו עזבו הרבה בחורים את הישיבה און עכ"ז ניטא פון וועמן זיך אפצולערנען, שמשא"כ בנויארק ישנם כמה בחורים שאפשר ללמוד מהם, גם אבי ש"י מסכים לכל האמור, וע"כ הנני שואל חו"ד של כ"ק אדמו"ר שליט"א באיזה ישיבה עלי ללמוד אי"ה בשנה הבעל"ט" (מצילום כתי"ק – תשורה גולדברג כ"ה טבת תש"פ ע' 20):

יבקש אביו ש"י שידבר בכהנ"ל עם הנהלת תו"ת [בנויארק] ובאם יסכימו כהנ"ל יהא בשטמו"צ

קסד

[תשכ"ב]

מענה להמזכיר הרח"י קרינסקי שכתב – בקשר לתערוכת ספרי קה"ת ביריד הספרים הבינלאומי השנתי המתקיים בארצות הברית: "מצו"פ דו"ח מההוצאה והכנסה של התערוכה דנויארק תשכ"ב, ורשימה מאלו שעזרו בזה. מצורף ג"כ הדו"ח משנות תש"כ ותשכ"א, להשוואה. יש לציין שהשתא הי' סך המבקרים בהתערוכה בכלל לכה"פ בערך 30% פחות מאשתקד, ולפי חשבון זה נמכרו מהוצאות המל"ח לאחוז יותר גדול מהמבקרים". על הדו"ח המצורף, כתב כ"ק אדמו"ר שליט"א (מצילום כתי"ק – תשורה ניו כ"ה אד"ש תשס"ח ע' 22):

הריוח העיקרי – הפרסום בכלל, וברוחניות בפרט.

ובודאי עוד יתקבלו

ליקוט מענות קודש

– תשכ"ג –

קסה

[לאחר יום ב' דראש השנה, תשכ"ג]

מענה להמניחים על שאלתם במאמר ד"ה יבחר לנו גוי שנאמר בהתועדות יום ב' דראש השנה (תשורה אסטער י"ח מנ"א תשפ"א ע' 35) :

הכוונה שבחי' חפץ חסד רק ענין זהלמעלה (אין כלל ענין מלתא) ומבחי' זו נמשך הענין במי נמלך. כ"ז בתחילת הבריאה. החידוש דעכשיו דתק"ש שייך "ומגלה" עצם הנשמה המושרשת בעצמות כבי' למע' (עצם הנשמה או פעולתה – תק"ש). לא מפני הכרעה "והכרח" שכלי שכר על שמקיים מצוה – כ"א כשנתגלה עצם ממשיך עצם שמושרש בו (וכדיוק הלשון בסי' "עצם", כו"כ פעמים) – בחירה – "יבחר לנו גוי" שרצון המוחלט שם יומשך ועד הדרגות רצון במי נמלך, ושם התקיעת שופר מכריעה מצד היותה פעולת "צדיקים" – קיום מצוה, (ומקודם ולמעלה מזה תק"ש כבקשת מלך והכתרה "במה בשופר") וזהו מעין שכר ולא בחירה בטהרתה.

קסו

[י"א תשרי, תשכ"ג]

מענה להמזכיר הרי"ל גראנער שכתב: "שמעתי אשר בסעודת מוצאי יוהכ"פ הואיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לאמר בנוגע לירידת משה עם הלוחות ביוהכ"פ, שהי' זה במוצאי יוהכ"פ. ולכאורה במס' שבת פו, א איתא (וברש"י שם) כל עליותיו וכל ירדותיו בהשכמה הי'. וברש"י (שמות לד, כט) ד"ה ויהי ברדת משה: כשהביא לוחות אחרונות ביום הכפורים" (מצילום כתי"ק; ס' "היכל מנחם" ח"ב ע' עט-פא) :

[1] על מה שכתב: "הואיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לאמר", כתב:

להיפך שלפענ"ד קושית הבאת הלוחות ביוהכ"פ (כי דרפרם בדותא היא – כריתות יד, א) מעיקרא ליתא, כי ע"י שהביא [הלוחות ביוהכ"פ] נקבע היום ליום איסור הוצאה והובאה

[2] על מה שכתב: "בנוגע לירידת משה עם הלוחות ביוהכ"פ, שהי' זה במוצאי יוהכ"פ", כתב:

שיש אחרונים אומרים [שהי' זה במוצאי יוהכ"פ]

ובזה מתרצים (1) הבאת הלוחות מההר למחנ"י ביוהכ"פ. (2) ויש להוסיף – ולא נזכר אמש – שבזה מתורץ ג"כ בפשטות כמה מקושיות תוד"ה כדי (בק פב, א).

[3] על מה שכתב: "ולכאורה במס' שבת פו, א איתא (וברש"י שם) כל עליותיו וכל ירידותיו בהשכמה הי"י", כתב:

– שם: (1) רק אליב"י דרע"ק (אדה"ז בסוף הל' פסח פוסק דלא כרע"ק) (2) להנ"ל [במס' שבת] מדובר – כפשוטו בפ' דמתן תורה וזמנה (כמובן מלבד המפורש בבוקר)

[4] על תיבת: "וברש"י", כתב:

גברא אגברא קרמית!?

[5] על מה שכתב: "וברש"י (שמות לד, כט) ד"ה ויהי ברדת משה: כשהביא לוחות אחרונות ביום הכפורים", כתב:

(בדוחק יל"פ למיעוטי "מוציוהכ"פ" דבפרש"י (יתרו יח, יג)) אבל הוא בפ"י בתוד"ה כדי (ב"ק פב, א) דבבוקר יוהכ"פ.

בחזקוני (תשא לד, כח) ועוד.

וראה בסדה"ד.

דבר פלא ברבעה"ת עקב עה"פ ואנכי עמדתי: "ולמחר" (דיוהכ"פ) ירד!

[אלא שבלאה"כ צ"ע שם בחשבון הימים. ובתוס' הראש – ב' הענינים בשינוי. ואכ"מ].

קסז

[י"א תשרי, תשכ"ג]

מענה להתי' דוד קרץ והתי' יוסף הרטמן שכתבו – בקשר לההשתדלות להארכת זמן שהותם בחצרות קדשנו: "מוסג"פ שני המכתבים שברצונינו לשלוח ל[הרב משה צבי] נרי' ול[הרב אפרים] וולף כפי שכ"ק אדמו"ר שליט"א הורה לנו ביחידות. מאחר שאנו מזכירים במכתבים

את כ"ק אדמו"ר שליט"א ברצוננו להראות את המכתבים לפני שנשלחם. ואנו מבקשים ברכת כ"ק אדמו"ר שליט"א להצלחה בענין זה" (מהעתקה. המענה מתפרסם בזה לראשונה באדיבות משפחת ר' דוד קרץ ע"ה וזכות הרבים תלוי" בהם):

כ"ק אדמו"ר שליט"א סימן בעיגול את מה שכתבו: "ואנו מבקשים ברכת כ"ק אדמו"ר שליט"א להצלחה בענין זה", וכתב:

אזכיר על הציון

בטח בינתיים הם במסגרת ת' תו"ת כדבעי ואת"ל – הרי ג"ז שייך להצלחת ההשתדלות

[נראה לקמן מענות: קסח, קסט, קע, קעא].

קסח

[לאחר שמחת תורה, תשכ"ג]

מענה להת' דוד קרץ (מהעתקה. המענה מתפרסם בזה לראשונה באדיבות משפחת הנמען ע"ה וזכות הרבים תלוי" בהם):

[1] במכתבו כתב: "בקשה בנוגע לרפואה של דודי . . וברכה לאחותי . .".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

אזכיר עה"צ

[2] במכתבו כתב: "מה שכ"ק אדמו"ר שליט"א אמר לי בהתוועדות שעשינו מה שצריכים לעשות, הבנתי שזה עולה גם על מה שכ"ק אד"ש אמר לי ביחידות בנוגע שבקשת הארכה ע"י עו"ד שאפילו אם העו"ד פועל בדרכים לגליות מ"מ זה נוגע רק אחרי שמחת תורה. האם זה נכון ולכן אין צורך יותר לעו"ד".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

באם ע"ע אין ידיעה מהרב נרי' שי' – כדאי לטלגרף לו

מהיר

[נוסח הטלגרף הוכנס לכ"ק אדמו"ר שליט"א והואיל להגיהו: תחלה נכתב: "בהוראת הרבי שליט"א אנו מטלגרפים מה עם הארכת שהותינו קרץ הרטמן". וכ"ק אדמו"ר שליט"א הגי' שיהי' כתוב: "הרבי שליט"א

שאלנו לתוצאות השתדלות כת"ר בנוגע הארכת שהותינו כאן נקודה תודה על השתדלותו הנמרצה ונא מענה טלגרפי קרץ הרטמן".

קסט

[ועש"ק נח, כ"ח תשרי, תשכ"ג]

מענה להתי' דוד קרץ והתי' יוסף הרטמן שכתבו: "באור לכ"ז תשרי יום חמישי שלחנו את הטלעגראמא להרב נרי' שי'. עדיין אין תשובה מוולף ומנרי'. האם כדאי לשלוח טלעגראמא לוולף היום אחה"צ שתגיע אליו אי"ה במוצש"ק בתוכן הבא: וולף ישיבה לוד מדוע אין ידיעות בנוגע להארכת שהותינו כאן תודה על השתדלותו עד עכשיו מחכים לתשובה הרטמן קרץ" (מהעתקה. המענה מתפרסם בזה לראשונה באדיבות משפחת ר' דוד קרץ ע"ה וזכות הרבים תלוי' בהם):

[1] על מה שכתבו: "שלחנו את הטלעגראמא", כתב:

1. השלמו בעד המענה לכאן!

[2] סימן בעיגול את התיבות: "היום אחה"צ", וכתב:

2. תגיע לשם בש"ק ויטפלו בה אנשי הדואר וכו'

[3] על נוסח המברק, כתב:

(א) תיבת "מחכים" – תיקן "ומחכים".

(ב) מחק תיבת "לתשובה", וכתב: "למענה".

קע

[אדר"ח מרחשון, תשכ"ג]

מענה להתי' דוד קרץ והתי' יוסף הרטמן שכתבו: "ע"ע לא קבלנו שום תשובה מהרב וולף ומהרב נרי'. הרב חדקוב שי' אמר לדוד שי' קרץ שוולף כתב לו – שלא הצליח להשיג הארכה, כי אמרו במשרד הבטחון שלא יסרב בענין זה. כן כתב וולף שמזכירתו של נרי' אמרה לו (בטלפון) שהרב נרי' שלח לנו תשובה. אנו שואלים האם להרשם – להכנס הלילה ליחידות, כי איננו רוצים לנסוע מבלי להכנס ליחידות, או לחכות למענה מהרב נרי'? (שיתכן שיגיע רק מחר ובו תשובה חיובית – שהצליח בס"ד

להשיג הארכה) (מהעתקה. המענה מתפרסם בזה לראשונה באדיבות משפחת ר' דוד קרץ ע"ה וזכות הרבים תלוי בהם):

כ"ק אדמו"ר שליט"א מחק את התיבות "אנו שואלים האם", וסימן בחץ את התיבות "להרשם – להכנס הלילה ליחידות כו".

קעא

[בדר"ח מרחשון, תשכ"ג]

מענה לה' דוד קרץ שכתב: "בנוגע לאפשרות שהותי כאן יותר זמן, לא קיבלתי היום שום מכתב. אחרי ששאלתי אמש ביחידות מה שבקשני... קבלתי ממנו היום מכתב, המצורף כאן, בו כותב פרטים מדויקים אודות אחיו ושואל גם בנוגע להוריו ובנוגע לעצמו, אבקש את כ"ק אדמו"ר שליט"א מענה בנוגע לשאלותיו. ואבקש את ברכת כ"ק אדמו"ר שליט"א שאוכל לבוא ואבוא לכאן עוד פעם בקרוב" (מהעתקה. המענה מתפרסם בזה לראשונה באדיבות משפחת הנמען ע"ה וזכות הרבים תלוי בהם):

סימן בעיגול את מה שכתב: "בנוגע לאפשרות שהותי כאן יותר זמן, לא קיבלתי היום שום מכתב", כתב:

1. א"כ יסע בשעטומו"צ

על מה שכתב: "בו כותב פרטים מדויקים אודות אחיו", כתב:

2. כמענתי אתמול לעשת כדעה אחידה של שני רופאים מומחים במקצוע.

על מה שכתב: "ושואל גם בנוגע להוריו", כתב:

3. מקום לחוות דעתי באם הם בעצמם יכתבו כל הפרטים שבענין

על מה שכתב: "ושואל... בנוגע לעצמו", כתב:

4. יתייעץ עם הרש"ח שי' ויעשה כהוראתו.

על מה שכתב: "ואבקש את ברכת כ"ק אדמו"ר שליט"א שאוכל לבוא ואבוא לכאן עוד פעם בקרוב", כתב:

5. אזכירו עה"צ

על כללות המכתב, כתב:

6. להחזיר המצורף

קעב

[י"ד מרחשון, תשכ"ג]

מענה לר' שלום דובער וישצקי שכתב: "הננו להודיע לכ"ק אדמו"ר שליט"א שבנינו שליט"א נכנס היום בשעה טובה ומוצלחת חצי שעה קודם חצי היום בעזרת השי"ת לבריתו של אברהם אבינו ונקרא שמו בישראל יוסף יצחק ותי"ל שהכל כשורה. כן יתן השי"ת שנודיע לכ"ק אדמו"ר שליט"א אך ורק בשורות טובות. בתוך הסעודה למדנו בתורה אור המאמר "בעצם היום הזה נמול אברהם וגו'" (מצילום כתי"ק – תשורה וילהלם ו' תמוז תשפ"א ע' 25):

[1] על מה שכתב: "ונקרא שמו בישראל יוסף יצחק", כתב:

[יוסף יצחק] שליט"א

[2] על כללות המכתב, כתב:

ת"ח על הבשוט ויגדלוהו לתחומע"ט מתוך הרחבה

קעג

[כ"א מרחשון, תשכ"ג]

מענה לא' על מכתבו בו כמה שאלות בהשיות (מצילום כתי"ק – תשורה גרשוביץ ט"ו אלול תשע"ז ע' 14-13):

[1] במכתבו כתב: "על היסוד שהוד כ"ק אד"ש העיר כמ"פ לשום לב להמ"מ בהמאמרים והשיות הנני להעיר בזה בשני ענינים והם: . . .".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

(1) ת"ח ת"ח ביותר על הנ"ל. ובודאי גם להבא ינהוג ככה.

[2] במכתבו כתב:

"בשיחת י"ט כסלו תשכ"ב – יצאה לאור בתוכן ענינים פ' לך דהאי שתא תשכ"ג [לקו"ש ח"ג ע' 763] – ששיטת אדמו"ר כדעת בעל מנורת המאור מהר"י אלנקאווה שקטן מאימתי בא לעולם הבא משעה שנימול.

הנה בשו"ע או"ח קכ"ד סעיף י' כותב אדמו"ר וילמד אדם בניו הקטנים ויחנכם לענות אמן ומיד שהתינוק עונה אמן יש לו חלק לעוה"ב.

וזה מביא הרמ"א בשו"ע בסימן הנ"ל, וכמו שמשמע מדרכי משה בטור או"ח בזה הסימן הנה זה הדין יסודו על הדעה (בסנהדרין ק"י) מאימתי זוכה וכו' משהתחיל לענות אמן.

ואפשר שזהו שמובא בשיחת כ"ק אד"ש הוא ממהדו"ב של שו"ע אדמוה"י או באו"א. וללמוד אני צריך".

כ"ק אדמו"ר שליט"א מחק את התיבות: "ואפשר שזהו", "או באו"א. וללמוד אני צריך"; וכתב:

(2) [זה שמובא בשיחת כ"ק אד"ש הוא] להסברת ה[מהדו"ב של שו"ע אדמוה"י] כמפורש בשיחה שם. ועוד וג"ז עיקר – בכדי שלא יקשה מרמ"א הנ"ל על מ"ש ברמ"א ביו"ד (כמצויין בתוכן ענינים הנ"ל) אולי אפ"ל דמר אמר חדא כו' ולא פליגי בזה (אף שנאמר בל' מחלוקת. וראה לקו"ת ס"פ קרח וקוני' ומעין). ומחלקותם – בדרגתם בעוה"ב ואכ"מ.

[3] במכתבו כתב: "דרך אגב הנה בשו"ע אדמוה"י בסימן קכ"ד הנ"ל משנה ממה שמובא ברמ"א בשו"ע, בשני ענינים: א) שמדייק וילמד וכו' ומוסיף ויחנכם, ב) ברמ"א כותב הטעם כי מיד שהתינוק עונה אמן וכו' ואדמוה"י אינו כותב הטעם ע"ז רק שני ענינים שילמד וכו' ומיד שהתינוק עונה אמן וכו'".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

(3) כי מיד כו' – בכלבו (סו"ס יא) אינו בסגנון של טעם. ב) מתורץ בא': לחינוך – א"צ בטעם מיוחד דכי מיד כו'. וק"ל.

[4] במכתבו כתב: "כן דרך אגב נתעוררתי שלכל הדעות המובא בסנהדרין שם משעה שנוולד, משעה שסיפר, משעה שזרע (ואפשר גם משעה שעונה אמן) אין חילוק בין זכר לנקבה, משא"כ לדעה של משעה שנימול הלא הוא דוקא בזכר, והגם שבסנהדרין הלשון קטן מאימתי בא לעוה"ב הנה בירושלמי שביעית מ"ד הלשון קטני ישראל ואפשר לפרש הכונה ג"כ לנקבות (ושם בירושלמי הלשון ג"כ משהוא יודע לענות אמן בביהכנ"ס)".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

(4) גם בנקבה כיון דכמהילא דמיא ועיין לקו"ת עקב יז, ב וביתר בי' בסי' שער ברהמ"ז

[5] במכתבו כתב :

"במכתב כ"ק אדי"ש מן ז' מ"ח דהאי שתא [אגרות-קודש חכ"ב ע' שמו], כותב שעפמשי"כ אדה"ז בשו"ע או"ח רסקי"ז ואף כו' גם היום כו' י"ל דמתורצת קושית השי"ך (מחור"מ סימן מ"ג סקמ"ז).

הנה זה שכותב אדמוה"ז ברסקי"ז באו"ח (בחצאי עיגול ואינו מצוין המקור לזה) הנה הלשון הזה ממש מובא בר"ן על מס' תענית ומובא בבית יוסף טור או"ח סימן הנ"ל, וממילא הפליאה יותר על השי"ך הנ"ל (ראיתי שהקרוב נתנאל על הרא"ש בתענית (ר"י) כותב על תירוץ הר"ן שזהו דוחק).

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א :

(5) **הל' כבתראי** [אדה"ז]

ועוד להזכיר זכות אבות ובפרט בשנת קן להסתלקות וכו'.

ועוד : הר"ן הוא בעיקרו מפרש – אדה"ז בשו"ע פוסק.

קעד

[כ"א כסלו, תשכ"ג]

מענה להרב יצחק דוב אושפאל שכתב :

"ע"פ הוראת כ"ק עיינתי בהספרים שנתן לי כ"ק, לקטתי מהם ענינים אחדים, ודיברתי אודותם עם הנאספים בעת סעודת מרעים בשבוע העברה, ובדעתי אי"ה להוסיפם.

בדעתי הי' לגמור עבודתי בהקדם האפשרי, ולקיים ג"כ רצון המדפיסים המזרזים אותי ביותר, והנני רק לשאול, אם עלי לחכות עד אשר אקבל איזו הערות מכ"ק, ברצוני להדפיסם בתחילת הספר, בצירוף הערות כ"ק הכתובים בהספר טהרת יו"ט בתחילתו.

נעים לי מאוד להזכיר לפני כ"ק התקופה דשנות תש"ד – תש"ה, אשר כ"ק זיכני בעבודתי בקדש, לעשות המראה מקומות ממאמרי שנות ת"ש – תש"ד ומהמשך מים רבים. הצעות כ"ק והוראותיו אז בעבודתי, הנה תמיד אלי למאור עינים, גם היו לעזרתי המרובה כעת בעבודתי אשר עמלתי. מאז נתקשרתי אל כ"ק בנימי נפשי, ודבריו תמיד אלי למשיב נפש לחזקני ולשמחני".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א (מהעתקה. המענה מתפרסם בזה לראשונה באדיבות משפחת הנמנען ע"ה וזכות הרבים תלוי בהם):

אין לחכות, כ"א אדרבה להוסיף בזריזות ע"פ מ"ש באגרת הקדש סי' כ"א להראות שמחתו וחפצו וכו'.

קעה

[ימי חנוכה, תשכ"ג]

מענה לר' שניאור זלמן הלוי דוכמאן שכתב: "מהענינים אשר אני ממלא תפקידו של הגבאי ר' יוחנן שיחי' הוא ג"כ הדלקת נרות חנוכה בעת התפלה. עס איז דאך אין אדם עומד על דבר הלכה אלא א"כ כו' האב איך גירעכענט אז ביום איז דאך ניט שייך נהנה לאורם? איז וואס דארף מען דעם שמש? ע"כ אם אך רק באפשר ירשום כ"ק הטעם" (מצילום כתי"ק – תשורה חאנין כ"ט כסלו תשס"ג ע' 80. תשורה דוכמאן ט"ו אלול תשע"ד ע' 27):

בבקשה למסור להרש"ז שי' דוכמאן

י"ל שיש עוד טעמים בענין ה"שמש" – וכמו: שלא להכשל בהדלקת נר מנר (ע"י קיסם); דוגמת הכהן המדליק הנרות (שעפ"ז מבוארת התמי' – שהשמש מקומו למעלה מן הנרות. וארז"ל הסימן: שרפים עומדים ממעל לו). ועוד.

קעו

[ז' טבת, תשכ"ג]

"צעטלי" בכת"ק שכתב כ"ק אדמו"ר שליט"א לר' שניאור זלמן הלוי דוכמאן – בקשר למכתב "ה' מנחם-אב, הילולא של האריז"ל החי, ה'תשכ"ב" (נדפס באגרות-קודש חכ"ב ע' רצה-רצו) בקשר ל"התעוררות להוספה בפעולות לטובת כולל חב"ד רמבעה"ן" (מצילום כתי"ק – סי' "לשמע אוזן" (הוצאת תשע"ו) ע' 317):

הנוצל המכ' כדבעי?

והרי השנה קן שנה להסתלקות הילולא של מייסד הכולל – אדה"ז

קעז

[לאחר יו"ד שבט, תשכ"ג]

"צעטלי" בכת"ק שכתב כ"ק אדמו"ר שליט"א להמניחים בו ציין את המראי-מקומות להמדובר במאמר ד"ה באתי לגני דיו"ד שבט (מצילום כתי"ק – ריש תו"מ התועדויות חל"ו (תשכ"ג ח"ב)) :

תורת הבעשט לקו"ת לג"פ סג, ב.

הה"מ רמזי תהלים בתחלתו

אדה"ז עוד ביאור יונתי אגה"ק כ (קלב, א)

אדהאמ"צ תו"ח מקץ פח, ב

הצ"צ אוה"ת תיח, ב.

מהר"ש מים רבים בתחלתו

אדנ"ע עה"ח פ"א ואילך

לסי"ג בההמשך

קעח

[ח"י שבט, תשכ"ג]

מענה להשליח ר' שבתי אלפערן על מכתבו (להמזכיר הרחמ"א חדקוב) בו כתב: "במכתבי ששלחתי לכ"ק אדמו"ר שליט"א כתבתי (בין השאר) שקבלתי ענין הרבנות פה, ובנוגע לפועל, לע"ע, הענין של סדור קדושין"; וכתב, שכיון שרואה אשר בנוגע לכמה דברים נוהג א' הרבנים במקומו, ע"פ מה שנהגו הרבנים שלפניו, אחרת ובמנוגד להנהוג בניו יארק וכו': "לכן אני רוצה לבקש מכי שיברר אצל כ"ק אדמו"ר שליט"א אם עלי לנהוג כן ג"כ או לשנות את זה, אבל אפשר יבוא לידי מחלוקת כי כבר הורגלו כן מהרבה שנים. " (קונטרס ועד הנחות בלה"ק ש"פ וישלח תשע"ה ע' 14) :

[1] במכתבו כתב: " (א) אין ענין של "יחוד" אחר החופה. טעמו – שפשוט אין שם חדר נכון בקרוב לאולם הגדול, וגם מפני שרובם ככולם הם בלתי טהורים וממילא אינו רוצה לגרום יחוד גמור, ואמר שמצא איזה היתר ע"ז שלא לעשות לגמרי במצב כזה, רק בזמן שיש חתונה יותר חרדי הוא מצווה שיעשו יחוד בבית בעדים. ב) כשמדבר אודות "מקוה" עם הכלה

הוא מדבר סתם, דהיינו בלי ענין של ספירת ז"נ מקודם, וא"כ איני מבין את זה כלל האם יש ענין כזה, כי אפשר שהיא ממש בשעת טבילה בלתי טהורה וכיו"צ.

כ"ק אדמו"ר שליט"א הורה (להמזכירות) לברר אצל רבני אני"ש דכאן.

[2] במכתבו כתב: (ג) אין הכלה מסבבת סביב החתן כלל מקודם החופה. טעמו – שאין נוהגים כן כאן. ד) אם לא כתבו תנאים לפני החתונה, אינו כותב כלום בליל החתונה".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

כשיסביר שזהו ג"כ ענין של מזל בטח (ברובא דרובא) יסכימו בשמחה

קצט

[לאחר חג הפורים, תשכ"ג]

מענה להמזכיר ר' אליהו הכהן קווינט על מכתבו בקשר להמדובר בהתועדות פורים: "נהנתי מאד מהמאמר ומהביאור למאמר, אבל לפי השגתי לא הבנתי מה שכ"ק ביאר אדות שכל האדם. ואמר בתוך דברי קדשו כי השכל רק מראה לאדם מה טוב ומה רע ואז אין מתעסק יותר ולפי השכל לא יחרה לו אם בוחר ברע. והביא ממורה נבוכים ומעוד ביאורים. וכ"ק ביאר מאמר חז"ל יודע את רבונו ומתכוון למרוד בו, רש"י מביא מאמר זה על נמרוד (בשם מדרש) שעל כל מי שיודע את רבונו ומתכוון למרוד בו אומרים שזהו כנמרוד. . " (מצילום כתי"ק – תשורה פולטורק ג' כסלו תשס"ה ע' 33):

[1] על מה שכתב: "כי השכל רק מראה לאדם מה טוב ומה רע" – מחק את התיבות "טוב. . רע", וכתב:

[מה] **אמת** [ומה] **שקר**

[2] על מה שכתב: "ואז אין מתעסק יותר" – מחק את התיבות "ואז. . יותר", וכתב:

ו[אין מתעסק] **בכל הגדר דטוב ורע**

קפ

[אדר, תשכ"ג]

מענה להמניחים על שאלתם בהגהות כ"ק אדמו"ר שליט"א בשיחה שהוגהה עבור חוברת "תוכן ענינים לחזרת דא"ח בבתי כנסיות" לש"פ ויקהל-פקודי (מצילום כתי"ק – קונטרס שי"ל ע"י מערכת "פרוייקט לקוטי שיחות" ש"פ תרומה תש"פ ע' 9-10):

[1] במכתבם כתבו:

"בענין מ"ש בהשיחה סעיף ד' וה' שאדנים שייד להעבודה דלשם שמים – כחות הגלויים, וכללות המשכן להעבודה של בכ"ד דעהו – עצם הנשמה, שלכן לא השתתפו טף בתרומת האדנים ורק בנדבת כללות המשכן, שאלנו בפיתקא מהמבואר בקצרה בליקוט לפי תשא, ובארוכה בלקוטי שיחות [ח"א] פ' תשא (ע' 181, וגם בפי' תרומה), שאדנים נוגע לעצם הנשמה, שבה כולם שוים, ולכן העשיר לא ירבה כו', משא"כ כללות המשכן שייד לכחות הגלויים, שיש בהם התחלקות, ולכן נדב כל אחד כפי נדבת לבו כו'.

אם במה שנתקן בסעיף ד' שאדנים היא העבודה דקב"ע שמוזה באים להתחלת העבודה, לשם שמים (ולא כמו שהי' כתוב בההנחה שאדנים עצמם היא העבודה דלש"ש), שבהעבודה דלש"ש אין מתבטא אמיתית עומק ההבנה דאחדות ה', מתורץ שאלה הנ"ל. כי העבודה דקב"ע באה מצד העצם, ולכן האדנים שייכים להעצם יותר מכללות המשכן, כמבואר בליקוט לפי' תשא. אלא שהתוצאה המסובבת ממנה – לשם שמים, לא מתבטא בה עומק ההבנה של אחדות ה'. היינו שבהבנת השכל שייכים האדנים לכחות הגלויים, וכללות המשכן להעצם. כי בענין בכ"ד דעהו מתבטא יותר ההבנה דאחדות ה', התקשרות ויחוד עצם הנשמה בהעצמות. אלא שכ"ז הוא רק בנוגע להבנה. משא"כ באמיתית הענין, הרי העבודה בכ"ד דעהו היא רק מצד הבנת אחדות ה', כחות הגלויים (אלא שבענין הגילויים קרובה יותר להעצם), ואדנים שענינם קב"ע שייד להעצם ממש (אלא שבגילוי ובהבנה לא מתבטא (בהמסובב ממנה, לשם שמים) התקשרות ויחוד עצם הנשמה בהעצמות)".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

(א) על מה שכתבו: "אם במה שנתקן בסעיף ד' שאדנים היא העבודה כו'" – מחק את התיבות: "ד(קב"ע)", "שמוזה באים (להתחלת)", "ולא (כמו שהי' כתוב בהנחה)", וכתב:

[אם במה שנתקן בסעיף ד' שאדנים היא העבודה] **הבאה מצד** [קב"ע] **דוקא וכמובן מתחילין ב[התחלת העבודה] שהיא** "לשם שמים" [כמו] שהי' כתוב בההנחה שאדנים **עצמם** היא העבודה דלש"ש, שבהעבודה דלש"ש אין מתבטא אמיתית עומק ההבנה דאחדות ה', מתורץ שאלה הנ"ל]

(ב) על מה שכתבו: "כי העבודה דקב"ע באה מצד העצם כו" – מחק את התיבות: "כי העבודה דקב"ע", "מכללות (המשכן)", "**שבהבנת השכל**", "(וכללות)"; שינה את הסדר: "האדנים שייכים" במקום "שייכים האדנים"; וכתב:

ו[קב"ע באה מצד העצם, ולכן האדנים שייכים להעצם יותר] **משאר הפרטים שב[משכן, כמבואר בליקוט לפי תשא. אלא שהתוצאה המסובבת ממנה – לשם שמים, לא מתבטא בה עומק ההבנה של אחדות ה'. (היינו) ש[האדנים שייכים לכחות הגלויים] (אבל מצד קב"ע) ותכלית כללות המשכן להעצם. כי בענין בכ"ד דעהו מתבטא יותר ההבנה דאחדות ה', התקשרות ויחוד עצם הנשמה בהעצמות]**

(ג) על מה שכתבו: "אלא שכ"ז הוא רק בנוגע להבנה. משא"כ באמיתית הענין, הרי העבודה בכ"ד דעהו היא רק מצד **הבנת** אחדות ה', כחות הגלויים (אלא שבענין **הגלויים** קרובה יותר להעצם), ואדנים שענינם קב"ע שייך להעצם ממש (אלא שבגילוי ובהבנה לא מתבטא (בהמסובב ממנה, לשם שמים) התקשרות ויחוד עצם הנשמה בהעצמות)", כתב:

?

[2] במכתבם כתבו :

"אם זה נכון? גם אם נכון, חסר עדיין הביאור מפני מה ענין סכום השוה ולא כפי נדבת לבו, שייך למעלת הקב"ע שמצד עצם ממש, וענין השתתפות הטף שייך למעלת ההבנה המבטאת את העצם?

בהיות שכללות השאלה (הסתירה מכאן לפי תשא) פשוטה ביותר, והרבה קוראים יעמדו על זה – אולי אפשר לבאר זאת בקצרה עכ"פ, ונסדר זאת בהערה".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א :

בוחרים בענינים הכי מסונפים וכי מסובכים, מערבים פרטי הענין עם כללותו וכוונתו ותכליתו וההכנה אליו –

ולאח"ז רוצים שיהי' הכל מובן ובלי קושיות ויתבאר הכל . . בהערה !!

ואולי תהי' שעת הכושר בהתועדות דש"ק הבע"ל לבאר בהנ"ל.

יש להבין הנ"ל (וזה אפשר לצמצם בהערה) מהדין ע"פ נגלה – איך באים ל"ושכנתי בתוכם" – שזהו ג"כ תכלית המשכן.

ההתחלה והיסוד (ראה תניא רפ מא)

(א) מודה אני קב"ע מ"ש וכיו"ב – (וזהו ההתחלה – הכנה) – וזהו גם בקטנים ונשים (ראה שו"ע או"ח רס"ע וס' קו).

עדיין נשמה (רק) באפו.

לאח"ז –

(ב) "בנין" הגוף – משכן (התפשטות הנשמה בכל הגוף) ע"י ק"ש ותפלה – שרק גדולים מחויבים כי הנשים וקטנים נפטרו ב(א). וביחד עם זה הנוסחא בדיבור שווה בכל (לא רק ק"ש כ"א גם בתפלה – ראה רמב"ם ריש הל' תפלה) בהעיקרים ומקום להוספה.

(ג) עבודת כל היום – תכלית הבני' הנ"ל – והסדר: מן הקל (לש"ש) אל הכבד (בכל דרכיך) ועד אשר – וימלא כבוד ה'.

ובעבודה זו – כמה ענינים (מצות) דנשים וטף. ושונה לפי כאו"א

קפא

[חורף, תשכ"ג]

מענה לר' שניאור זלמן הלוי דוכמאן שכתב: "אתמול הראה לי האברך קרינסקי כתי"ק "הנעשה בהמדובר". והנני להשיב כי אחרי אשר הייתי אצל כ"ק ביום א' מר חשון דיברתי עם . . שיחי' כי כ"ק אמר אז איך זאל דאס צוטיילין, האט ער גימאכט א פאפיר מיט חלקים בעש"ט אדמו"ר הזקן וכו' אבער דאס קען איך ניט, האב איך ערך 3 וואכין אלעס גיקוקט עטליכע שעה – בכל ערך, און פאפראוועט חסר ויתיר און ארויס גיווארפען וואו מי צעפט מתנגדים און פיילישע און אפאר בלעטלעך וואס איך האב געשריבען פון קאפ . . " (מצילום כתי"ק – ס' "לשמע אוזן" (הוצאת תשע"ו) ע' 60):

אלו שמזכיר אודותם ומקווה שהם יעשו – זה כשתי שנים שנדבר וערכו
אסיפות ובחרו בכמה ועדים להגיה את התוכן ענינים – וע"ע לא בא
לפועל! והלהם יצפה!!

קפב

[חורף, תשכ"ג]

מענה להרב פינחס קארץ (מהעתקה. המענה מתפרסם בזה לראשונה
באדיבות משפחת הנמען ע"ה וזכות הרבים תלוי בהם):

[1] על מה שכתב: "ונשארים רק אלו שרוצים" – כ"ק אדמו"ר שליט"א
שינה את הסדר שיהי' כתוב: "אלו שרוצים נשארים רק", וכתב:

נכז

[2] על כללות המכתב, כתב:

ת"ח על הבשו"ט ויהא בשטומו"צ

קפג

[יום הבהיר י"א ניסן, תשכ"ג]

מענה לר' משה פינחס הכהן כ"ץ שכתב את אשר אמר בשיעור שמוסר
בשולחן ערוך אדה"ז – ע"פ הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א להרבות
בלימוד תורת אדה"ז, בקשר עם שנת הק"ן להסתלקותו – שבשו"ע
אדה"ז חאו"ח הלכות נשיאת כפיים סימן קכח יש ס' סעיפים, ויש לקשר
עם מש"כ בבעל הטורים עה"ת שבברכת כהנים יש ס' אותיות (קובץ
הערות התמימים ואנ"ש מאריסטאון ש"פ לך תשמ"א (גליון קפב) ע' ט):

[1] על כללות המכתב, כתב:

ת"ח עבור ההערה

[2] על מה שהביא מפירוש בעל הטורים, כתב:

זהו במדרש רבה במקומו

קפד

[לאתר אחרון של פסח, תשכ"ג (1)]

מענה להמניחים שכתבו "כמה שאלות בהשיחות דאחש"פ" (מצילום כתי"ק – ריש תו"מ התועדויות חל"ו (תשכ"ג ח"ב)) :

[1] במכתבם כתבו: "נתבאר שיש לחקור בענין שאין מברכין שהחינו בחוה"מ, שיש לפרשו בב' אופנים: (א) שמצד עצמו אינו מחוייב בברכת שהחינו, ורק כששכח לברך ביו"ט מברך בחוה"מ מצד תשלומין. (ב) שמצד עצמו הוא מחוייב ונפטר בברכת שהחינו שביו"ט. וני"מ לענין גר שנתגייר וקטן שנתגדל בחוה"מ. ונפשט חקירה זו מלשון אדה"ז לענין שאין מברכין בשש"פ ואחש"פ לפי שברכת שהחינו שביו"ט הראשון פוטר – כן זכרנו הלשון בשעת החזרה ולא מצאנו לשון זה. אם הכוונה למי"ש (סימן תצ ה"ב): כיון שכבר "אמרו" כו', דלשון "אמרו" (בוא"ו) הוא כבר אמר אותו, היינו את הברכה שהוצרך לברך בשש"פ (שבנוגע לשהחינו אין חילוק משש"פ לחוה"מ)".

כ"ק אדמו"ר שליט"א מחק את התיבות: "שברכת", "ש(ב)יו"ט", "(פוטרו)!", "כן זכרנו הלשון בשעת החזרה ולא מצאנו", "אם הכוונה למי"ש", "דלשון", "כבר"; וכתב:

[ונפשט חקירה זו מלשון אדה"ז לענין שאין מברכין בשש"פ ואחש"פ לפי] **שברך** [שהחינו ביו"ט הראשון] **שהדין** [פוטרו]⁽⁴⁾ **וה** [לשון] **דאדה"ז** **ב** [זה (סימן תצ ה"ב): כיון שכבר "אמרו" כו' "אמרו" (בוא"ו)] **ש** [הוא אמר אותו, היינו את הברכה שהוצרך לברך בשש"פ (שבנוגע לשהחינו אין חילוק משש"פ לחוה"מ)]

(1) שהדין (ולא הלשון) דפוטרו (ע"ד פס"ד ולשון אדה"ז סתע"ג ס"ב: ה"ה נפטר)

[2] במכתבם כתבו: "אם הכוונה, שבחוה"מ, ישנם ב' הענינים: חיוב בפ"ע (כהוכחה הנ"ל), וגם תשלומין, שלכן גם כשמברך ביו"ט ראשון (שברכה זו פוטר את חיוב הברכה דחוה"מ) ושכח ביו"ט שני צריך לברך בחוה"מ, כמי"ש בסימן תעג ה"ב".

כ"ק אדמו"ר שליט"א מחק את התיבות: "אם", "שלכן"; וכתב:

[הכוונה, שבחוה"מ, ישנם ב' הענינים: חיוב בפ"ע (כהוכחה הנ"ל), וגם תשלומין] **ונפק"מ באם נאמר דלא עבדינן תקנתא לתקנתא, בכ"ז** [גם כשמברך ביו"ט ראשון (שברכה זו פוטר את חיוב הברכה דחוה"מ) ושכח ביו"ט שני צריך לברך בחוה"מ, כמי"ש בסימן תעג ה"ב] **(חידוש של**

הרושם, ונאה הוא. אלא מדציין אדה"ז בסי' תרמ"ג ס"ה "כמשנ"ת בסתע"ג" משמע דס"ל דעבדינן תקנתא לתקנתא כדלקמן, ויש גם בזה ענין דתשלומין]

[3] במכתבם כתבו: "בסימן תרמג ה"ה כתב אדה"ז "ואם לא נזכר למחר וגם בליל ב' שכח כו' יברך אימתי שנזכר שברכת שהחינו יש לה תשלומין כל שבעה כמו שנתבאר בסימן תעג לענין פסח". ולכאורה, הרי מדבר כאן שלא ברך לא ביום א' ולא ביום ב', וא"כ מדוע צריך לתת טעם מצד תשלומין, הרי מחוייב בימי חוה"מ מצד עצמם?".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

הקושיא תמוה ביותר, שהרי דבר גדול אמר בזה: שברכתו, ה"ז לא רק שעשה מה שהוא [מחוייב בימי חוה"מ מצד עצמם] אלא שגם עי"ז – לא חיסר כלום ביו"ט הא', כי משלימו²

(2) עוד ענין בזה: ברכת שהחינו – תוכנה שמחה והודאה על שהחינו כו' לזמן הזה. שמזה מובן שכל שהזמן ושמחתו גדול יותר – ההודאה צ"ל גדולה יותר. שמזה מובן שכערך עילוי יו"ט על חוה"מ (ואפילו יו"ט הא' דפסח על יו"ט האחרון דפסח – שכבר הורגל בה שמחה) – בערך זה עילוי ההודאה (דשהחינו) דתשלומין על ההודאה דחיוב חוה"מ מצ"ע. – ועפ"י יומתק חילוק הל' דאדה"ז דבסי' ת"צ הל' אמרו – דאמרו כולו בליל א' (ואדרבה – עוד ביותר שאת). ובסתע"ג הל' נפטר (דך נפטר מהחיוב, אבל לא אמרו כי חסר עילוי ההודאה דליל א' דאורייתא – על ההודאה דליל ב' דאין נוהגין יו"ט אלא כו' – שם ר"ס תצ).

[4] במכתבם כתבו: "הקשה מדוע בנזכר לאחר שקידש יו"ט ב' של גליות נפטר בשהחינו שיברך על הכוס לאחר הקידוש, ולכאורה, יברך פעם אחת מיד כשנזכר ופ"ב על הכוס בשעת הקידוש. – מסגנון השיחה הי' משמע שקושיא זו היתה לפי ההוכחה מלשון אדה"ז שיש בחוה"מ חיוב מצד עצמו, אם נכון? ומדוע ליכא הקושיא הזו לפי הסברא שהוא רק מצד תשלומין, דלכאורה גם לפי"ז מדוע ימתין עד קידוש, יברך מיד בשביל תשלומין דיו"ט ראשון?".

כ"ק אדמו"ר שליט"א מחק את התיבות: "מסגנון השיחה הי' משמע (שקושיא זו) היתה לפי (ההוכחה) מלשון אדה"ז", "אם נכון? ומדוע ליכא (קושיא) הזו", "דלכאורה גם"; וכתב:

[קושיא זו] היא ג"כ [הוכחה שיש בחוה"מ חיוב מצד עצמו] כי בזה מתורצת היא: דהדין דכשיש חיוב מצ"ע ודתשלומין – צריך להקדים החיוב מצ"ע (בקידוש) [ובמילא כבר השלים ג"כ, משא"כ בתפלה] ונקושיא לפי הסברא שהוא רק מצד תשלומין דלפי"ז מדוע ימתין עד

קידוש, יברך מיד בשביל תשלומין דיו"ט ראשון? **כיון דשהחינו דליל ב' הוא רק דלא ליתי לזלזולי ומנהג.**

[5] במכתבם כתבו: "נתבאר הטעם מה שהזכיר כ"ק אדני"ע בשש"פ את ברכת שהחינו, לפי שבשש"פ ישנו חידוש שהוא הכנה למ"ת. (אלא שמ"מ אין מברכין שהחינו בשש"פ, לפי שברכת שהחינו היא רק על ענינים שבגילוי). משא"כ באחש"פ לא הזכיר, כי גם לדעת אדה"ז שבשכח ביו"ט שני מברך במשך כל ימי החג, אף שהיא תקנתא לתקנתא (תקנה אחת – ענין יו"ט שני, ותקנה ב' – תשלומין עלי'), מ"מ ג' תקנות מודה אדה"ז שאין עושין, ובענין להזכיר שהחינו באחש"פ הוא ג' תקנות: (א) הזכרת שהחינו בשש"פ. (ב) יו"ט שני דאחש"פ. (ג) הזכרת שהחינו באחש"פ. – למה הזכרת שהחינו באחש"פ היא תקנה שלישית, דלכאורה צריכה להיות נכללת בכלל התקנה דיו"ט שני, שכל הפרטים דיו"ט ראשון ישנם גם ביו"ט שני".

כ"ק אדמו"ר שליט"א מחק את התיבות: "מודה (אדה"ז)", "הזכרת", "יו"ט שני דאחש"פ. (ג)", "ישנם"; וכתב:

[נתבאר הטעם מה שהזכיר כ"ק אדני"ע בשש"פ את ברכת שהחינו, לפי שבשש"פ ישנו חידוש] **וחלוק מימים שלפניו** [שהוא הכנה למ"ת. (אלא שמ"מ אין מברכין שהחינו בשש"פ, לפי שברכת שהחינו היא רק על ענינים שבגילוי). משא"כ באחש"פ לא הזכיר, כי גם לדעת אדה"ז שבשכח ביו"ט שני מברך במשך כל ימי החג, אף שהיא תקנתא לתקנתא (תקנה אחת – ענין יו"ט שני, ותקנה ב' – תשלומין עלי'), מ"מ ג' תקנות] **ס"ל גם לאדה"ז שאין עושין, ובענין להזכיר שהחינו באחש"פ הוא ג' תקנות: (א) קס"ד דאמירת** [שהחינו] – [בשש"פ. (ב) הזכרת שהחינו] **עכ"פ, אף שע"פ דין אין לאמרו. (ג) כ"ז** [באחש"פ. – למה הזכרת שהחינו באחש"פ היא תקנה שלישית, דלכאורה צריכה להיות נכללת בכלל התקנה דיו"ט שני, שכל הפרטים דיו"ט ראשון גם ביו"ט שני]

קפה

[לאחר אחרון של פסח, תשכ"ג (2)]

מענה להמניחים על מכתבם – בהמשך להמענה שקיבלו (לעיל מענה קפד) על שאלותיהם בהמדובר בהתועדות אחש"פ (מצילום כתי"ק – נדפס לעיל. המענה מתפרסם בזה לראשונה באדיבות א' מאני"ש שי' וזכות הרבים תלוי בו):

[1] במכתבם כתבו: "מועתק כאן תשובת כ"ק אדמו"ר שליט"א על שאלה הב' וז"ל: הכוונה, שבחיה"מ, ישנם ב' הענינים: חיוב בפ"ע (כהוכחה הנ"ל) וגם תשלומין. ונפ"מ באם נאמר דלא עבדין תקנתא לתקנתא, בכ"ז גם כשמברך ביו"ט ראשון (שברכה זו פוטר את חיוב הברכה דחיה"מ) ושכח ביו"ט שני צריך לברך בחיה"מ, כמ"ש בסימן תעג ס"ב. (חידושו של הרושם ונאה הוא. אלא מדציין אדה"ז בסי' תרמ"ג ס"ה "כמשנ"ת בסתע"ג" משמע דס"ל דעבדין תקנתא לתקנתא כדלקמן, ויש גם בזה ענין דתשלומין".

כ"ק אדמו"ר שליט"א מחק את התיבות: "גם", "את", "ד(חיה"מ)", "בחיה"מ, כמ"ש בסימן תעג ס"ב", "ו(יש)"; וכתב:

[הכוונה, שבחיה"מ, ישנם ב' הענינים: חיוב בפ"ע (כהוכחה הנ"ל) וגם תשלומין] **או רק אחד מהם**. ונפ"מ באם נאמר דלא עבדין תקנתא לתקנתא, בכ"ז גם כשמברך ביו"ט ראשון (שברכה זו פוטר) **ת** [חיוב הברכה] **דשבעת ימים** – [חיה"מ] **ושש"פ**] ושכח ביו"ט שני צריך לברך **באחש"פ עכ"פ** [חידושו של הרושם ונאה הוא. אלא מדציין אדה"ז בסי' תרמ"ג ס"ה "כמשנ"ת בסתע"ג" משמע דס"ל דעבדין תקנתא לתקנתא כדלקמן] **ד** [יש גם בזה ענין דתשלומין]

[2] במכתבם כתבו: "לא תפסנו את הכוונה... במ"ש "מדציין אדה"ז בסי' תרמ"ג ס"ה "כמשנ"ת בסתע"ג" משמע דס"ל דעבדין תקנתא לתקנתא". שמלשון זה משמע לכאורה שההוכחה דעבדין תקנתא לתקנתא, אינה מצד ההלכה דסימן תעג **עצמה**, כי אם, מזה שציין בתרמ"ג לסימן תעג. מהו הכוונה בזה?".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

(א) על מה שכתבו: "שמלשון זה משמע לכאורה שההוכחה דעבדין תקנתא לתקנתא, אינה מצד ההלכה דסימן תעג **עצמה**" – כתב:

בה יש לפרש (אף כי בדוחק קצת): ואם שכח לברך שהחיינו בקידוש ליל ב' (אפי' אם בירך כבר בליל א) חייב לברך ולצדדין קתני (באחש"פ. ובאם לא בירך ביום א') בכל ז' ימי החג דהיינו כו' גליות.

(ב) על מה שכתבו: "כי אם, מזה שציין בתרמ"ג כו" – כתב:

[מזה שציין בתרמ"ג] **בהטעם דתשלומין** [לסימן תרמ"ג]

[3] על מה שכתבו: "לשאלה הא' הי' אפ"ל לכאורה דכיון שגם בימי חיה"מ ישנו חיוב מצד עצמם אלא שנפטרים בברכת הזמן שביו"ט (כדמוכח מלשון אדה"ז בסימן תצ ס"ב), הנה בנוגע ליו"ט שני שתקנו

לברך בו ולא נפטר בהברכה שברך ביו"ט ראשון, וא"כ הרי נשאר חיובו לא רק מצד היו"ט שבו (שהו"ע תקנה), אלא גם מצד קדושת חוה"מ שבו (כאילו לא הי' יו"ט, מאחר שתקנו שיום זה לא נפטר ביום ראשון, הרי במילא לא נפטר כולו, גם החוה"מ שבו), וחייב דחוה"מ הרי אינו בגדר תקנה, ובמילא כשלא ברך ביו"ט שני, יצטרך להשלים (גם כשלא עבדין תקנתא לתקנתא), לפי שאינה בגדר תקנה לתקנה. – אבל לפי"ז מהו ההוכחה דס"ל לאדה"ז שעבדין תקנתא לתקנתא?".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

קשה לומר דברכת יום א' פסקה פעולתה (ביום ב') ושוב מתחילה מחדש (ביום ג' וכו')

קפו

[לאחר אחרון של פסח, תשכ"ג (3)]

"צעטלי" בכת"ק שכתב כ"ק אדמו"ר שליט"א להמניחים – בהמשך להמענות לשאלותיהם בהמדובר בהתועדות אחש"פ (מצילום כתי"ק – נדפס לעיל. המענה מתפרסם בזה לראשונה באדיבות א' מאנ"ש שי' וזכות הרבים תלוי' בו):

השמטה למענה השאלות

נפק"מ לאדה"ז: באמר שהחיינו ביום א' ושכח ביום ב' ונזכר קודם אחש"פ

משום חיוב בפ"ע – אצ"ל כ"א באחש"פ, דברכת ז' ימים כבר אמרה ביום א' (אבל אחש"פ – אין יכול להפטר בברכת יום א', כי ממנ"פ אחד מהם חול).

לטעם דתשלומין (ועבדין תקנתא לתקנתא – כפס"ד אדה"ז) – אומרה מיד כשנזכר (לתשלומין דיום ב').

קפז

[לאחר חג הפסח, תשכ"ג]

מענה להרב יצחק דוב אושפאל שכתב :

"הנני לעצת וברכת כ"ק בהתאם לתיקון המחיצה בביהכ"נ שלי, אשר היא על הפרק בימים אלו.

הביכ"נ שלי בנוי באופן אשר העזרת נשים למעלה על הגזוזטרא, הגזוזטרא היא בגובה בערך 15 פוס מרצפת ביהכ"נ, אך לא הקיפו אותה במחיצה של עשרה טפחים לכה"פ, ועל חצי העליון הנראה אין שום מסך או וילון, והמחיצה מגעת רק בצמצום עד החצי התחתון.

תקותי הי' אשר השי"ת יעזרני ויתוספו מתפללים חרדים שומרי תומ"צ, ועל ידם יגיע לידי לתקן הנ"ל, אך הי' על דעתי כי גם התיקון יתקיים ע"פ דרכי נועם ושלוש, בלי קטטות ומריבות ח"ו, כמו שנתקיימו עלי עצת וברכת כ"ק בהתאם להסרת הדגלים מבית הכנסת שלי, כי זה שנתיים אשר סרתי אותם וביערתים במקום אשר לא יפקד, וב"ה אין פוצה פה ונשתכח כלא הי'.

בזמן האחרון נתוספו ב"ה מתפללי ביהכ"נ כ"י, כמעט כולם מהם שומרי תומ"צ, המצב הכללי הוא כי רוב החברים (מעמבערס) חרדים המה, וכל שאלה אשר היא לחיזוק הדת ביכולתם ב"ה לפעול ע"פ המנין להכריע לטובה. בהאסיפה האחרונה אחד מהחברים . . הביע דעתו ברבים ע"ד המחיצה הנ"ל, והצעתו גרמה קטטה ומריבה עד שעה המאוחרת בלילה.

אחד המנגדים בתוקף הוא מר . . אשר הי' מכבר כמה שנים פרעזידענט . בימי החג בא עמי ג"כ בחילופי דברים בענין הנ"ל. לאחר אריכת הדברים נחת בדוגמאות שונות להסבירו כי לא יזיק לו ח"ו ולא יגרום לו ולביהכ"נ שום גרם היזק, לא עלה בידי להכריעו על דעת האמת . . ולפועל אמר : אם יחליטו על ידי מנין החברים לעשות המחיצה כתיקונה, יעזוב את ביהכ"נ ויספח א"ע בכל הפרטים על להבא להסענטער של הקאנסערוואטיבים אשר בשכונתי . .

הנה ע"ד עזבו את ביהכ"נ בעצמו אינני בניגוד, כי הרבה צער סבלתי ממנו עד הנה, בהתנגדו תמיד להידור מצוה . . אך הנני במבוכה מה לעשות שלא תהי' קטטות ומריבות, אולי מר . . הנ"ל ישפיע שיתקלטו אליו אנשים אחדים ויתהווה שני צדדים, ואולי גם אחדים יעזבו את הבית הכנסת יחד עמו.

הרבה עמלתי לקרב כל אחד, והשפעתי הי' בכלל על כל המתפללים, בענין הנחת תפילין כשרים וציצית, ובפרטים רבים עלה ב"ה לידי להטיבם, והנני חס על כל המפעל . .

והנני בשאלתי אם להתחשב עם דברי המעיז ולעשות כל האפשר כעת מבלי לדבר לפי שעה מהנ"ל עד אשר יעבור הזעם (והנני מסופק אם אני עושה כדיון, וגם אם יעלה בידו), או לעשות הראוי להעמיד השאלה על סדר היום בעת האסיפה ולארגן שיוחלט ע"פ רוב המנין והשי"ת יהי בעזרי".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א (קונטרס ועד הנחות בלה"ק ש"פ משפטים תשע"ג ע' 31-30):

באם יכין מקודם בע"ב (אחדים עכ"פ) שהם יתחילו, או עכ"פ יסייעו לדעתו כשיתחיל הוא לדבר ע"ד זה.

[וראה לקמן מענה קפח].

קפח

[בדרי"ח אייר, תשכ"ג]

מענה להרב יצחק דוב אושפאל שכתב: "הנני לבשר טוב לכ"ק. אתמול בשעה המאוחרת בלילה (לאחר האסיפה בביהכ"נ), נתקבל לי הידיעה, כי הוחלט ב"ה ע"י כל הנאספים (לבד מר . .) לתקן את המחיצה, והמדובר הי' בדרכי נועם ושלום. אבקש ברכת כ"ק שהכל יהי כשורה ובהצלחה על להבא, לחזק ולהתחזק בדרכי התוהמ"צ" (קונטרס ועד הנחות בלה"ק ש"פ משפטים תשע"ג ע' 31):

תש"ח על הבשורה טובה

ואזכיר עוד הפעם על הציון.

קפט

[ב' אייר, תשכ"ג]

מענה לר' בן ציון שם-טוב שהכניס את שאלת א' המקורבים – האם למכור עסקו, ולהכנס במקום זה למסחר הבתים (מהעתקת המזכיר):

לעשות זה בתור נסיון ולאט לאט ליכנס למסחר הבתים ויחליט סופית בהתאם לתוצאות הנסיון.

קצ

[י"ד אייר, פסח שני, תשכ"ג]

מענה לר' יוסף הלוי וויינבערג שכתב – בקשר לשיעורים בס' התניא שמוסר מדי מוצש"ק ברדיו: "מצורף בזה מכתב שקבלתי היום בבקשה למסור עוה"פ על פרק ל"ב בתניא ולבאר וכו'. . אין די ברור אצלי איך להסביר היטב מדוע צריכים לשנוא למי שחטא באם הוא שומר מצוות ורק בזה וכו'. . כן אשאל אם אני מבין כראוי דברי כ"ק שליט"א אשר לפיהם יהי החילוק בשתיים מכפי שלמדו שהטעם הוא כדי שלא יתלמד ממנו כו'. . " (מצילום כתי"ק – תשורה שפריצער כ"ה סיון תשס"ז ע' 11):

היש כאן מי מאנ"ש ובפרט מזקני ורבני אנ"ש והתמימים – שלמדו תניא בתו"ת או מהזקנים שבדורם?

באם נמצאו מתי מספר עכ"פ – יברר אצלם בכהנ"ל.

באם גם [מתי מספר] לא נמצאו, או שישארו פרטים בהנ"ל בספק – בטח (ואז) יודיעני.

קצא

[לפני ל"ג בעומר, תשכ"ג]

מענה למארגני "פאראד" ל"ג בעומר על מכתבם בקשר להשתתפות כ"ק אדמו"ר שליט"א (ס' "היכל מנחם" ח"א ע' קמב. והעתקה):

(1) בשים לב: (1) לכתבם בסגנון נלהב כזה,

(2) אשר בלי שום ספק שגם שלא בנוכחותי ושעי"ז יחסר מספר המשתתפים – בכ"ז יהי' ג"כ מעין הרושם שיהי' בנוכחותי.

(3) שקדה"ש ממצות הכי חמורות היא –

בטח עושים כל התלוי בהם שיבוא הענין בפועל עכ"פ שלא בנוכחותי. ואם בכל עניני חב"ד אין מקום דאמתלאות דלקמן – בטח שאין להם מקום בכגון זה. והן: (1) זקן ואינו לפי כבודו (2) מי יאמר שעליו הדבר מוטל – מוטב שמי שהוא ימצא מי שהוא אחר שיתענין בזה. (3) טרוד הוא ופטור מכל פעולה איזה שתהי'.

(2) חכיתי ע"ע – באמרי שבענין שמעריכים כקדוה"ש אין צורך דוקא בדברי כבושים משלי ובראותי שכנראה אין כל הזזה כלל מצדם –

עכ"פ אין רצוני להיות ערב אני בעד הנהגה כזו וכיו"ב, כלל וכלל לא, ולכן בא כתבי זה – ופשוט שאין הכוונה לקפידא וכיו"ב, ח"ו. –

(3) אין כלל מטרת הכתיבה – לקבלת (כתיבת) תירוצים ואמתלאות.

קצב

[כ"ף אייר, תשכ"ג]

מענה לר' בן ציון שם-טוב שביקש ברכה עבור זוגתו לרפוש"ק (מהעתקת המזכיר):

אזכיר על הציון

קצג

[אייר, תשכ"ג]

מענה להנערה סימא העכט (ציילינגאלד) שכתבה ע"ד רצונה לנסוע בקייץ לאחר הסמינר לארץ ישראל לביקור, וביקשה הסכמת וברכת כ"ק אדמו"ר שליט"א (תשורה העכט י"ט אלול תש"פ ע' 47):

ארץ ישראל היא ארץ הקודש – פלטרין של הקב"ה – ואין ענינה כלל לשמש לתכלית good time וכיו"ב.

קצד

[לפני חג השבועות, תשכ"ג]

מענה להמניחים על שאלתם בהגהות כ"ק אדמו"ר שליט"א בשיחה שהוגהה עבור חוברת "תוכן ענינים לחזרת דא"ח בבתי כנסיות" (מצילום כתי"ק – "בית משיח" גליון 1262 ע' 10-11):

[1] במכתבם כתבו: "בענין מ"ש בהערה 30 שם, מצאנו בשיחת יום ב' דחגה"ש תרצ"ט (מרשימת השומעים. וז"ל): שאל אחד מתני היי הקבורה, ביום א' או ביום ב' ואיך. והשיב כי זו השאלה האט מען געקלערט אין ליובאוויטש שוין לאנג. היו זקנים שהיו יודעים מעשיות

מקובלות האט דער טאטע געפרעגט בא זיי צי זיי האבען אין דעם א קבלה און עס איז געבליבן אז עס איז ניטא אין דעם קיין קבלה. ובסוף הדיבור האט דער טאטע געזאגט, עס איז ולא ידע איש את קבורתו. ובתוך הדבורים האט ער געזאגט בדרך סברא אז מען האט געווארט מיט דער קבורה ביז נאך יו"ט. – עכ"ל השיחה. אם כדאי לציין עד"ז בהשמטה".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א :

(א) מחק את התיבות : "האט ער געזאגט", וכתב :

אמר [בדרך סברא כו']

(ב) מחק תיבת "השיחה", וכתב :

[עכ"ל] **הרשימה. ואינה מוגה. וצ"ע :** (א) **להתאים להדין. (ב) להתאים להתחלה, שהספק רק בנוגע ליום א' או ב'. ואולי צ"ל "ביז נאך יו"ט ראשון".** [בדוחק אפ"ל שהלינו "כדי שיבואו קרובים או להשמיע עיירות" (שו"ע יו"ד ר"ס שנ"ז)].

[2] במכתבם כתבו : "מצאנו בשיחת י"ב סיון תש"כ כמה ענינים השייכים לליקוט לחגה"ש וחושבים לסדר זה בהערות בהשמטה. אם אפשר? ההערות מצורפות כאן".

על התיבות : "מצאנו בשיחת י"ב סיון תש"כ כמה ענינים השייכים לליקוט לחגה"ש", כתב :

צריך עיון ותקון

ואין [לסדר זה כו']

קצה

[י"ד סיון, תשכ"ג]

מענה למרת רחל נעלקען על דו"ח שכתבה ע"ד כינוס בנות חב"ד שהתקיים במקביל לכינוס איגוד נשי ובנות חב"ד (מצילום כתי"ק – קונטרס ועד הנחות בלה"ק ש"פ יתרו תשע"ד ע' 63) :

סימן בעיגול את מה שכתבה : "דער דריטער יערליכער קאנווענטשין פון בנות חב"ד איז דורכגעפירט געווארן מיט גרויס ערפאלג", וכתב :

(1) ת"ח על הבשו"ט

על כללות המכתב, כתב:

(2) כיון שכל קנונשן – בבחי' "זריעה" בטח תשתדלנה ע"ד צמיחה וכו'.
וה' יצליחן.

קצו

[י"ז סיון, תשכ"ג]

מענה להת' אברהם ארי' סטאון שכתב: "הת' אברהם אהרן שי' ברוק
הלומד עתה בישיבת תומכי תמימים בכפר חב"ד הו"ל עכשיו שיחות כ"ק
אד"ש משנת תשי"א ובקש ממני למסור חוברת לכ"ק אד"ש" (תשורה
ראזענבלום כ"ה אדר תשפ"א ע' 12-13):

נת' ות"ח על טרחתו בהמסירה

קצו

[לפני חודש תמוז, תשכ"ג]

מענה להת' שמואל לו' וב"ג הינדא מלכה יפה על מכתבם בקשר
להסתדרותם לאחר החתונה (מהעתקה. המענה מתפרסם בזה לראשונה
באדיבות ר' פינחס שי' לו' וזכות הרבים תלוי בו):

??

שאלתים להצעות מפורטות מצדם – וכותב מה שאומר פלוני ופלוני
בזה!

באם הכוונה – כנראה מהוספת ב"ג תי' – שנראות להם ההצעות
שבראש ע' 4: a) b) –

אזי: יבררו בהמל"ח ע"ד שליחות

(באיזה מקום יש לשער שתהיי' אם צורך בהכנות לזה וכו')

יברר – הצריך עוד השתלמות בענינים הנצרכים לחינוך וכו'

הלמד ע"מ לקבל סמיכות?

כמה זמן נצרך ללמוד עוד בכדי לקבלה?

קצח

[לאחר ש"פ חוקת, ז' תמוז, תשכ"ג]

מענה להמניחים על שאלתם בהמדובר בהתועדות ש"פ חוקת :

"בהשיחות דש"פ חקת נתבאר בענין בעש"מ נברא העולם וכו', דאף שהע"מ ישנם בכל זמן ובכל מקום, שהרי לעולם הוי' דברך נצב בשמים, מ"מ הרי מציאותם הוא בהעלם, ובגילוי היו רק בשי"ב (שלכן, אף דאיתא הפירוש עה"פ הנ"ל במדרש תהלים, הוצרך ל"פירש הבעש"ט", וכן כל נשיא בדורו ביאר איך שישנו תמיד כח הפועל בנפעל), ועל זה הוא מונה שארי הענינים שבמספר עשרה, "עשרה דורות מאדם ועד נח", וכו' – שהיו אחרי המציאות (שבגילוי) דעש"מ. והקשה על זה, והרי היו כמה ענינים שבמספר עשרה גם אחרי העשרה ניסים שבביהמ"ק, עד לע"ל שאז יהי' כנור של עשרה נימין (ועד"ז, פרה העשירית ושירה העשירית), ומכיון שהתורה היא נצחית, הרי הי' צריך להיות מרומז בפרק זה דמס' אבות כל הענינים שבמספר עשרה?

אח"כ נתבאר דיוק לשון השיחה (שנדפסה בתוכן ענינים [לקו"ש ח"ד ע' 1220 ואילך]) אשר סדר הענינים שבמספר עשרה הוא באופן שכל אחד בלול משלפניו, וכמשל השלשלת, דטבעת התחתונה כלולה מהעליונה ממנה. ויתירה מזו: אופן ההתכללות הוא שהעליון שבתחתון הוא למעלה מהתחתון שבעליון. וכענין שהראש צריך לקבל מהרגל. ובהמשך לזה נתבאר ענין והאיש משה ענו מאד, והמעלה שבדור דעקבתא דמשיחא וכו'.

שאלה: מה הי' התירוץ לקושיא איך מרומז בפרק זה כל הענינים – במספר עשרה? – אם חסר איזה ענין בהראשי פרקים שנרשמו כאן, שעפ"ז מתורץ הקושיא?"

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א (מצילום כתי"ק – קובץ "המלך" חוברת ב ע' 11):

[1] על מה שכתבו: "והקשה על זה כו'" – מחק תיבת "כל (הענינים שבמספר עשרה)", וכתב:

[והקשה על זה, והרי] מוכרח לומר ש[היו כמה ענינים שבמספר עשרה גם אחרי העשרה ניסים שבביהמ"ק, עד לע"ל שאז יהי' כנור של עשרה נימין (ועד"ז, פרה העשירית ושירה העשירית) וכו'], ומכיון שהתורה היא נצחית, הרי הי' צריך להיות מרומז בפרק זה דמס' אבות הענינים שבמספר עשרה] שגם לאחר זמן דביהמ"ק ועד זמננו

[2] על מה שכתבו: "שאלה: מה הי' התירוץ כו'" – מחק את התיבות: "שאלה: מה היי", "כל"; ועל מה שכתבו: "התירוץ לקושיא איך מרומז בפרק זה הענינים – במספר עשרה", כתב:

בהתועדות הבע"ל, בל"נ – כי ה"עולם" הי' ישן ביתר שאת מאשר ע"ד הרגיל, שג"ז די ומספיק. ומסיימין בטוב.

קצט

[כ"ו תמוז, תשכ"ג]

מענה לאחת שכתבה: "יש בין המדריכות שחונכו ברוח מתנגדי אמיתי, ואומרים לי שהן מתנגדות ללמוד חסידות . . ואשאל איזה אמצעים לקחת" –

נדפס באגרות-קודש חכ"ב ע' תעט.

ר

[ער"ח מנ"א, תשכ"ג]

מענה להשליח ר' משה יצחק העכט שכתב – בקשר לפטירת חמיו ר' שמעי' קרינסקי ע"ה: "לזכות ולעלוי נשמת ר' שמעיה ברי' זאב אריה, על דעת כ"ק אדמו"ר שליט"א, ח"י דולר מהח"י דולר'ס המשותפות של כל בני המשפחה" (מצילום כתי"ק – תשורה קרינסקי כ"ח סיון תשע"ג ע' 38):

לקנות בהנ"ל "תהלים"ס" "אהל יי"י" ולתתם לביהכנ"ס דכאן.

רא

[ר"ח מנ"א, תשכ"ג]

מענה לר' דובער יוניק (מהעתקה. המענה מתפרסם בזה לראשונה באדיבות משפחת הנמען ע"ה וזכות הרבים תלוי' בהם):

[1] על מה שכתב ע"ד ענין מסויים הקשור לפרנסתו, כתב:

באם התנאים מתאימים – להתענין [באופן שלא נפסיד זכויותינו בארצות הברית]

[2] על מה שכתב: "אם לשלוח חבילה" – מחק תיבת "אם" וסימן בחץ ובעיגול את התיבות "לשלוח חבילה".

רב

[ב' מנ"א, תשכ"ג]

מענה לר' שניאור זלמן הלוי דוכמאן על מכתבו בקשר לספרו "לשמע אוזן – זכרונות סיפורים ופתגמים קדישין" שמו"ל (מצילום כתי"ק – ס' "לשמע אוזן" (הוצאת תשע"ו) ע' 61-62):

[1] על כללות המכתב, כתב כ"ק אדמו"ר שליט"א:

(1) מובן שצ"ל הגהה מיוחדת – שלשון מרז"ל וכיו"ב יהי' מדויק.

[2] במכתבו כתב: "נו וואס זאל איך טאן? פילייכט אייך די סיפורים וואס אייך זיי איז פאראן קושיות ארויס נעמען. למשל מיט דער חליצה".

כ"ק אדמו"ר שליט"א סימן קו תחת התיבות: "ארויס נעמען", "למשל מיט דער חליצה"; וציין: (2)

[3] במכתבו כתב: "און יעצט אויך ווי איז דעת כ"ק מי זאל שייס ענדיגען דעם זעצען?".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

(3) היש על מה לחכות?

רג

[כ"ג מנ"א, תשכ"ג]

מענה לר' שניאור זלמן הלוי דוכמאן על מכתבו בו ביקש "הסכמה" מכ"ק אדמו"ר שליט"א עבור ספרו "לשמע אוזן" (מצילום כתי"ק – ס' "לשמע אוזן" (הוצאת תשע"ו) ע' 24):

קראתי. ות"ח.

בנוגע לעוד מכ' מיוחד ממני – הרי כבר יש אצלו במה, ויכול לבחור מהם או להדפיס כולם. [ובפרט שאי ידוע כלל מתי אתפנה וכו'].

רד

[מנ"א, תשכ"ג]

מענה לאי שביקש "תיקון" לשכחת הנחת תפילין דרבינו תם (סי' י"היכל מנחם" ח"ג ע' מא) :

להעשות בקי בהל' תפילין הצריכות, במשך זמן מתאים בקי ב"ב פרקים הראשונים דתניא (שיחת כ"ק מו"ח אדמו"ר הידועה).

רה

[ט' אלול, תשכ"ג]

מענה להתי' משה יצחק פורסט ששאל – בקשר לזה שה"ויזא" שלו בארצה"ב עומדת להגמר – האם לפעול להארכת ה"ויזא", או לחזור לאה"ק או באופן אחר ("Compass Magazine" כינוס השלוחות תשפ"א (גליון 27) ע' 70) :

כיון שבהולנד נחוצה במאוד הפצת היהדות והמענינות – צ"ל המטרה, אשר סו"ס (תיכף, או לאחר זמן) יסתדר שם, כיון שיודע השפה וכו'.

בנוגע להמשך לימודיו בישיבה – הרי בהתחשב בגילו (שכבר העת להתעניין בשידוך ובמילא גם בהסתדרות) יש ענין רק, באם במשך זמן קצר יגמור וישתלם בה (סמיכה, שחיטה, חנוך)

רו

[לאחר ט"ז אלול, תשכ"ג]

מענה להנהלת "שיעורי לימוד הדת" על דו"ח מהפעילות (מצילום כתי"ק – סי' י"שיעורי לימוד הדת" ע' 161) :

על מה שכתבו ע"ד הפעילות להרחבת הכתות של "של"ה" – כתב :

(1) ויה"ר שתהא התחלה טובה לקיום ציווי חז"ל והעמידו ת' הרבה כדבעי

על מה שכתבו ע"ד המדריכים הנשארים עשר דקות ויותר לאחר שעת הלימוד בכדי לדבר עם הילדים ולהשפיע עליהם לקיים מצות נוספות בביתם ולהרשם לתלמוד-תורה – כתב :

(2) ת"ח על הבשוי"ט

על בקשת ברכה להצלחה בכל הפעולות – כתב :

(3) אזכיר עה"צ להנ"ל

והרי השנה שנת הקן כו'

רז

[לאחר ש"פ תבוא, ח"י אלול, תשכ"ג]

מענה להמניחים על שאלתם בהמדובר בהתועדות ש"פ תבוא :

"בהשיחה דש"פ תבא חי אלול נתבאר בענין הטעם שהרמב"ם לא מנה עשיית הארון במנין המצות. ועל התירוץ שנאמר בש"פ ראה שהארון להיותו כלי ל"ושכנתי בתוכם" הוא כללות ענין כל התומ"צ, ולכן נחשב כציווי כולל (הנדפס בפתח דבר לליקוט לפ' שופטים [לקו"ש ח"ד ע' 1344 ואילך]) נאמר שהוא דוחק גדול, כי הרי סוכ"ס מכל הציוויים לא היינו יודעים את ענין עשיית הארון, וא"כ הוצרך למנותו. ונתבאר התירוץ, לפי שכל ענין עשיית הארון הוא בכדי שיהי' "ונועדתי גוי", כפשטות סגנון הכתובים, וכשאין צריך למטרה זו, אין מצוה בעשייתו (שלכן הותר ליאשי' לגנוז הארון, כי קדושת המקדש וקדה"ק נשארה גם אח"כ, כי שכינה אינה בטילה (משא"כ במשכן שהי' מלכתחילה דירת עראי), ובמילא לא עבר על הציווי של עשיית ארון). ולכן לא מנה הרמב"ם עשיית הארון במנין המצות (וגם בספרו הי"ד אינו מזכיר את מדת הארון כו'), כי עכשיו, וגם לעתיד לבוא, ליכא מצוה זו. – אח"כ נתבאר שמ"מ הוצרך לגנוז את הארון בביהמ"ק דוקא ולא במקום אחר, דאם הי' ניטל הארון מביהמ"ק הי' זה ענין של חורבן ח"ו. – ובסוף השיחה נתבאר עד"ז לענין הבעש"ט ואדה"ז וכו', שעצמותם נגזו בהכתבים שלהם, ובמילא אי"ז ביטול ח"ו ונשארו נצחיים בלי שינוי.

שאלה : א) אם הקושיא על התירוץ שנאמר בש"פ ראה, הוא בדוגמת מ"ש הרמב"ם (מצוה ה) לענין ועבדתם את ה"א דאף שהוא מציוויים הכוללים יש בו יחוד אחר שהוא ציווי לתפלה. – ועפ"ז, קושיא זו לכאורה היא גם על משנ"ת כמה פעמים הטעם מה שהרמב"ם לא מנה את מצות התשובה כי היא מצוה כוללת – דסוכ"ס, הרי יש בה חידוש, ענין התשובה (דגם כשעבר על המצוה צריך לשוב ומועלת התשובה), שאין אנו יודעים זה משאר הציוויים?

(ב) מהו הפירוש בזה שהוצרך לגנוז את הארון בביהמ"ק דוקא. והרי לכאורה הדין דשכינה אינה בטילה הוא גם להדיעה שניטל הארון (אף שהרמב"ם עצמו פסק שנגנז)? ואם מ"ש הרמב"ם ששכינה אינה בטילה הוא דוקא להדיעה שנגנז?"

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א (מצילום כתי"ק – ריש תו"מ התועדויות חל"ז (תשכ"ג ח"ג)):

[1] על התיבות: "דסוכ"ס, הרי יש בה חידוש, ענין התשובה", כתב:

ב' ענינים – העיקר קבלת כל התומו"צ להבא. וזהו ע"ד הציווי קדושים תהיו – וגם: חרטה על העבר – וזהו ע"ד הציווי וערפכם לא תקשו עוד. ושניהם הובאו בשרש ד' שם

[2] סימן בעיגול את התיבות: "ומועלת התשובה", וכתב:

מהי השייכות למצות התשובה!?

[3] על התיבות: "אף שהרמב"ם עצמו פסק שנגנז", כתב:

אבל לכל הדיעות כמה דרגות בהשראת השכינה שבביהמ"ק, כמפורש ביומא כא, ב תניא פנ"ג. ונצטוו במ"ע נצחית – שבביהמ"ק תהי' אותה ההשראה [דשכינה אינה בטילה]

ופשוט דיש עוד למטה מזו ועד דאכל בי עשרה – אפי' רשע גמור (תניא ספי"א) שכינתא שריא. ועייג"כ אגה"ק סכ"ג.

רח

[קייץ, תשכ"ג]

מענה לא' על מכתבו בו כתב ע"ד נסיעתו לעיר פארטלאנד מיין ולמאנטרעאל קנדה (מצילום כתי"ק – תשורה שפריצער יו"ד אדר תשנ"ט ע' 16):

[1] במכתבו שאל האם יש לכ"ק אדמו"ר שליט"א שליחות עבורו למלא בקהילת "בית א-ל" בעיר פארטלאנד, או בעיר מאנטרעאל שם ישהה בשבת אי"ה.

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

כמפורש ב"היום יום" יו"ד תמוז – מאדה"ז. וביחוד – שהשנה 150 שנה להסתלקותו. ולעשות בהתרחבות ויצליח.

[2] במכתבו ביקש ברכה ללימוד התורה בתוספת חיות והחלטיות.

כ"ק אדמו"ר שליט"א סימן בעיגול קטע זה, וכתב:

ושמחה וחיות

אזכיר עה"צ

רט

[קייץ, תשכ"ג]

מענה להמזכיר הרח"י קרינסקי שכתב: "מצורף בזה הנוסח שנסדר למצבת אבי ע"ה. הטעם שנעשה בסדר אותיות שמו הוא כי כשבוע לפני פטירתו הראה לאחי זאב ארי" ש"י נוסח המצבה של אביו זקנו (תמונתו והנוסח גם מצורף בזה) שה"י נקרא על שמו, ושאל את דעתו אודות הנוסח, זה ה"י פעם הראשון שעשה ענין כזה, וה"י עוד רמזים שהרגיש כבר בדבר, ולכן חשבנו בני המשפחה שה"י מרמז לנוסח באופן כזה. ובני המשפחה, ואמי תחי' בראשם, ביקשו למסור הנוסח המצורף לכ"ק אדמו"ר שליט"א ולשאול אם מתאים הנוסח או אם יש לשנות בזה" (מצילום כתי"ק – תשורה פרידמאן יו"ד סיון תשס"ט ע' 28):

על מה שכתב: "ולכן חשבנו בני המשפחה שה"י מרמז לנוסח באופן כזה", כתב:

(1) – ועפ"ז יעשו כן. באם אפשר מבלי לשנות ענין הר"ת – להזכיר שה"י (חסיד מקושר ?) של אדמו"ר יוסף יצחק זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע (ע"פ מרז"ל תמיד פ"ג מ"ב)

על מה שנכתב בנוסח המצבה בין השאר: "עסק בתורה יומם ולילה ביחיד ורבים", כתב

(2) ורבים צ"ל ורבים

על כללות המכתב, כתב:

(3) להחזיר המצורף

רי

[קייץ, תשכ"ג]

מענה לא' מאנ"ש שכתב – בקשר לתלמיד מסויים: "לבסוף כשכבר החליט לעזוב את הישיבה . . ולהכנס לישיבת "תומכי תמימים" שוב החליט להתלבט בגלל ששיטת הלימוד שם (בתו"ת) אינה עולה בקנה א' עם שיטת הלימוד שהורגל בה, וזה יכול להפריע לו" (ס' "היכל מנחם" ח"ג ע' רא):

אלא שזה היפך דבי ר' ינאי ע"ז י"ט סע"א

ריא

[קייץ, תשכ"ג (1)]

מענה להתי' שמואל פסח באגאמילסקי על מכתבו (להמזכיר הרחמ"א (חדקוב) ע"ד תכניתו לנסוע לכו"כ מקומות ברחבי תבל בשליחות המל"ח. במכתבו כתב – בקשר לנחיצות התכנית: "א. קהילות חדשות שלא בקרו מעולם. ב. קהילות קטנות ונידחות – הרי הצמאון שם ביותר. ג. לדעתי, אין לחשוב מספר היהודים הדרים שם, רק מספר כמה יכולים לבקר יותר, ומוכן שבקהילה קטנה יכולים לבקר יותר, וכמעט כולה. ד. ניסיון – של שמונה שנה בשליחות המל"ח, שיש לי תלהי"ת. ה. ההוצאה – הכרטיס בזול מנסיעה למיד-וועסט. ו. הזמן – פי שלש מנסיעה בארה"ב. ז. שליחות המתאים לשנת הקי"ן" ("בית משיח" גליון 1031 ע' 32):

שייך להמל"ח. כמובן לא לנסוע להמדינות – מקומות ששם מלחמה עתה, וכן לא לאהקת"ו – כ"א באם יהיה בדרך הילוכו בלאו הכי שאז ענין גם להתעכב – לא על חשבון שאר המדינות.

רבי

[קייץ, תשכ"ג (2)]

מענה להתי' שמואל פסח באגאמילסקי על מכתבו בקשר לתכנית נסיעתו בשליחות המל"ח – אותו כתב בהמשך ל"יחידות" אלי' זכה בקשר לנסיעתו, בה בין השאר הורה לו כ"ק אדמו"ר שליט"א ע"ד שינוי כמה פרטים במסלול הנסיעה, אך הורה שאת השינוי יש לבצע רק באם לא ייקר את הנסיעה ביותר ממאה דולר. במכתבו כתב שדיבר עם סוכן-הנסיעות ר' שמואל מלמד ואמר שיכול לסדר את השינוי בפחות ממאה

דולר תוספת, וציין את מסלול הנסיעה החדש ("בית משיח" גליון 1031 ע' 32-33):

ויחקור גם שם בנוגע לכת"י ס' יקרי המציאות וכו'

ריג

[קייץ, תשכ"ג (3)]

מענה להת' שמואל פסח באגאמילסקי שהכניס את תכנית נסיעתו בשליחות המל"ח, אותה ערך מחדש – בהתאם להוראות כ"ק אדמו"ר שליט"א, בהמענה שקיבל (לעיל מענה ריא) ובה"יחידות" אלי' זכה ("בית משיח" גליון 1031 ע' 32-33):

[1] סימן בעיגול ובחץ את התיבות "Bombay – India", וכתב:

לברר באם אין נוהגין בזריקות רפואיות מיוחדות קודם הביקור שם

[2] סימן בעיגול ובחץ את התיבות "Bangoon – Burma", ואת התיבות "Djakarta – Indonesia", וכתב:

רק באם שקט שם

ריד

[תשכ"ג]

מענה לא' התמימים (מצילום כתי"ק – תשורה ברוין ו' כסלו תש"פ ע' 13-14):

ע"פ כהנ"ל – הנה נתוסף על עבירת ל"ת מן התורה,

החלטתו שבאם הנהלת ישיבת תומכי תמימים – ישיבת כ"ק מו"ח אדמו"ר – תעשה כפי הנראה לו – מה טוב, ובאם לאו – הנה יגנוב מהם יוכם, ויסביר אשר אדמו"ר הזקן פסק כן בשו"ע, וממלא הפס"ד.

[לאלה העשרה אשר ייעצוהו לדרך הנ"ל – יודיע, אשר לא הוא ולא הם ינהלו ישיבת כ"ק מו"ח אדמו"ר.

ואם החליטו להתיר איסור גניבה וגם סייעו בו ה"ז עבירה על ל"ת בפרהסיא וכו' וכו'.

לומר אשר מש"כ בשו"ע אדה"ז הנ"ל – שייך לענין דלהכריח הנהלת הישיבה לקבל את מי שהוא לתלמיד, וללמוד עמו דוקא בכיתה זו – ה"ז צ"ל עם הארץ גמור. ותמיהני איך זה קיבץ עשרה עמי הארץ כאלו ביחד].

רטו

[תשכ"ג]

מענה לר' שמואל לו שכתב – בצירוף לשולחן ערוך אדה"ז דפוס ישן (שלא הי' נמצא ע"ע בספריית כ"ק אדמו"ר שליט"א): "קבלתי את ספר המצורף ורוצה למסרו לכ"ק אדמו"ר שליט"א" (מצילום כתי"ק – תשורה לו אסחה"ש תשפ"א ע' 25):

נתקבל ות"ח.

לזכות

ב"ק אדמו"ר שליט"א